

สิทธิของชนต่างศาสนา ในประเทศอิสลาม

ศ.ดร.ศอลิหุ หุสัยน์ อัลอายิด
เลขาธิการสภาสูงสุดเพื่อกิจการอิสลาม
แห่งประเทศซาอุดีอาระเบีย
เขียน

อุษมาน อิดริส
แปลและเรียบเรียง

คำนำผู้แปล

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณา และเมตตาเสมอ

หนังสือ **हुकूम มัยยริลมุสลิมีน ฟิ บิลาด อัลอิสลาม** หรือ **สิทธิชนต่างศาสนาในประเทศอิสลาม** ของท่าน ศ.ดร.ศอลิหฺ บิน หุสัยนฺ อัลอาอิด เลขาธิการสภาสูงสุดเพื่อกิจการอิสลามแห่งประเทศซาอุดีอาระเบีย เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ดึงงาม และสร้างสรรค์สำหรับชาวไทยมุสลิมและศาสนิกอื่น เพื่อให้เข้าใจถึงธาตุแท้แห่งหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการมีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตรในสังคมระหว่างพี่น้องชาวมุสลิมกับชนต่างศาสนา และอธิบายถึงสิทธิต่างๆที่ชนต่างศาสนาพึงได้รับขณะที่พวกเขาอาศัยอยู่ภายใต้ร่มเงาแห่งการปกครองของอิสลาม โดยพวกเขาจะถูกขนานนามว่า **ชาวซิมมียฺ** อันหมายถึง ผู้ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลและปกป้อง

หัวใจสำคัญของหนังสือเล่มนี้จะเปิดเผยถึงสถานภาพที่แท้จริงของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม หรือภายใต้การปกครองของอิสลามว่า พวกเขาจะมีสิทธิความชอบธรรมด้านสังคม การเมือง และสิทธิด้านมนุษยธรรมเพียงใด และอิสลามได้ให้ความสำคัญต่อพวกเขาอย่างไรบ้าง โดยที่อิสลามได้สั่งกำชับให้ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติธรรมต่อพวกเขา ต้องปกป้องเลือดเนื้อ เกียรติ และทรัพย์สินของพวกเขา ต้องไม่ทำร้ายพวกเขา และให้ความอิสระแก่

พวกเขาในด้านความเชื่อ และยึดปฏิบัติตามบัญญัติศาสนา ทั้งในเรื่องการแต่งงาน และครอบครัว และสิทธิของพวกเขาในด้านการให้หลักประกันทางสังคมและอื่นๆ

ผู้ถอดความหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการประสานความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างชาวไทยมุสลิมและอื่นๆที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และทำให้สังคมไทยสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความปรองดองกัน และมีเอกภาพท่ามกลางความหลากหลายแห่งศาสนา และวัฒนธรรมต่อไป อาمین

สุดท้าย ผู้ถอดความขอกล่าวขอบคุณแก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการพิสูจน์อักษร เกลาภาษา และตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหา ขอเอกองค์อัลลอฮ์ทรงตอบแทนในคุณความดีของท่าน อา มีน

ด้วยความหวังและศรัทธามั่น
อุษมาน อิดริส

คำนิยาม

แท้จริงมวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว เราขอสรรเสริญพระองค์ เราขอความช่วยเหลือต่อพระองค์ เราขอความช่วยเหลือต่อพระองค์ เราขออภัยโทษต่อพระองค์ เราขอกลับตัวสู่พระองค์ และเราขอความคุ้มครองด้วยพระนามของพระองค์จากความเลวทรามของตัวเรา และจากความเลวทรามของการทำงานของเร ผู้ใดที่พระองค์ทรงให้ทางนำแก่เขา แน่หนอนไม่มีผู้ใดสามารถทำให้เขาหลงทางได้ และผู้ใดที่พระองค์ทรงทำให้เขาหลงทาง แน่หนอนไม่มีผู้ใดสามารถให้ทางนำแก่เขาได้ และฉันขอปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรแก่การเคารพภักดีอย่างแท้จริงนอกจากอัลลอฮ์แต่เพียงพระองค์เดียวโดยปราศจากภาคีใดๆ และฉันขอปฏิญาณตนว่ามุฮัมมัดนั้นเป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์ ขออัลลอฮ์ทรงประทานพรแห่งความสันติสุขแก่ท่าน ครอบครัวของท่านและบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน

หลังจากที่ผมได้อ่านงานเขียนของท่านศาสตราจารย์ ดร. คอสิท บุตร์ หุสัยน์ อัล-อายิด ในหัวข้อ "สิทธิของชนต่างศาสนาซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม" ซึ่งท่านได้กล่าวถึงสิทธิต่างๆ โดยทั่วไปของพวกเขา ไม่ว่าจะเป็นพลเมืองชาวซิมมีย์ หรือมุสตะมิน (ผู้อาศัยที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองอารักขาของประเทศอิสลาม) ก็ตาม โดยที่ชาวมุสลิมจำเป็นต้องมีความยุติธรรมต่อพวกเขา ต้องปกป้องเลือดเนื้อ เกียรติ และทรัพย์สินของพวกเขา ต้องไม่ทำร้ายพวกเขา และสิทธิของพวกเขาในการปกป้องรักษาเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์

และการสังคมที่ดีกับพวกเขา และสิทธิของพวกเขาในด้านความมีอิสระในความเชื่อ และการยึดปฏิบัติตามบัญญัติศาสนาของพวกเขา ทั้งในเรื่องการแต่งงาน และครอบครัว และสิทธิของพวกเขาในด้าน การให้หลักประกันทางสังคม...

ทำให้ผมรู้สึกสับสนเท่าที่ในบทความที่ยืดยาวของท่าน ซึ่งเต็มไปด้วยหลักฐานแห่งบัญญัติศาสนา (อัลกุรอานและสุนนะฮ์) และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ที่บรรดาเคาะลีฟะฮ์และผู้พิพากษา (กอฎี) อิสลามได้ให้คำตัดสินชี้ขาดไว้ อีกทั้งยังประดับประดาด้วยคำยืนยันและประจักษ์พยานจากบรรดานักบูรพาคดีซึ่งได้บันทึกไว้ในงานเขียนของพวกเขา หรือการยืนยันของพวกเขาในสภาสัมมนาต่างๆ

แน่แท้ว่าหัวข้อนี้เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในเวลาปัจจุบัน ซึ่งบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทั้งหลาย ทั้งที่เป็นชาวตะวันตกและตะวันออก จำต้องศึกษาถึงหลักฐานต่างๆ ที่ขัดแย้งที่มีระบุในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งล้วนบ่งชี้ว่าอิสลามเป็นบัญญัติแห่งความยุติธรรมและความเมตตาจากเอกองค์อัลลอฮ์ โดยผ่านแบบอย่างของท่านรَسُول مُحَمَّد ﷺ ดังคำตรัสของพระองค์ที่ว่า

(1) ((وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ))

"และเราไม่ได้ส่งเจ้ามา (ยังโลกนี้) ใ้อุมุฮัมมัด) เว้นแต่เพื่อ นำความเมตตาสู่ประชาชาติทั้งหลาย"

(1) al-Quran : al-Anbia' (107)

และขณะที่อัลลอฮ์ทรงสั่งกำชับให้มีความยุติธรรม พระองค์ทรงผนวกเข้ากับความเมตตาและคุณธรรมอันเป็นสิ่งที่คอยสกัดกั้นความอธรรมและขวากหนามต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อความยุติธรรมอีกด้วย

พระองค์ทรงตรัสว่า

((إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ

الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ))⁽²⁾

“แท้จริงอัลลอฮ์ทรงสั่งให้รักษาความยุติธรรม และความดี(คุณธรรม)ไว้ และสั่งให้บริจาคทานแก่ญาติใกล้ชิด และห้ามไม่ให้เกิดการทำสิ่งลามก ความชั่วและความอธรรม (การรุกรานและข่มเหงรังแกผู้อื่น) พระองค์ทรงตักเตือนพวกเจ้าเพื่อพวกเจ้าจะได้รำลึก”

และแท้จริงท่านรศูล E ได้เตือนให้ระวังจากการการปฏิบัติธรรมต่อบรรดาชนต่างศาสนา ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า

((مَنْ ظَلَمَ ذِمِّيًّا أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقِهِ فَأَنَا حَاجِبُهُ))⁽³⁾

“ผู้ใดปฏิบัติต่อธรรมต่อชาวซิมมีย์ หรือสั่งให้เขาทำงานในสิ่งที่เกินความสามารถจะทำได้ ดังนั้นฉันจะเป็นคู่ปรปักษ์ของเขา(ด้วยการเรียกร้องสิทธิของพวกเขาคืนในวันกิยามะฮ์)”

(2) al-Quran : al-Nahl (90)

(3) al-Baihaqi Abu Bakar, *al-Sunan al-kubrow*, 1928, Cairo: al-Maktabah al-Rahmaniah, v.9 p.205

ยิ่งกว่านั้น เคาะลีฟะฮ์อุมัยร บุตร อัลค็อฎฏอบ ได้ใช้เป็นคำสั่งเสียเมื่อครั้งที่ท่านถูกแทงด้วยค้ำกล่าวที่ว่า

“ฉันขอสั่งเสียแก่เคาะลีฟะฮ์หลังจากฉันว่า จงปฏิบัติดีต่อชาวซิมมีย์ จงรักษาสัญญาที่ได้ทำไว้กับพวกเขา จงต่อสู้เพื่อปกป้องพวกเขา และจงอย่าใช้งานพวกเขาในสิ่งที่เกินกำลังของพวกเขา”

ท้ายนี้ผมขอเชิญชวนให้ทุกคนอ่านหนังสือเล่มนี้และเผยแพร่มันต่อไป เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงหลักสูตรแห่งความยุติธรรมของบัญญัติอิสลามในด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับชนต่างศาสนา และอัลลอฮ์เท่านั้นที่ เป็นผู้เฉลียวใจให้กับทุกสรรพสิ่ง

เขียนโดย

ดร. อับดุลลอฮ์ บุตร มุหัมมัด อัลมุฏลัก
สมาชิกสภาอุละมาอฺอาวุโสแห่งซาอูดีอาระเบีย

บทนำผู้เขียน

มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ของคัมภีร์อัลกุรอานแห่งสากลโลก ความสตาพรจงประสบแด่รสูล(ศาสนทูต)ของเรามุหัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์ ตลอดจนครอบครัวและบรรดามิตรสหายของท่าน

อิสลามเป็นศาสนาแห่งความเมตตาสำหรับมวลมนุษย์ อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

(4) { هَذَا بَصِيرَةٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ } (2)

“อัลกุรอานนี้เป็นแสงสว่างแก่มวลมนุษย์และเป็นแนวทางที่ถูกต้องและความเมตตาแก่หมู่ชนที่มีความเชื่อมั่น”.

อิสลามเป็นคำสอนที่ดีสำหรับมวลมนุษย์ทั้งที่เป็นมุสลิมและมีไม่มุสลิม ผู้มีวิจาร์ณญาณที่คมชัดและยาวไกลสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่มีผู้ใดปฏิเสธถึงความประเสริฐของอิสลาม นอกจากผู้ที่ไม่รู้ถึงแก่นแท้ของอิสลาม หรือหยิ่งยโสเท่านั้น

{ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ } (5)

“นั่นแหละคือศาสนาที่เที่ยงตรง แต่มนุษย์ส่วนใหญ่ไม่รู้”

ความดีของอิสลามสำหรับมุสลิมนั้นเป็นที่ประจักษ์แก่พวกเขาอย่างไม่ต้องสงสัย และไม่มีผู้ใดกล้าโต้แย้งนอกจากผู้ที่หยิ่งยโสเท่านั้น

(4) al-Quran : al-Jathiyah (20)

(5)al-Quran: al-rum (30)

ดังคำกล่าวของอับู อัมรฺญ์อัยยิบ อัลมุตะนะบียีย์ ที่ว่า

“ช่วงเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเลย

เมื่อกลางวันต้องมีหลักฐานพิสูจน์”

ดังนั้นวิญญูชนที่ดีเยี่ยมตระหนักถึงคุณประโยชน์ของอิสลามสำหรับชาวมุสลิมทุกคน ทั้งบนโลกนี้และโลกหน้า พวกเขาจะได้รับความสงบสุขบนโลกนี้และชัษนะในโลกลงหน้า

ส่วนความดีของอิสลามสำหรับผู้ที่มีไม่มุสลิมนั้น คงไม่มีสิ่งใดสามารถบ่งชี้ได้ดียิ่งไปกว่า การที่อิสลามปกป้องและคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมแก่พวกเขา การปฏิสัมพันธ์ของชาวมุสลิมที่เปี่ยมด้วยความจริงใจและเอื้อเฟื้อต่อพวกเขา ซึ่งแทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีการปฏิบัติเช่นนี้เกิดขึ้น แม้กระทั่งในเวลาที่มีชัษนะเหนือพวกเขาในสมรภูมिरบ พวกเขาก็ยังคงปฏิบัติดีต่อชนต่างศาสนา ซึ่งพวกเขาที่มีใจเป็นกลางจำนวนไม่น้อยต่างก็ยอมรับและยืนยันถึงความมีมนุษยธรรมของชาวมุสลิม อาทิเช่น

● นักบวชซีชูยาบะฮ์(Patriarch Ghaytho)กล่าวว่า

“แท้จริงชาวอาหรับ(มุสลิม)ที่พระเจ้าได้ทรงประทานอำนาจปกครองแก่พวกเขาบนโลกนี้ ได้ปฏิบัติต่อพวกเราดังที่ท่านได้ประจักษ์ พวกเขามีใช้ศัตรูของชาวคริสต์ แต่ทว่าพวกเขากลับสรรเสริญศาสนาของเรา ให้เกียรติต่อบรรดานักบวชของเรา และได้ให้ความช่วยเหลือโบสถ์และสถานที่ประกอบศาสนกิจของเรา” (6) “

(6)Tritton: Arther Stanley, *The People of the Covenant in Islam*, Trans.Hasan Habashi. 1967,Cairo:Dar al-Ma’arif, p.158

● ลาวล เดวรันต์ (Laul Dewrant) กล่าวว่า

“แท้จริงบรรดาชาวซิมมี(ผู้ที่มีใช้มุสลิมซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม)ที่นับถือศาสนาคริสต์ โซโรแอสเตรียน(ลัทธิบูชาไฟ) ยิว และเซเบียน(ลัทธิบูชาดวงดาว) พวกเขาได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระในสมัยการปกครองของอาณาจักรอะมะเวียะฮ์ พวกเขาได้รับความกรุณาชนิดที่เทียบไม่ได้เลยกับการปฏิบัติของประเทศคริสเตียนในปัจจุบัน พวกเขามีอิสระอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา โบสถ์ และศาสนสถานต่างๆได้รับการปกป้องรักษาเป็นอย่างดี...”⁽⁷⁾”

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีที่แสดงออกโดยชาวมุสลิมต่อผู้ที่มีใช้มุสลิมเช่นนี้ มิใช่เป็นสิ่งที่ใหม่และแปลกประหลาดแต่ประการใด แต่มันผุดและงอกเงยออกมาจากหลักพื้นฐานแห่งคำสอนของอิสลามที่วางอยู่บนรากฐานที่มั่นคงสองประการ นั่นคือ

1. เพื่อปกป้องเกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษยชาติบนพื้นฐานแห่งความเป็นมนุษยชนด้วยกัน
2. เพื่อประกันถึงควมมีเสรีภาพในความเชื่อของปัจเจกบุคคล

แต่ในปัจจุบันเรามากจะได้ยินเสียงแข็งแ่งกล่าวหาอิสลามและผู้ที่ยึดถือศาสนาอิสลามโดยปราศจากเหตุผลและหลักฐานว่า “เป็นผู้ที่ขบถล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชนต่างศาสนิก

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงประสงค์ที่จะเขียนหนังสือเล่มนี้ เพื่อชี้แจงถึง “สิทธิต่าง ๆ ของชนต่างศาสนิกที่อาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม” เพื่อให้พวกเขาทราบถึงสิทธิที่พวกเขาพึงได้รับ ดังนั้นพวกเขาก็จะไม่

(7) Dewrant Laul, *The Story of Civilization*, Trans. Muhammad Badran & others, 1964, Cairo, v.13 pp.130-131

ล่วงละเมิดในสิ่งที่มีใช้สิทธิของพวกเขา และเพื่อให้ชาวมุสลิมได้ทราบถึงสิทธิต่างๆของผู้ที่มีใช้มุสลิม ดังนั้นพวกเขาก็จะไม่ปฏิบัติตามธรรมต่อพวกเขาเหล่านั้นและไม่ก้าวร้าวโดยปราศจากเหตุผลอีกต่อไป

งานเขียนชิ้นนี้ เดิมทีเป็นบทความซึ่งผู้เขียนเคยใช้อภิปรายในการสัมมนาว่าด้วย “สิทธิมนุษยชนในอิสลาม”(The Human Rights in Islam) ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงโรม เมืองหลวงของประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ 19-21 เดือน ซุลเกาะตะฮ์ 1420 ซึ่งตรงกับ วันที่ 25-27 เดือน กุมภาพันธ์ 2000

ในตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้แนบคำตอบต่อคำถามต่างๆที่ถูกล่ามในการสัมมนาครั้งนั้นมาด้วย อาทิเช่น พวกเขาได้โต้แย้งในสิ่งที่พวกเขาได้ประสบเห็นนั่นคือ ความขัดแย้งระหว่างสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชนต่างศาสนิกกับการห้ามมิให้พวกเขาสร้างโบสถ์ในเขตคาบสมุทรอาระเบียโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศซาอุดีอาระเบีย นอกจากนั้นพวกเขายังถูกห้ามมิให้ประกอบพิธีทางศาสนาอย่างเปิดเผยและโจ่งแจ้งอีกด้วย

ขอเอากองคัลลอฮ์ทรงชี้หน้าผู้เขียน เพื่อให้สามารถชี้แจงถึงข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งแก่บรรดาผู้ที่มีวิจารณ์ญานทั้งหลาย สำหรับเราในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสืบหาข้อเท็จจริง และยอมรับข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วยความเต็มใจ และจำเป็นที่เรจะต้องรีบจัดอารมณ์ใฝ่ต่ำและความหยิ่งโสทั้งหลายออกจากจิตใจ และในพหุสังคมที่ผสมผสานกันระหว่างชนชาติพันธุ์ต่างๆเช่นปัจจุบัน เราจำเป็นต้องรู้จักถึงสิทธิและหน้าที่ของแต่ละคน อันจะทำให้เรา

สามารถสร้างความเจริญรุ่งเรืองและเมืองแห่งศิวิไลซ์ให้เกิดขึ้นบนโลกนี้อีกครั้งตามพระประสงค์ขององค์อภิบาลเจ้า

ผู้เขียนขอวิงวอนต่อเอกองค์อัลลอฮ์ทรงดลบันดาลให้หนังสือเล่มนี้นำคุณประโยชน์มาสู่ผู้อ่านทั้งหลาย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพระองค์จะทรงประทานมรรคผลและสิ่งตอบแทนที่ดียิ่งแก่ผู้เขียน บิดามารดา และบรรดานักเผยแพร่ทั้งหลายด้วยผลตอบแทนที่เหมือนกัน

และความสตาพรจงประสบแด่ศาสนทูตของเราท่านนบีมุหัมมัดและบรรดาศาสนทูตท่านอื่นๆ ตลอดจนครอบครัวของท่านและบรรดามิตรสหายของท่านทั้งหลาย ด้วยเทอญ

ศ.ดร. ศอลิหฺ อิบนฺ หุสยฺนฺ อัลอายิด

ตู้ ป.ณ. 93633 Riyadh 11683

แฟกซ์ (1) 4505765

E-mail: alaayed@hotmail.com

สารบัญ

คำนำผู้แปล	3
คำนิยม	5
คำนำผู้เขียน	7
ประเภทของชนต่างศาสนาซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม	11
1. พลเมืองที่ไม่ใช่มุสลิม(ชาวซิมมี)	12
2. ผู้อาศัยที่อยู่ในความคุ้มครองอารักขา(ชาวมุสตะมัน)	16
สิทธิของชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม	17
1.สิทธิของชนต่างศาสนาในด้านเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์	20
2. สิทธิของชนต่างศาสนาในด้านความมีอิสระในความเชื่อ	42
3. สิทธิของชนต่างศาสนาด้านการยึดมั่นในบัญญัติศาสนา	64
4. สิทธิของชนต่างศาสนาในด้านความยุติธรรม	71
5. สิทธิของชนต่างศาสนาด้านการให้ความคุ้มครองต่อเลือดเนื้อ ทรัพย์สินและเกียรติ	94
6. สิทธิของชนต่างศาสนาด้านการปกป้องจากศัตรูผู้รุกราน	111
7. สิทธิของชนต่างศาสนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	124
8. สิทธิของชนต่างศาสนาด้านการให้หลักประกันทางสังคม	135
ภาคผนวก : อิสลามกับลักษณะพิเศษของคาบสมุทรอาหรับ	148

ประเภทของชนต่างศาสนา ที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม

ก่อนที่จะเข้าถึงรายละเอียดเกี่ยวกับ “สิทธิของชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม” เราควรจะมาจำกัดและแยกประเภทของชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามเสียก่อน การแบ่งประเภทในที่นี้ไม่ได้หมายความว่า เป็นการแบ่งประเภทตามศาสนาของแต่ละคน เช่น ยิว คริสต์ และอื่นๆ เพราะการแบ่งประเภทดังกล่าวโดยทั่วไปแล้วไม่มีส่วนเกี่ยวพันด้านหลักบัญญัติศาสนาแต่อย่างใด นอกจากความแตกต่างระหว่างชาวคัมภีร์กับชนผู้ตั้งภาคีเท่านั้นเอง แต่การแบ่งประเภทที่หมายถึงในที่นี้ คือ

- **ประเภทที่หนึ่ง : พลเมืองที่มีไม่ใช่มุสลิม(ชาวซิมมีย์)**

นักนิติศาสตร์อิสลามได้ให้สมญาพลเมืองต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามว่า “ชาวซิมมีย์” (People of the Covenant) หมายถึงพลเมืองต่างศาสนาที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของประเทศอิสลาม นี่เป็นคำเรียกที่ดี และไม่ได้สื่อถึงความหมายที่เลวหรือเป็นลบแต่อย่างใด เพราะคำว่า “ชาวซิมมีย์”(Dhimmi) นั้นหมายถึง “บรรดาผู้ที่อยู่ภายใต้พันธะสัญญาและความคุ้มครอง” เพราะพวกเขากลายเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของท่านรَسُول (ศาสนทูต) และชาวมุสลิมทุกคนอย่างถาวร⁽⁸⁾

(8) al-Zuhaily Wahbah, *al-Islam wa ghairi al-muslimin* (Islam and non-Muslims), 1998, Damascus: Dar al-Maktabi, pp.60-61

หลักฐานที่สนับสนุนถึงจุดประสงค์ที่ดีของการตั้งชื่อดังกล่าวคือ หะดีษของบุรียดะฮฺที่เกี่ยวกับคำสั่งเสียของท่านรสุล ๕ ต่อบรรดาแม่ทัพทั้งหลายที่ท่านได้ส่งไปเพื่อทำการญิฮาดในหนทางของอัลลอฮฺ ซึ่งท่านได้สั่งกำชับแก่พวกเขาว่า

((وَإِذَا حَاصِرْتَ أَهْلَ حَصْنٍ فَأَرَادُوكَ أَنْ تَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ فَلَا تَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَلَا ذِمَّةَ نَبِيِّهِ وَلَكِنْ اجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّتَكَ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكَ فَإِنَّكُمْ أَنْ تُخْفَرُوا ذِمَّتَكُمْ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكُمْ أَهْوَنُ مِنْ أَنْ تُخْفَرُوا ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ رَسُولِهِ))⁽⁹⁾

“เมื่อเจ้าได้ปิดล้อมผู้ที่อยู่ในป้อมปราการ แต่แล้วพวกเขาต้องการให้เจ้าทำให้พวกเขาอยู่ภายใต้(ซิมมะฮฺ)การคุ้มครองของอัลลอฮฺและของท่านรสุล ดังนั้นเจ้าจงอย่าทำให้พวกเขาอยู่ภายใต้การคุ้มครองของอัลลอฮฺและรสุล แต่เจ้าจงให้พวกเขาอยู่ภายใต้(ซิมมะฮฺ)การคุ้มครองของเจ้าเองและของบรรดาสหายนายเจ้า เพราะแท้จริง การทำลาย(สัญญา) การให้ความคุ้มครองของพวกเขาเจ้าและของบรรดามิตรสหายนายเจ้า เป็นการง่ายกว่าการทำลาย(สัญญา)การคุ้มครองของอัลลอฮฺและท่านรสุลของพระองค์”.

และหลักฐานอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนถึงจุดประสงค์ที่ดีของคำว่า “อะฮฺลุซซิมมะฮฺ” คือ หนังสือของเคาะลีฟะฮฺอับดุลอะซีซ บิน ฮุคัยม ซึ่งยังมีใจความดังนี้

(9) Muslim, *Sohih Muslim* v.2 pp.1357-1358

“ด้วยพระนามของอัลลอฮฺผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา ยิ่งนี้เป็นหนังสือที่เขียนโดยบ่าวของอัลลอฮฺที่ชื่อ อับดุลอะซีซ บิน ฮุคัยม (ตัวแทน) ของมุฮัมมัด ศาสนทูตของอัลลอฮฺ แก่ชาวหน้าจอร์ดอน ขอให้พวกเขาเป็นอยู่ภายใต้การคุ้มครองของอัลลอฮฺและการคุ้มครอง(ซิมมะฮฺ)ของมุฮัมมัด ศาสนทูตของอัลลอฮฺ ต่อร่างกาย ผืนแผ่นดิน ศาสนา ทรัพย์สิน ปศุสัตว์ และการเคารพบูชาของพวกเขา ทั้งขณะที่อยู่ต่อหน้าและลับหลัง นักศาสนา นักบวช และศาสนสถาน และทุก ๆ สิ่งที่อยู่ภายใต้การครอบครองของพวกเขา ไม่ว่าจะน้อยหรือมาก จะไม่ถูกทำให้เสียหายและทำให้ยากลำบาก...”⁽¹⁰⁾

เช่นเดียวกับที่มีระบุในคำสั่งเสียก่อนเสียชีวิตของอะมีรุลมุมินีน (ผู้นำแห่งศรัทธาชน) อุมัร บุน อัล-ค็อฏฏอบ สำหรับเคาะลีฟะฮฺที่จะมาแทนที่ท่าน ซึ่งท่านได้สั่งเสียไว้ว่า

“ฉันขอสั่งเสียแก่เขา ด้วยซิมมะฮฺ(การคุ้มครอง)ของอัลลอฮฺ และการคุ้มครองของศาสนทูตของพระองค์ ว่า จงยึดมั่นในสัญญาที่ได้ให้ไว้แก่พวกเขา(หมายถึงชาวซิมมีฮฺ) และจงเป็นแนวหน้าคอยต่อสู้ปกป้องพวกเขา และจงอย่าให้พวกเขาแบกรับหน้าที่นอกจากสิ่งที่พวกเขาสามารถแบกรับได้”⁽¹¹⁾

และอะมีรุลมุมินีน อะลี บุน อับดุลอะซีซ บิน ฮุคัยม ได้สั่งเสียไว้ว่า

(10) Abu Yusuf, *Kitab al-Kharaj*, p.79

(11) al-Bukhari, *Sohih al-Bukhari*, Kitab al-manakib, Kissah al-bai'ah wa al-ittifak a'la Usman bin Affan (3424)

“...และจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ในเรื่องชะกาต เพราะมันสามารถดับความโกรธกริ้วของอัลลอฮ์ได้ และจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ในซิมมะฮ์(การคุ้มครอง)ของนบีมุหัมมัด เจ้าจงอย่าปฏิบัติต่อธรรมต่อผู้ที่อยู่ท่ามกลางพวกเจ้า และจงอย่าเกรงอัลลอฮ์(ด้วยการปฏิบัติดีต่อ)สหายของท่านนบี เพราะแท้จริงท่านรَسُول ๕ ได้สั่งเสีย(ให้พวกเจ้าปฏิบัติดี)ต่อพวกเขา”⁽¹²⁾.

เช่นเดียวกับคำพูดของอิมามอัล-เอาชาอีที่สนับสนุนถึงจุดประสงค์ที่ดีของคำว่า “อะฮ์ลุซซิมมะฮ์” ในสารของท่านถึงผู้ปกครองแห่งอาณาจักรอับบาสิยะฮ์ที่ชื่อศอลิหฺ บุตร อะลี บุตร อับดุลลอฮ์ บุตร อับบาส ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาวซิมมีฮ์ว่า

“แท้จริงพวกเขาไม่ใช่ทาส ดังนั้นจงปล่อยให้พวกเขาสามารถโยกย้ายถิ่นฐานไปยังอีกเมืองหนึ่งอย่างอิสระ แต่ทว่าพวกเขาคือชาวซิมมีฮ์ที่เป็นไท”⁽¹³⁾.

แท้จริง โรม แลนด์ (Roum Landau) นักเขียนชาวอังกฤษ เข้าใจถึงความหมายของชาวซิมมีฮ์เป็นอย่างดี และทราบถึงธาตุแท้และเจตนาที่สูงส่งของคำนี้ ดังนั้นท่านจึงกล่าวว่า

(12) Ibn Kathir Ismail, *al-Bidayah wa al-nihayah*, 1351H. Cairo:Matba'ah al-Sa'adah, v.11 p.17

(13) Abu Ubaid al-Qasim, *Kitab al-Amwal (The Book of Finances)*, 1986,Beirut:Dar al-Kutub al-Ilmiah, p.170, al-Baladhuri Ahmad, *Futuh al-Buldan*,1956,Cairo: al-Nahdah al-Misriah p.222

“ในทางตรงข้ามกับอาณาจักรการปกครองของชาวคริสต์ที่พยายามบีบบังคับพลเมืองทุกคนให้เข้ารับนับถือศาสนาคริสต์ ชาวอาหรับ(มุสลิม)กลับยอมรับในชนกลุ่มน้อยด้านศาสนา และยอมรับในความเป็นพลเมืองของพวกเขา ชาวยิว คริสต์ และโซโรแอสเตเรียนต่างเป็นที่รู้จักในหมู่ชาวมุสลิมในนามของชาวซิมมีฮ์ หรือพลเมืองที่ได้รับการคุ้มครอง”⁽¹⁴⁾.

● ประเภทที่สอง ผู้ได้รับการคุ้มครองอารักขา(มุสตะมัน)

พวกเขาคือชนต่างด้าวที่ไม่ใช่มุสลิมซึ่งเดินทางเข้าประเทศมุสลิมและพำนักอยู่ที่นั่นเพื่อทำงานหรือกิจการอื่นๆ และนักนิติศาสตร์อิสลามเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ชาวมุสตะมัน” หรือ “มูอาฮัด” หมายถึงผู้อาศัยที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองอารักขาของอิสลามหรือผู้ที่อยู่ภายใต้พันธะสัญญา (seekers of protection).

สำหรับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมทั้งสองประเภทนี้ มีสิทธิทั่วไป และยังไม่มีสิทธิเฉพาะสำหรับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมแต่ละประเภทด้วย แต่ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนขอชี้แจงในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิโดยทั่วไปของพวกเขาเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และกลัวว่าจะยืดเยื้อและทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย

(14) Landau Roum. *Islam and the Arabs*, Trans.Munir al-Ba'labakki,1977, Beirut: Dar al-ilm li al-Malayeen, p.119

สิทธิโดยทั่วไปของชนต่างศาสนา ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศอิสลาม

มนุษย์ไม่ว่าจะมีเชื้อชาติใด อาศัยอยู่ ณ ที่ใด มีสภาพเช่นใด และมีชีวิตอยู่ในสมัยใด ยังไม่เคยมีผู้ใดได้รับการยกย่องและมีสถานะที่สูงส่งเฉกเช่นผู้ที่อาศัยอยู่ภายใต้ร่มเงาแห่งศาสนาอิสลาม ที่เป็นเช่นนั้น เพราะอิสลามเป็นศาสนาแห่งสากลโลก และศาสนทูตมุหัมมัด ﷺ ก็ถูกส่งมาสำหรับประชาชาติทั้งหลาย ซึ่งต่างจากบรรดารَسُول(ศาสนทูต)ท่านอื่นๆที่ถูกส่งมาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนหรือสัจธรรมแก่เผ่าชนของตนเท่านั้น

ผู้วิจัยท่านใดก็ตามเมื่อเขาทำการเปรียบเทียบระหว่างหลักพื้นฐานแห่งสิทธิมนุษยชนที่ประกอบอยู่ใน “ประกาศนานาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” (The Universal Declaration of Human Rights) กับ “สิทธิมนุษยชนในอิสลาม” (The Human Rights in Islam)⁽¹⁵⁾ เขาจะสังเกตเห็นว่าระหว่างทั้งสองนั้นมีความแตกต่างที่เด่นชัดและจะพบว่า แนวคิดของอิสลามเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนที่มนุษย์จะมีความคิดอ่านเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของพวกเขาเสียอีก ทั้งในด้านความสมบูรณ์ ความกว้างขวาง ความล้ำลึก และการให้ความสำคัญกับความต้องการที่แท้จริงของมนุษย์ ซึ่ง

(15) ดู: al-Ghazali Muhammad, *Huquq al-insan baina ta’alim al-islam wa i’lan al-umam al-muttahidah* (Human Rights : Between the Teachings of Islam and the Declaration of the United Nations), 1993, Alexandria: Dar al-Da’wah และ Muhammad Fat-hi Usman, *Huquq al-insan baina al-syari’ah al-islamiah wa al-fikr al-qanuni al-gharbi* (Human Rights : Between Islamic and Secular Law), 1982, Beirut: Dar al-Shuruk

สามารถอำนวยความสะดวกที่แท้จริงมาสู่เขา และสามารถปกป้องจากอันตรายต่างๆที่ไม่พึงประสงค์ และจากการศึกษาที่เป็นกลางพบว่า

“ไม่มีศาสนาใดหรือบัญญัติใดบนโลกนี้ที่เปี่ยมด้วยการยอมรับในสิทธิเสรีภาพเหล่านี้ โดยมีทั้งการแจกแจงรายละเอียด ให้คำชี้แจง และมีปรากฏเป็นรูปธรรมดังที่อิสลามได้กำหนดไว้”⁽¹⁶⁾.

อิสลามไม่ได้มีบัญญัติในด้านสิทธิมนุษยชนเฉพาะสำหรับผู้ศรัทธาในอิสลามหรือมุสลิมเท่านั้น แต่ทว่าสิ่งที่อิสลามมีความแตกต่างจากศาสนาอื่นอย่างเห็นได้ชัดคือ อิสลามได้กำหนดให้ชนต่างศาสนิกมีส่วนร่วมในสิทธิโดยทั่วไปพร้อมๆกับชาวมุสลิมในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่เคยได้รับจากศาสนาอื่นจากอิสลาม และระบอบอื่นๆมาก่อนเลย

สิทธิโดยทั่วไปของชนต่างศาสนิก ทั้งที่เป็นพลเมืองและผู้อาศัย นั้นมีมากมาย แต่ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะสิทธิที่สำคัญๆและโดดเด่นเท่านั้น ดังนี้

(16)Abdul Mutajalli : Muhammad Roja' Hanafi, *al-hurriyat wa al-huquq fi al-islam* (Liberties and Rights in Islam),1987, Makkah: Islamic World League, pp.22-23

(1) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้านเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

อัลลอฮ์ทรงยกย่องและให้เกียรติมวลมนุษยชาติทั้งที่เป็นมุสลิมและมีไม่ใช่มุสลิม และทรงยกสถานะของพวกเขาเหนือสรรพสิ่งทั้งหลาย พระองค์ทรงตรัสว่า

{ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا }⁽¹⁷⁾

“และแน่แท้ เราได้ให้เกียรติแก่ลูกหลานของอาดัม และเราได้บรรเทาพวกเขาทั้งทางบกและทางทะเล และให้ปัจจัยยังชีพที่ดีแก่พวกเขา และเราได้ให้พวกเขามีความประเสริฐเหนือกว่าอีกหลายสิ่งที่เราได้บังเกิดขึ้น”

ไม่เพียงเท่านั้น พระองค์ยังทรงบัญชาให้เหล่ามะลาอิกะฮ์ของพระองค์ทำความเคารพแก่บิดาแห่งมนุษยชาติ เพื่อเป็นการยกย่องและยอมรับถึงสถานะอันประเสริฐของมนุษย์ พระองค์ทรงตรัสว่า

{ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى }⁽¹⁸⁾

“และจงรำลึกถึง ยามที่เราได้บัญชาแก่เหล่ามะลาอิกะฮ์ว่า “พวกเจ้าจงสujud(ทำความเคารพ)แก่อาดัม แล้วพวกเขาก็ทำความเคารพ นอกจากมารร้ายอิบลีสเท่านั้นที่ดื้อดึง”.

และพระองค์ทรงประทานความสะอาดกสบายอย่างสิ้นเหลือแก่มวลมนุษยทั้งภายนอก(ที่มองเห็น)และภายใน(ที่มองไม่เห็น) ด้วย

(17) al-Quran: al-Isra' (70)

(18) al-Quran: toha (116)

การทำให้ทุกสิ่งที่อยู่บนโลกนี้และชั้นฟ้าเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกแก่มวลมนุษย พระองค์ทรงตรัสว่า

{ (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْآبَاهِرَ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَآبِّينَ وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۖ وَءَاتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا ۗ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ) }⁽¹⁹⁾

“อัลลอฮ์ผู้ทรงสร้างบรรดาชั้นฟ้าและแผ่นดิน ทรงประทานน้ำลงมาจากฟากฟ้า ทรงให้พืชผลงอกเงยด้วยน้ำน้ำ เพื่อเป็นปัจจัยยังชีพสำหรับพวกเจ้า ทรงอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้าด้วยเรือเพื่อใช้แล่นในทะเลด้วยพระบัญชาของพระองค์ ทรงอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้าด้วยแม่น้ำทั้งหลาย และพระองค์ทรงอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้าด้วยดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่โคจรอย่างเป็นนิจ ทรงอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้าด้วยกลางวันและกลางคืน และพระองค์ทรงประทานทุกสิ่งตามที่พวกเจ้าได้ร้องขอต่อพระองค์ และหากพวกเจ้าจะนับความโปรดปรานของอัลลอฮ์ แน่หนอนพวกเจ้าไม่สามารถ

(19) al-Quran: Ibrahim (32-34)

คำทวงถามมันได้ แท้จริงมนุษย์นั้นเป็นผู้อธรรมและ
 เหนรคุณยิ่ง(ต่อความโปรดปรานของพระองค์)”.

ด้วยสถานะอันสูงส่งที่อัลลอฮ์ทรงประทานแก่มวลมนุษย์นี้ จึง
 จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็น
 มนุษย์ที่พึงปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทั้งที่เป็นมุสลิมและมีใช้
 มุสลิม และไม่มีศาสนาใดสามารถมาเทียบเคียงกับศาสนาอิสลามได้
 ในเรื่องของการปกป้องเกียรติของมนุษยชาติแม้กระทั่งต่อผู้ที่มิใช่
 มุสลิม ดังนั้นจึงเป็นการตอกย้ำว่า แท้จริงแล้วรากเหง้าของมนุษย์
 นั้นมีเพียงหนึ่งเดียว และพวกเขามีความเท่าเทียมกันในด้านความ
 เป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพ อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
 لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ))⁽²⁰⁾

“โอ้มนุษย์ทั้งหลาย แท้จริงเราได้บังเกิดพวกเขาจาก
 เพศชายและเพศหญิง และเราได้ทำให้พวกเขาแยกย้าย
 ออกเป็นเผ่าและตระกูลต่างๆ เพื่อให้พวกเขาได้ทำความ
 รู้จักกัน แท้จริงผู้ที่มีเกียรติที่สุด ณ อัลลอฮ์ ในหมู่พวก
 เจ้าคือผู้ที่ยำเกรงที่สุด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงรอบรู้อยิ่ง”.

และท่านรสุล ๕ ได้กล่าวคำปราศรัยในคุฏบะฮ์วันดีซริกแห่ง
 พิธีหัจญ์อ่าลาในปีที่สิบแห่งฮิจญ์เราะฮ์ศักราชมีใจความว่า

(20) al-Quran: al-Hujurat (13)

((يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا لَا
 فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَىٰ عَرَبِيٍّ وَلَا
 لَأَحْمَرَ عَلَىٰ أَسْوَدَ وَلَا أَسْوَدَ عَلَىٰ أَحْمَرَ إِلَّا بِالْتَّقْوَىٰ،
 أَبْلَغْتُ))⁽²¹⁾

“โอ้มนุษยชาติเอ๋ย พึงทราบเถิดว่า แท้จริงองค์อภิบาล
 ของพวกเจ้ามีเพียงหนึ่งเดียว และแท้จริงบิดาของพวก
 เจ้าก็มีเพียงหนึ่งเดียว พึงทราบเถิดว่าชาวอาหรับไม่
 ประเสริฐไปกว่าชาวต่างด้าวและชาวต่างด้าวก็ไม่
 ประเสริฐไปกว่าชาวอาหรับ ชาวผิวแดงไม่ประเสริฐไป
 กว่าชาวผิวดำ และชาวผิวดำก็ไม่ประเสริฐไปกว่าชาวผิว
 แดง นอกจากความยำเกรง(ต่ออัลลอฮ์)เท่านั้น (ที่เป็น
 เครื่องวัดและบ่งชี้ถึงความประเสริฐของแต่ละคน)”

และส่วนหนึ่งของการปกป้องเกียรติของชนต่างศาสนิกคือสิทธิ
 ที่พวกเขาพึงได้รับด้านการให้เกียรติต่อความรู้สึกของพวกเขา และ
 การพูดจาตอบโต้พวกเขาด้วยวาจาที่สุภาพ ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ
 ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَاللَّهُنَا
 وَاللَّهُكُمْ وَاحِدٌ وَخُنْ لَهُمُ مُسْلِمُونَ))⁽²²⁾

(21) Ibn Hanbal Ahmad, *al-Musnad*, Tunisia: Dar Sahnoun, v.12
 p.226

(22) al-Quran: al-Ankabut (46)

“และพวกเจ้าจงอย่าโต้เถียงกับชาวคัมภีร์ เว้นแต่ด้วยวิธีที่ดีที่สุด นอกจากบรรดาผู้ธรรมในหมู่พวกเขา และพวกเจ้าจงกล่าวว่า เราศรัทธาในสิ่งที่ถูกประทานแก่เรา และสิ่งที่ถูกประทานแก่พวกเจ้า และพระเจ้าของเราและพระเจ้าของพวกเจ้ามีเพียงหนึ่งเดียวและเราเป็นผู้ที่นอบน้อมต่อพระองค์”.

เช่นเดียวกับสิทธิเสรีภาพของพวกเขาด้านการศรัทธาซึ่งไม่อนุญาตให้ผู้ใดดูหมิ่นความเชื่อที่พวกเขามีอยู่ ดังนั้นชาวมุสลิมจึงยกย่องคัมภีร์แห่งฟากฟ้าเล่มอื่นๆที่ชนต่างศาสนิก(ชาวคัมภีร์)ให้การยกย่องนับถือ ดังที่ได้มีรายงานจากกอฎีญะกะอับ บุตร สุวัร อัล-อัซดียฺ ซึ่งเมื่อท่านต้องการให้ชายชาวยิวคนหนึ่งทำการสาบานตน ท่านกล่าวว่า

“พวกเจ้าจงพาเขาไปยังโบสถ์และจงรวบรวมคัมภีร์เตารอต(ไบเบิลเก่า)ไว้ใต้อ้อมกอดของเขาและจงวางคัมภีร์อินญีล(ไบเบิลใหม่)ไว้บนหัวของเขา แล้วจงขอให้เขาให้คำสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ผู้ซึ่งประทานคัมภีร์เตารอต(ไบเบิลเก่า)แก่นบีมูসা”⁽²³⁾.

และเช่นเดียวกัน ท่านนบี ﷺ ได้สั่งห้ามไม่ให้กล่าวหาว่า(คำสอนใน)คัมภีร์ของชาวคัมภีร์เป็นสิ่งที่โกหก โดยท่านกล่าวว่า

((لَا تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلَا تُكْذِبُوهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ))⁽²⁴⁾

(23) Abu Bakar Mhd bin Khalaf, *Akhbar al-qudat*, 1950, Cairo: al-Maktabah al-Tijariah, v.1 p.278

(24) al-Bukhari, *Sohih al-Bukhari*, v.3 p.163

“พวกเจ้าจงอย่าปกษีใจเชื่อชาวคัมภีร์และจงอย่ากล่าวหาว่าพวกเขาโกหก แต่พวกเจ้าจงกล่าวว่า “พวกเราศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และต่อสิ่งที่ถูกประทานแก่พวกเราและสิ่งที่ถูกประทานแก่พวกเจ้า”.

ในอีกรายงานหนึ่งท่านกล่าวว่า

((إِذَا حَدَّثَكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَلَا تُصَدِّقُوهُمْ وَلَا تَكْذِبُوهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ فَإِنْ كَانَ حَقًّا لَمْ تُكْذِبُوهُمْ وَإِنْ كَانَ بَاطِلًا لَمْ تُصَدِّقُوهُمْ))⁽²⁵⁾

“เมื่อชาวคัมภีร์พูดกับพวกเจ้าก็จงอย่าปกษีใจเชื่อพวกเขา และจงอย่ากล่าวหาว่าพวกเขาพูดโกหก และจงกล่าวว่า “พวกเราศรัทธาต่ออัลลอฮ์ คัมภีร์ของพระองค์ และศาสนทูตของพระองค์ เพราะถ้าหากคำพูดของพวกเขาเป็นจริงพวกเจ้าก็ไม่ได้กล่าวหาว่าพวกเขาพูดโกหก และถ้าหากเป็นสิ่งที่จอมปลอมพวกเจ้าก็ไม่ได้ปกษีใจเชื่อในคำพูดพวกเขา”

อัล-กิรมานียฺ กล่าวว่า

“แท้จริง พวกเราถูกสั่งให้ศรัทธาต่อคัมภีร์ต่างๆที่ถูกประทานแก่บรรดานบี และเราไม่มีความสามารถจะแยกแยะได้ว่าสิ่งที่ถูกเขียนลงในคัมภีร์นั้น สิ่งใดจริงและสิ่งใดจอมปลอม ดังนั้นเราจึงไม่ควรเชื่อพวกเขา เพื่อไม่ให้เป็นหนึ่งในผู้ที่เบี่ยงเบนคัมภีร์ดังกล่าว

(25) Ahmad, *al-Musnad*, v.4 p.136 (16960)

และเราไม่กล่าวหาว่าพวกเขาโกหก เพราะอาจเป็นไปได้ว่าสิ่งที่พวกเขาเล่ามานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้นเราจึงกลายเป็นผู้ที่ปฏิเสธในสิ่งที่ถูกสั่งให้เราศรัทธาต่อมัน”⁽²⁶⁾

ผู้เขียนคิดว่าบนโลกนี้ไม่มีศาสนา ความเชื่อและระบอบใดอีกแล้วที่ยุติธรรมกับบรรดาฝ่ายตรงข้าม(ชนต่างศาสนิก)มากยิ่งขึ้นกว่าอิสลาม อัลลอฮ์มิได้ทรงตรัสตอกหรือว่า

((قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ
إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ))⁽²⁷⁾

“จงกล่าวเถิด (โอ้ผู้ห่มมัสยิด) ว่า ใครเป็นผู้ประทานปัจจัยยังชีพจากบรรดาฟากฟ้าและแผ่นดินให้แก่พวกเจ้า?”
จงกล่าวเถิดว่า “อัลลอฮ์” และแท้จริงถ้าไม่พวกเราที่พวกเจ้าที่อยู่ในทางนำหรืออยู่ในแนวทางที่หลงผิดอย่างชัดเจน”.

เมื่อท่านพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงเหตุผลที่อัลลอฮ์ทรงจบอายัตด้วยวิธีการที่นักวาทศิลป์อาหรับ (Arab literary critics) เรียกว่า “สร้างทำเป็นไม่ทราบ(ถาม)ในสิ่งที่ตนเองทราบดี” และคละเคล้าความสงสัยเข้ากับความเชื่อมั่นที่ชัดเจน ด้วยการนำเอาสิ่ง

(26) al-Kirmani, *Tafsir al-Kirmani*, v.17 p.13 โปรดดู: al-Khattabi, *A'lam al-Hadith*, v.3 p.1801, Abu al-Baqa' al-Ja'fari, *al-Rad Ala al-Nasowrow*,1988,Cairo: Maktabah Wahbah, p.29, Bassaam Dawood, *al-Hiwar al-Islami al-Masih*, 1998, Dar Qutaibah, p.143

(27) al-Quran: Saba' (24)

ที่เป็นที่รู้จักว่าถูกต้องออกมา(นั่นคือการที่ชาวมุสลิมอยู่บนทางนำและผู้ที่มีใช้มุสลิมอยู่บนความหลงผิด) เมื่อได้นำมันออกมาจากสิ่งที่ทำให้สงสัย ท่านจะพบว่าการกระทำเช่นนั้นยิ่งเป็นการตอกย้ำถึงความหมายที่ล้าลึกของมัน ดังนั้นอัลกุรอานจึงไม่ได้ชี้แจงในอายัตนี้ว่าผู้ใดในสองกลุ่มดังกล่าวที่อยู่บนทางนำหรืออยู่บนทางที่หลงผิด นี่ถือว่าเป็นการยุติธรรมสำหรับฝ่ายตรงข้ามและเป็นเหตุผลที่มัดพวกเขาให้ยอมจำนน โดยปล่อยให้ผู้ที่มิสตีปัญญาตัดสินด้วยตัวเอง.

อช-ชะมัดชะรีย์ กล่าวว่า

“นี่เป็นคำพูดของผู้ที่มีความยุติธรรมซึ่งทุกคนที่ได้ฟังไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือปฏิเสธ จะกล่าวแก่ผู้ที่ถูกสาธยายว่า “แท้จริงสหายของเจ้ามีความยุติธรรมต่อเจ้า ขณะเดียวกันมันกลับเป็นการบ่งชี้อย่างชัดเจนว่าผู้ใดในสองจำพวกนั้นที่อยู่บนทางนำและผู้ใดที่อยู่ในความหลงทางที่ชัดเจน เพียงแต่ว่าการพูดที่ซ่อนเงื่อนและมีความหมายสองนัยเช่นนี้ทำให้ผู้ที่ทำการโต้เถียงบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่า และเป็นการจุ่มใจที่นำไปสู่ชัยชนะอย่างง่ายดาย พร้อมกับทำให้ฝ่ายตรงข้ามหมดหนทางที่จะโต้แย้ง เช่นเดียวกับคำกล่าวของชายผู้หนึ่งต่อสหายของเขาที่ว่า “อัลลอฮ์ทรงทราบว่ามีใครระหว่างเราสองคนที่จริงจัง และแท้จริงต้องมีผู้หนึ่งผู้ใดที่โกหกอย่างแน่นอน”⁽²⁸⁾.

อัลลอฮ์ทรงยกเกียรติแก่มนุษยชาติอย่างเหลือล้น ถึงขนาดห้ามมิให้มุสลิมกล่าวดูถูกหรือสาปแช่งพระเจ้าต่าง ๆ อื่นจากอัลลอฮ์ที่

(28) al-Zamakhshari Mahmud, *al-Kashshaf*, Beirut: Dar al-Ma'rifah, v.3 p.289

ผู้ปฏิเสธศรัทธากราบไหว้บูชาอยู่ เพื่อไม่ให้เป็นชนวนที่นำไปสู่การด่าทอและสาปแช่งอัลลอฮ์อันเป็นองค์อภิบาลที่เที่ยงแท้เพียงหนึ่งเดียว การกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นการให้เกียรติมนุษย์อย่างหนึ่ง ดังนั้นการให้เกียรติต่อความรู้สึกของมนุษย์ต่อสิ่งที่พวกเขานับถือยกย่องเท่ากับเป็นการให้เกียรติพวกเขาเองด้วย เพราะถ้าหากผู้ปฏิเสธศรัทธาได้ยินว่ามุสลิมได้สาปแช่งพระเจ้าที่พวกเขากราบไหว้บูชาอยู่ แน่หนอนจะทำให้พวกเขารู้สึกโกรธและสาปแช่งอัลลอฮ์เพื่อเป็นการตอบโต้ และทำลายความรู้สึกของชาวมุสลิม ดังที่ชาวมุสลิมได้ทำลายความรู้สึกของพวกเขา ในขณะที่ชาวมุสลิมเองก็ไม่ต้องการจะให้เป็นเช่นนั้น ซึ่งแน่นอนว่าการกระทำดังกล่าวค้านกับเกียรติที่มีอยู่ของทั้งสองฝ่าย และกลายเป็นชนวนที่นำไปสู่การตีอวด และมีจิตต่อกัน ทั้งยังเป็นการขยายความรู้สึกที่ชิงชังในจิตใจของทั้งสองฝ่ายอีกด้วย⁽²⁹⁾.

อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِم مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ))⁽³⁰⁾

“และพวกเจ้าจงอย่าด่าว่าบรรดาผู้ที่กราบไหว้อื่นจากอัลลอฮ์ เพราะจะเป็นเหตุให้พวกเขาด่าว่าอัลลอฮ์อย่างเป็นศัตรู โดยปราศจากความรู้ ในทำนองนี้แหละที่เราได้ประดับประดาการงานของทุกประชาชาติ หลังจากนั้น

(29)Abdul Mutajalli, pp.25-26

(30) al-Quran: *al-An'am* (108)

พวกเขาจะกลับคืนสู่อภิบาลของพวกเขาแล้วพระองค์ก็จะทรงบอกแก่พวกเขาในสิ่งที่พวกเขาได้กระทำไว้”.

อิมาม อัล-กุฎุบียฺ กล่าวว่า

“ไม่อนุญาตให้มุสลิมท่านใดด่าทอเจ็ดรูปปั้นของพวกเขาหรือด่าทอศาสนาของพวกเขา โบสถ์และศาสนสถานของพวกเขา และไม่อนุญาตให้ก่อกองทัพนำไปสู่การดังกล่าว เพราะเท่ากับเป็นชนวนที่นำไปสู่การฝ่าฝืน”⁽³¹⁾.

ดังนั้นชาวมุสลิมจึงยกย่องบรรดาศาสนทูตทั้งหลาย และส่วนหนึ่งของการศรัทธาในอิสลามคือ จะไม่ถือว่าเป็นผู้ศรัทธาที่แท้จริงจนกว่าเขาจะศรัทธาต่อบรรดาศาสนทูตของอัลลอฮ์ทั้งหลาย ไม่ใช่ศรัทธาต่อหนีมุหัมมัดเพียงท่านเดียวเท่านั้น อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٥١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ أَجْرَهُم مَّا وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا))⁽³²⁾

(31) al-Qurtubi Muhammad, *al-Jami' li Ahkam al-Quran*, 1352H.Cairo: Dar al-Kutub al-Misriah, v.7 p.61

(32) al-Quran: *al-Nisa'* (150-152)

“แท้จริงบรรดาผู้ที่ปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮ์และบรรดาศาสนทูตของพระองค์ และกล่าวว่า เราศรัทธาต่อบางท่านและปฏิเสธศรัทธาต่อบางท่าน และพวกเขาต้องการที่จะยึดเอาทางใดทางหนึ่งในระหว่างนั้น พวกเขาเหล่านั้นแหละคือผู้ปฏิเสธศรัทธาที่แท้จริง และเราได้เตรียมการลงโทษที่อภัยแก่บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาทั้งหลาย ส่วนบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และศรัทธาต่อบรรดาศาสนทูตของพระองค์ ทั้งยังไม่แบ่งแยกระหว่างท่านหนึ่งท่านใดในหมู่พวกเขา พวกเขาเหล่านั้นแหละที่จะได้รับการประทานรางวัล และอัลลอฮ์ทรงอภัยโทษ และทรงเมตตายิ่งเสมอ”.

ท่านรสูล ﷺ มักจะกล่าวชมเชยพี่น้องบรรดาศาสนาทูตที่นำศาสนาต่าง ๆ มาเผยแพร่แก่แต่ละประชาชาติอยู่เสมอ ท่านกล่าวว่า

((أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْأَنْبِيَاءِ
إِخْوَةً لِعَلَّاتٍ أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ))⁽³³⁾

“ฉันเป็นคนที่สมควรจะยกย่องอีซา บุตรมัรยัม มากกว่าคนอื่น ทั้งบนโลกนี้และโลกหน้า และบรรดาศาสนาทูต

(33) al-Bukhari, *al-Sahih*, v.4 p.142 (3287)

ของอัลลอฮ์นั้น ล้วนเป็นพี่น้องบิดาเดียวกันเพียงแต่ต่างมารดากัน และศาสนาของพวกเขามีเพียงหนึ่งเดียว^(*)”.

และการปฏิบัติของท่าน ﷺ อีกอย่างหนึ่ง que แสดงถึงการยกย่องนบีมุซา คือ

เมื่อท่านเดินทางถึงมหานครมะดีนะฮ์ ท่านพบว่าชาวยิวกำลังถือศีลอดในวันอาชูรอ(วันที่ 10 เดือนมุหัรริบ ของทุก ๆ ปี)

ดังนั้นท่านจึงถามว่า “นี่มันอะไรกัน?”

พวกเขาจึงตอบว่า “วันนี้เป็นวันที่ดี วันนี้เป็นวันที่อัลลอฮ์ทรงทำให้ชาวอิสราเอลปลอดภัยจากศัตรูของพวกเขา ดังนั้นมุซาจึงถือศีลอดในวันนั้น(เพื่อเป็นการขอบคุณอัลลอฮ์)”

ท่านจึงกล่าวว่า “ถ้าเป็นเช่นนั้น ฉันยอมเป็นคนที่มีสิทธิในมุซามากกว่าพวกเขา”

ดังนั้นท่านจึงถือศีลอดในวันนั้นและสั่งให้บรรดาเคาะหาบะฮ์ถือศีลอดตามด้วย”⁽³⁴⁾

มีคนถามท่านรสูล ﷺ ว่า

(*) หมายความว่า พื้นฐานด้านการศรัทธาของบรรดาศาสนาทูตทั้งหลายมีเพียงหนึ่งเดียว นั่นคือศรัทธาในเอกองค์อัลลอฮ์โดยปราศจากการตั้งภาคีใดๆเสมอพระองค์ ส่วนด้านหลักบัญญัติศาสนานั้นจะมีความแตกต่างกันตามสภาพของแต่ละประชาชาติ แต่ละพื้นที่ และยุคสมัย - ผู้แปล- (ดู al-Nawawi Abu Zakaria, *Sharh Sahih Muslim*, 1997, Beirut:Dar al-Ma'rifah)

(34)al-Bukhari, *al-Sahih*, v.2 p.251

ของท่านให้พวกเขาทราบ ถ้าเป็นฉัน แน่หนอนว่าฉันต้องรีบวิ่งไปหาประตู และถ้าหากไม่เพราะคำพูดที่ท่านได้กล่าวไว้ แน่หนอนท่านก็จะไม่ติดอยู่ในคุก (เป็นเวลานาน) ซึ่งท่านได้ขอความช่วยเหลือต่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮ์ นั่นคือ คำกล่าวที่ว่า "เจ้าจงบอกเรื่องของฉันให้เจ้านายของเจ้าได้รู้ด้วย"^(*).

เช่นนี้แหละคือประเพณีการปฏิบัติของชาวมุสลิม พวกเขาจะรักชอบบรรดานบีของอัลลอฮ์ทั้งหลาย และจะยกย่องพวกท่าน และแน่หนอนว่าการกระทำเช่นนี้เท่ากับเป็นการเพิ่มเกียรติให้แก่สาวกผู้ติดตามบรรดานบีเหล่านั้นด้วย ถ้าหากว่าผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมมีความศรัทธาต่อศาสนทูตแห่งอิสลาม มุหัมมัด บุตร อับดุลลอฮ์เจกเช่นที่ชาวมุสลิมศรัทธาต่อบรรดาศาสนทูตของอัลลอฮ์ท่านอื่นๆ แน่แท้ว่าต้องเป็นการดียิ่งสำหรับพวกเขาเองและสำหรับชาวมุสลิมทุกคน

และส่วนหนึ่งของภาพลักษณ์ที่มีเกียรติของชนต่างศาสนิก คือการยอมรับของชาวมุสลิมในเกียรติและความประเสริฐหรือความดีที่มีอยู่ในตัวพวกเขา ดังที่ได้เกิดขึ้นกับ อัมรฺ บุตร อัล-อาศ ซึ่งได้มีคนกล่าวถึงชาวโรมันต่อหน้าท่าน ดังนั้นท่านจึงกล่าวชมเชยพวกเขาว่า

(*) หมายความว่า ท่านนบีซุฟไฟได้ไหว้วานเพื่อนที่พ้นจากคุกให้นำเรื่องความแมนยำในการทำหน้าที่ของท่านไปเล่าให้เจ้านายของเขาทราบ เพื่อหวังที่จะให้เจ้านายของเขาช่วยเหลือท่านให้พ้นจากข้อกล่าวหาและพ้นจากคุก โดยท่านลืมนที่จะขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ - ผู้แปล - (ดู al-Shaokani Muhammad, *Fath al-Qadir*, 1997 (2), Cairo: Dar al-Wafa', v.3 p.40)

"แท้จริงในตัวพวกเขามีคุณลักษณะที่น่าชื่นชมอยู่สี่ประการ นั่นคือ

1. พวกเขาเป็นคนที่อดทนที่สุดเมื่อต้องเผชิญกับการทดสอบ
2. เป็นคนที่ฟื้นตัวเร็วที่สุดหลังจากต้องเผชิญกับเภทภัย
3. เป็นคนที่ห้าวหาญที่สุดในการหวนกลับมาโจมตีศัตรูหลังจากที่ได้ล่าถอย
4. เป็นคนที่ปฏิบัติดีที่สุดต่อผู้ยากไร้ เด็กกำพร้า และผู้อ่อนแอ

และคุณลักษณะที่ดีของพวกเขาอีกประการหนึ่ง คือเป็นคนที่ยอดทนที่สุดต่อกษัตริย์ที่ปฏิบัติอธรรม"⁽³⁸⁾.

และอีกส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์ที่แสดงถึงการให้ความสำคัญของอิสลามต่อเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์ คือท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้สั่งให้ชาวมุสลิมลุกขึ้นยืนให้เกียรติต่อศพที่ไม่ใช่มุสลิมที่ถูกห้ามผ่านพวกเขา ดังมีระบุในรายงานของอามิรฺ บุตร เราะอะบิอะฮ์ ซึ่งเล่าว่า ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

(إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقومُوا لَهَا حَتَّى تُخَلَّفَكُمْ أَوْ توضع)⁽³⁹⁾

"เมื่อพวกเจ้าเห็นศพ(ผ่านมายังพวกเจ้า) ก็จงลุกขึ้นยืนให้เกียรติเขาจนกว่าจะเลยผ่านพวกเจ้าไปหรือถูกวางลง".

(38) Muslim, *Sahih Muslim*, v.3 p.2222 (5289)

(39) al-Bukhari, *al-Sahih*, v.2 p.86

อยู่มาวันหนึ่งได้มีศพถูกห้ามผ่านมาทางรสุล ๕ ท่านจึงลุกขึ้นยืนเพื่อให้เกียรติศพดังกล่าว จึงมีคนกล่าวแก่ท่านว่า

“นั่นเป็นศพของชาวยิว” ท่านตอบกลับไปว่า “มันไม่ใช่ร่างกายของมนุษย์ดอกหรือ?”⁽⁴⁰⁾

เช่นเดียวกับบรรดาเคาะหะบะฮะซึ่งได้เจริญรอยตามแนวทางการปฏิบัติหรือแบบอย่างของท่านนบี ๕ ดังกล่าว ดังที่ได้เกิดขึ้นกับสะฮัล บุตร หะนีฟ และกีอัยล์ บุตร สะอัด ซึ่งมีศพถูกห้ามผ่านมายังท่านทั้งสองในขณะที่ทั้งสองกำลังนั่งอยู่ ณ อัลกออติลียะฮะฮ์ ดังนั้นทั้งสองจึงลุกขึ้นยืน ดังนั้นจึงมีคนทักท้วงทั้งสองว่า

“นั่นเป็นศพของชาวแผ่นดินนี้(ชาวซิมมีฮ์)” ดังนั้นทั้งสองจึงกล่าวขึ้นว่า “แท้จริงได้มีศพถูกห้ามผ่านมายังท่านนบี ๕ ดังนั้นท่านจึงลุกขึ้นยืน แล้วมีคนกล่าวแก่ท่านว่า “นั่นเป็นศพของชาวยิว” ดังนั้นท่านจึงตอบว่า “มันไม่ใช่ร่างกายมนุษย์อย่างนั้นหรือ?”⁽⁴¹⁾

แท้จริงบรรดาเคาะลีฟะฮ์อิสลามได้ให้ความสำคัญกับเกียรติของชนต่างศาสนา แม้กระทั่งครั้งหนึ่งบุตรของอัมรฺ บุตร อัล-อาศ เจ้าเมืองแห่งอียิปต์ ได้เขียนชายชาวอียิปต์คนหนึ่งด้วยแล้ พร้อมกับกล่าวว่า “ข้าเป็นลูกของบรรดาผู้ที่มีเกียรติ” ดังนั้นชายชาวอียิปต์คนนั้นจึงเดินทางไปร้องทุกข์ต่ออะมีรฺมุฮัมมัด บุนอุมัยรฺ บุตรอัล-ค็อฏฏอบ ณ มหานครมะดีนะฮ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(40)al-Bukhari, v.2 p.87

(41)al-Bukhari, v.2 p.87

อะนัส บุตรมาลิก เล่าว่า

“ขณะที่พวกเรากำลังนั่งอยู่กับอุมัรฺ บุตรอัล-ค็อฏฏอบ ได้มีชายคนหนึ่งเดินทางมาจากเมืองอียิปต์ แล้วกล่าวว่า “โอ้ ท่านอะมีรฺมุฮัมมัดนี้ ฉันมาขอความคุ้มครองจากท่าน” อุมัรฺจึงถามขึ้นว่า “เจ้ามีเรื่องอะไรหรือ?” ชายคนนั้นจึงตอบว่า “อัมรฺได้จัดให้มีการ(แข่ง)วิ่งม้า ณ เมืองอียิปต์ ดังนั้นฉันจึงไปหาม้าของฉัน หลังจากที่ผู้คนได้เห็นม้าของฉัน มุหัมมัด บุตรอัมรฺได้ลุกขึ้นปล้นกล่าวว่า “มาข้า ขอสาบานด้วยของค้อภิบาลแห่งกะอฺบะฮ์” เมื่อม้าเข้าไปใกล้ฉัน ฉันก็รู้จักมัน ดังนั้นฉันจึงกล่าวว่า “ม้าฉัน ขอสาบานด้วยของค้อภิบาลแห่งกะอฺบะฮ์” ดังนั้นเขาจึงเข้ามาหาฉันแล้วเขียนตีฉันด้วยแล้ ปล้นกล่าวว่า “เอาไปสิ(รู้ไหม) ข้าคือลูกของบรรดาผู้มีเกียรติ(แห่งเมืองนี้)”

และการกระทำของเขาไปถึงหูของอัมรฺ บิดาของเขา แต่เขากล่าวว่าฉันจะมาหาท่าน(เพื่อฟ้องร้องขอความเป็นธรรมจากท่าน) ดังนั้นเขาจึงคุมขังฉันไว้ แต่แล้วฉันก็หนีออกมาได้ ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่ฉันเดินทางมาหาท่านนี้แหละ”

อะนัส เล่าต่อไปว่า

“ขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ อุมัรฺ ไม่กล่าวใด ๆ นอกจากคำว่า “นั่งลง” หลังจากนั้นอุมัรฺได้เขียนหนังสือไปยังอัมรฺมีใจความว่า “เมื่อหนังสือของฉันไปถึงเจ้าก็จงรีบเดินทางมาหาฉันทันที และจงนำลูกชายของเจ้าที่ชื่อมุหัมมัดมาพร้อมกับเจ้าด้วย” และท่านกล่าวแก่ชายชาวอียิปต์คนนั้นว่า “เจ้าจงรออยู่ที่นี้จนกว่าอัมรฺจะมาถึง” ดังนั้นอัมรฺจึงเรียกลูกชายของท่านไปถามไถ่ว่า “เจ้าไปก่อเรื่องอะไรมา? เจ้าไปทำผิดอะไรมาอีก?” ลูกชายของท่านตอบ

ว่า “เปล่า” ท่านจึงกล่าวว่า “แล้วทำไมอุมร์ถึงได้เขียนหนังสือเรียกตัวเจ้า?” หลังจากนั้นอัมรฺ(และลูกชาย)ก็เดินทางมาหาอุมร์”

อะนัสเล่าต่อไปว่า

“ขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ขณะที่พวกเรากำลังนั่งอยู่กับอุมร์ จู่ๆเราก็เห็นอัมรฺเดินเข้ามาด้วยสภาพที่หุงผ้าถุง(อิซารฺ) และผ้าสไบ(ริตาอฺ) ส่วนอุมร์ก็กวาดสายตาไปทั่วเพื่อมองหาลูกชายของอัมรฺว่าเดินทางมาด้วยหรือเปล่า แล้วท่านก็พบว่าเขายืนอยู่ด้านหลังของอัมรฺ

ดังนั้น อุมร์ จึงถามหาชายชาวอียิปต์คนนั้นว่า “ชาวอียิปต์คนนั้นอยู่ในไหน?”

ชายคนนั้นจึงตอบว่า “ฉันอยู่ที่นี่แล้ว”

อุมร์จึงกล่าวแก่เขาไปว่า “เจ้าจงเอาเส้นนี้ไป แล้วจงหวดมันลงบนลูกชายผู้ที่มีเกียรติคนนั้นเสีย”

ชายชาวอียิปต์คนนั้นจึงใช้เส้นผู้นักชายอัมรฺอย่างหนักจนทำให้ลูกชายของอัมรฺอ่อนเปลี้ยหมดแรง เนื่องจากถูกเขียนเป็นจำนวนมาก ในขณะที่พวกเราอยากให้เขาเขียนอีกจนหน้าใจเราจึงค่อยหยุด ส่วนอุมร์ได้แต่กล่าวว่า “จงเขียนลูกชายผู้ที่มีเกียรติคนนี้อีก...” แล้วกล่าวแก่ชายชาวอียิปต์ต่อไปว่า “เจ้าจงเอาเส้นไปหวดลงตรงหัวที่ล้านของอัมรฺด้วย เพราะ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ลูกชายของเขาจะไม่กล้าเขียนตีเจ้านอกจากเพราะลำพองในอำนาจบารมีของเขา”

ดังนั้นชายชาวอียิปต์คนนั้นจึงกล่าวขึ้นว่า “โอ้ท่านอะมีรุลมุอิมินิน แท้จริงฉันได้สะสาง(เรียกสิทธิของฉันกลับคืนมา)เรียบร้อยแล้ว

แล้ว และฉันก็หน้าใจกับมันแล้ว โอ้ท่านอะมีรุลมุอิมินิน แท้จริงฉันได้เขียนตีผู้ที่เขียนตีฉันแล้ว”

อุมร์กล่าวว่า “พึงทราบเถิดว่า ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ หากแม้เห็นว่าเจ้าเขียนตีเขา(ต่อไป) แน่หนอนเราจะไม่ยับยั้งเจ้าออกจากเขาจนกว่าเจ้าจะเป็นผู้ที่หยุดเอง โอ้ อัมรฺ เจ้าเริ่มใช้มนุษย์เป็นทาสตั้งแต่เมื่อไหร่? ในขณะที่แม่ของพวกเขาทุกคนคลอดพวกเขาออกมาในสภาพที่เป็นไท(ไม่เป็นทาสของใคร)”

ดังนั้น อัมรฺ จึงได้แต่กล่าวขอโทษว่า “แท้จริงฉันไม่ทันได้รับรู้ในเรื่องนี้”

หลังจากนั้น อุมร์จึงหันไปยังชายชาวอียิปต์แล้วกล่าวแก่เขาว่า “เจ้ากลับไปด้วยความภาคภูมิใจได้แล้ว และเมื่อมีสิ่งใดทำให้เจ้าไม่สบายใจก็จงเขียนหนังสือมาถึงฉัน”⁽⁴²⁾

เมื่อท่านพิจารณาเรื่องราวข้างต้นอย่างละเอียด ท่านจะตระหนักถึงความยุติธรรมของผู้ปกครองที่ถูกขนานนามว่า อะมีรุลมุอิมินิน(ผู้นำแห่งชาวมุอิมิน) ที่ชื่ออุมร์ บุตร อัลค็อฏฏอบ คนนี้ซึ่งได้วางนโยบายในการปกครองไว้ว่า

“พึงทราบเถิดว่า แท้จริง ผู้ที่เข้มแข็งที่สุดในหมู่พวกเจ้าคือผู้ที่อ่อนแอในสายตาของฉัน จนกว่าฉันจะสามารถนำเอาสิทธิอันชอบธรรมให้แก่เขา และผู้ที่อ่อนแอที่สุดในหมู่พวกเจ้าคือผู้ที่เข้มแข็งใน

(42) Ibn Hamdoon Muhammad, *al-Tazkirah al-Hamduniyah*, 1996, Beirut: Dar Sowdir, v.3 pp.209-210, al-Tontowwi Ali&Naji, *Akhbar Umar* (The History of Umar), 1973, Beirut: Dar al-fikr pp.155-156

สายตาของฉัน จนกว่าฉันจะสามารถนำเอาสิทธิอันชอบธรรมมาจากเขา”⁽⁴³⁾.

ท่านต้องรู้สึกชื่นชมในความยินดีของพลเมืองเพราะความยุติธรรมของผู้ที่ถูกอธรรม ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นพลเมืองที่ต่ำต้อยคนหนึ่งก็ตาม และท่านจะรู้สึกมีความสุขในความปิติของพลเมืองเพราะความมีจิตสำนึกของผู้ที่อธรรม ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นผู้ที่สูงศักดิ์ในหมู่ของพวกเขาก็ตาม

และอีกสิ่งหนึ่งที่สมควรแก่การบันทึกไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ คือพลเมืองทุกคนต่างมีความรู้สึกว่ พวกเขามีเกียรติและมีความเป็นมนุษย์ชนอย่างสมบูรณ์ภายใต้การปกครองของอิสลาม แม้กระทั่งการที่คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกเขาถูกตบเพียงหนึ่งฉาดโดยปราศจากความปิติธรรมก็จะถูกคัดค้าน ตีเตี๋ยน และประณามว่าเป็นการกระทำที่โสมมและเลวทราม และเหตุการณ์เช่นนี้ได้เกิดขึ้นมาแล้วนับพันครั้ง ซึ่งค้านกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของชาวโรมันและอื่นๆ เพราะพลเมืองของเขาไม่กล้าที่จะโง่หัวขึ้นมาต่อกรหรือคัดค้านเลยแม้แต่คนเดียว แต่ทว่า ความรู้สึกของแต่ละบุคคลต่อสิทธิอันชอบธรรมและเกียรติของเขาในช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอิสลามกลับทำให้ผู้ที่ถูกอธรรมกล้าที่จะเดินทางอย่างยากลำบากและต้องเหน็ดเหนื่อยกับการเดินทางไกลจากเมืองฮิยิปต์

(43) Ibn A'sakir , *Tarikh Dimashqa* (The History of Damascus) v.30 p.302, Sofwat Ahmad, *Jamharah Khutob al-Arab*,Beirut: al-Maktabah al-Ilmiyah, v.1 p.180

มุ่งสู่มหานครมะดีนะฮ์ เพียงเพราะเขาเชื่อมั่นว่าสิทธิอันชอบธรรมที่เขาพึงจะได้รับไม่ถูกกละเลยและทอดทิ้ง และเขาเชื่อมั่นว่าการร้องเรียนของเขาต้องมีการรับฟังและได้รับความปิติธรรมจากผู้ปกครองเบื้องบน⁽⁴⁴⁾.

(44) al-Qardowwi Yusuf, *Ghoiru al-Muslimin fi al-Mujtama' al-Islami* (Non Muslims in Muslim Society),1992, Cairo: Maktabah Wahbah, pp.30-31

(2) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้านเสรีภาพในทางศาสนา

อิสลามไม่เคยบีบบังคับบรรดาผู้ที่มีความเชื่อต่างจากตนให้เข้ารับอิสลาม แต่ทว่ากลับให้เสรีภาพและเปิดโอกาสอย่างเต็มที่แก่ผู้ที่มีใจมุสลิมที่จะยึดมั่นในศาสนาของเขาต่อไป ดังนั้นพวกเขาจึงจะไม่ถูกบีบบังคับให้เข้ารับอิสลามอย่างแน่นอน ดังมีหลักฐานระบุไว้อย่างชัดเจนทั้งในอัลกุรอานและสุนนะฮ์ของท่านนบี ﷺ

อัลลอฮ์ทรงตรัสแก่ท่านนบี ﷺ ว่า

((وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآ مَنَ فِي الْآرْضِ كُلِّهَا جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرَهُ
النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ))⁽⁴⁵⁾

“และหากองค์อภิบาลของเจ้าทรงประสงค์ แน่หนอนว่าทุกคนที่อยู่ในแผ่นดินนี้ยอมศรัทธาต่อพระองค์ ดังนั้นเจ้ายังจะบังคับขู่เข็ญผู้คนจนกว่าพวกเขาจะเป็นผู้ศรัทธากระนั้นหรือ”

และรสูลของเรา ﷺ จะเปิดโอกาสให้ผู้คนเลือกเอาว่าจะเข้ารับอิสลาม หรือจะคงอยู่ในศาสนาเดิมของพวกเขา หลังจากที่ได้อำนาจสัญญาที่ทำให้เขาสามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างสันติ ทั้งด้านศาสนา เกียรติและทรัพย์สินของพวกเขา และมีความสุขอยู่ภายใต้ร่มเงา(การคุ้มครอง)ของอัลลอฮ์และรสูลของพระองค์ ﷺ ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงถูกเรียกว่า “ชาวซิมมีฮ์” (ผู้ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองอารักขา)⁽⁴⁶⁾.

(45) al-Qur'an: Yunus (99)

(46) al-Zuhaili Wahbah, pp.60-61

ปุร็อยดะฮฺ กล่าวว่า

“เมื่อก่อนรัฐ E ได้แต่งตั้งผู้นำคนหนึ่งให้นำทัพ ท่านจะสั่งเสียแก่เขาให้ยำเกรงต่ออัลลอฮฺและสั่งเสียกองทหารในสิ่งที่เป็นมงคล แล้วท่านจะกล่าวว่า

((اغزوا باسمِ الله في سبيلِ الله قاتلوا من كفر بالله اغزوا ولا تغلوا ولا تغدروا ولا تمثلوا ولا تقتلوا وليداً وإذا لقيت عدوك من المشركين فادعهم إلى ثلاث خصال أو خلال فإيتهم ما أجابوك فاقبل منهم وكف عنهم ثم ادعهم إلى الإسلام فإن أجابوك فاقبل منهم وكف عنهم ثم ادعهم إلى التحول من دارهم إلى دار المهاجرين وأخبرهم أنهم إن فعلوا ذلك فلهم ما للمهاجرين وعليهم ما على المهاجرين فإن أبوا أن يتحولوا منها فأخبرهم أنهم يكونون كأعراب المسلمين يجري عليهم حكم الله الذي يجري على المؤمنين ولا يكون لهم في الغنيمه والفيء شيء إلا أن يجاهدوا مع المسلمين فإن هم أبوا فسلهم الجزية فإن هم أجابوك فاقبل منهم وكف عنهم فإن هم أبوا فاستعن بالله وقاتلهم))⁽⁴⁷⁾

“จงทำการรบด้วยพระนามของอัลลอฮฺในหนทางของพระองค์ จงต่อสู้กับผู้ที่ไม่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ จงสู้รบและจงอย่าทำเกินเหตุ จงอย่าผิดสัญญาหรือล่อลวง

(ศัตรู) จงอย่าฆ่าเต็ม และจงอย่าสังหารเด็ก และเมื่อใดที่เจ้าเผชิญหน้ากับบรรดาผู้ตั้งภาคี(ที่ศัตรูกับเจ้า) ก็จงเชิญชวนพวกเขาสู่สามประการ ถ้าหากว่าพวกเขาตอบรับในประการใดประการหนึ่ง เจ้าก็จงยอมรับพวกเขา และจงยับยั้ง(จากการสู้รบกับ)พวกเขา หลังจากนั้นเจ้าก็จงเชิญชวนพวกเขาให้เข้ารับอิสลาม ถ้าพวกเขายอมรับข้อเสนอของเจ้า ก็จงยอมรับพวกเขา หลังจากนั้น เจ้าก็จงเชิญชวนพวกเขาให้อพยพออกจากบ้านเกิดของพวกเขาสู่นครแห่งการอพยพ(มะดีนะฮฺ) และเจ้าจงชี้แจงให้พวกเขาทราบว่า ถ้าพวกเขายอมปฏิบัติตามพวกเขาก็จะได้รับสิทธิเฉกเช่นชาวมุฮาญีรีน(บรรดาเศาะหาบะฮฺที่อพยพจากมักกะฮฺมาสู่มะดีนะฮฺ)คนอื่น ๆ แต่ถ้าพวกเขาปฏิเสธไม่ยอมอพยพไปตั้งถิ่นฐานในมหานครมะดีนะฮฺ ก็จงชี้แจงให้พวกเขาทราบว่า พวกเขาจะเป็นเสมือนชาวมุสลิมชนบทคนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งกฎหมายต่างๆจะถูกบังคับใช้ต่อพวกเขาตั้งที่ถูกบังคับใช้ต่อชาวมุสลิมคนอื่น ๆ แต่ว่า พวกเขาจะไม่มีสิทธิใดๆในมะฮะฮฺ(ทรัพย์สินที่ยึดได้จากการทำสงคราม) และฟัยฮฺ(ทรัพย์สินที่ยึดได้โดยปราศจากการทำสงคราม) เลยนอกจากว่าพวกเขาจะเข้าร่วมสงครามพร้อมกับทหารมุสลิมคนอื่น ๆ และถ้าหากว่าพวกเขาปฏิเสธไม่ยอมเข้ารับอิสลาม เจ้าก็จงเสนอให้พวกเขายอมจ่ายญิซยะฮฺ(ภาษีค่าคุ้มครอง) หากพวกเขายอมรับ ก็จงยอมรับ

(47) Muslim, *al-Sahih*, v.2 p.1357

พวกเขาและจะยับยั้งการสู้รบกับพวกเขา และถ้าหากว่าพวกเขาปฏิเสธอีก เจ้าก็จงขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮ์ และจะสู้รบกับพวกเขา(จนถึงที่สุด)".

การแนะนำของท่านรَسُول ๕ นี้เป็นการปฏิบัติตามคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۗ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ))⁽⁴⁸⁾

“ไม่มีการบังคับใดๆใน(การเข้ารับนับถือ)ศาสนาอิสลาม (เพราะ)แน่นอนว่าทางนำ(แห่งอิสลาม)นั้นได้เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วจากความหลงทาง ดังนั้นผู้ใดปฏิเสธศรัทธาต่อสิ่งเคารพสักการะอื่นจากอัลลอฮ์(ภู่อษุด) และศรัทธาต่ออัลลอฮ์(แต่เพียงพระองค์เดียว) แท้จริงเขาได้ยึดเหนี่ยวในสายห่วง(แห่งอิสลาม)ที่มั่นคงแล้ว โดยจะไม่มีการแตกกระจายออกอีก และอัลลอฮ์ทรงได้ยินและทรงรอบรู้อย่าง”

เอ็ดวิน คาลการ์เล่ (Edwin Calgarly) อาจารย์ชาวอเมริกัน ได้กล่าวชมเชยโครงการอันประเสริฐนี้ ว่า

“ในอัลกุรอานมีอายัตที่ประเสริฐอายัตหนึ่ง ที่เปี่ยมล้นด้วยความน่าเชื่อถือและศติพจน์ ซึ่งชาวมุสลิมทุกคนรู้จักดี และผู้ที่มิใช่

(48) al-Qur'an: al-Baqoroh (256)

มุสลิมก็จำเป็นต้องรับรู้ด้วย นั่นคือคำตรัสที่มีความว่า “ไม่มีการบังคับใดๆใน(การเข้ารับนับถือ)ศาสนาอิสลาม”⁽⁴⁹⁾.

โครงการนี้ถูกประทอนเกี่ยวกับบรรดามุสลิมชาวอันค็อรฺ ซึ่งมีลูกชายที่นับถือศาสนายิวหรือคริสต์ และหลังจากที่พวกเขาเข้ารับอิสลามเข้าแล้ว พวกเขาจึงพยายามที่จะบังคับให้ลูกๆของพวกเขาเข้ารับอิสลามตามพวกเขาด้วย ดังนั้นอัลลอฮ์จึงประทอนอายัตนี้ลงมาเพื่อห้ามปรามพวกเขาไม่ให้กระทำอย่างนั้น⁽⁵⁰⁾.

ถ้าผู้อ่านสังเกตอย่างถี่ถ้วนถึงเจตนารมณ์ของโครงการนี้พร้อมกับสาเหตุแห่งการประทอน ผู้อ่านจะพบว่า การบังคับผู้ใดผู้หนึ่งให้เข้ารับอิสลามนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าผู้ที่บังคับนั้นจะเป็นบิดาบังเกิดเกล้าที่ประสงค์จะให้ลูกชายได้ดี และถึงแม้ว่าผู้ถูกบังคับจะเป็นลูกชาย ซึ่งไม่ต้องสงสัยเลยถึงความห่วงใยที่ผู้เป็นบิดามีต่อลูกก็ตาม ถึงกระนั้นอัลกุรอานก็ยังยืนยันกรานปฏิเสธอย่างเด็ดขาดต่อการบังคับผู้หนึ่งผู้ใดให้เข้ารับอิสลามโดยไม่เต็มใจ⁽⁵¹⁾.

องค์อภิบาลแห่งสากลโลกยังได้ทรงตรัสในมหาคัมภีร์อันมหาบริสุทธิ์อีกว่า

(49) Quailar Young, *The Near East: Society and Culture*, Trans. Abd Rahman M. Ayub, Cairo: Dar al-Nashr al-Muttahidah, pp.163-164

(50) al-Wahidi abu al-Hasan, *Asbab al-Nuzul*, 1979, Beirut: Muassasah Ulum al-Qur'an, pp.114-116

(51) al-Qardowwi, pp.18-19

((وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ فَمَن شَاءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن شَاءَ فَلْيُكْفِرْ
 إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهَا كُلُّ شَيْءٍ سَرْدِقُهَا))⁽⁵²⁾

“และจงกล่าวเถิด(โอ้ผู้หมิ่นมิด)ว่า สัจธรรมนั้นมาจาก
 องค์อภิบาลของพวกเขา เจ้า ดังนั้นผู้ใดประสงค์(จะศรัทธา
 ในเอกองค์อัลลอฮ์)ก็จงศรัทธาเสีย และผู้ใดประสงค์(จะ
 ไม่ศรัทธา)ก็จงปฏิเสธเสีย แท้จริงเราได้เตรียมไฟนรก
 ไว้สำหรับบรรดาผู้อธรรมทั้งหลาย ซึ่งกำแพงของมันได้
 ล้อมรอบพวกเขาไว้ และถ้าพวกเขาร้องขอความ
 ช่วยเหลือพวกเขาก็จะได้รับความช่วยเหลือด้วยน้ำที่
 (ร้อนระอุ)เสมือนน้ำทองแดงที่สามารถลวกใบหน้าของ
 พวกเขา มันช่างเป็นเครื่องดื่มที่ชั่วช้าและเป็นที่พักพิงที่
 ทรมาณยิ่ง”

ด้วยเหตุนี้ชาวมุสลิมจึงนำเสนออิสลามแก่ผู้ที่มีไม่มุสลิมโดย
 ปราศจากการบังคับและขู่เข็ญใดๆทั้งสิ้น ที่พวกเขาทำเช่นนี้อาจจะ
 เป็นไปได้ว่า เพื่อเป็นข้ออ้างต่ออัลลอฮ์ว่าพวกเขาได้แจ้งสัจธรรมให้
 ผู้คนได้ทราบแล้ว

ครั้งหนึ่ง อุมร์ บุตรอัลค็อฎฏอบ ได้กล่าวแก่หญิงชราชาวคริสต์
 นางหนึ่งว่า “แม่เฒ่าเอ๊ย จงเข้ารับอิสลามเถิด แล้วนางจะปลอดภัย
 แท้จริงอัลลอฮ์ได้ทรงส่งมุหัมมัดมาพร้อมกับสัจธรรม” นางกล่าวว่า
 “ฉันแก่มากแล้ว และความตายได้เข้ามาใกล้ฉันเต็มที่แล้ว”

(52) al-Qur'an: al-Kahfi (29)

(หมายความว่า นางไม่ยอมเข้ารับอิสลาม) ดังนั้น อุมร์ จึงกล่าวขึ้น
 ว่า “โอ้อ้องคืออภิบาลของข้า ได้โปรดเป็นสักขีพยาน(ต่อการเชิญชวน
 ของข้าในครั้งนี้)ด้วย” แล้วท่านก็อ่านคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ))⁽⁵³⁾

“ไม่มีการบังคับใดๆใน(การเข้ารับนับถือ)ศาสนา
 อิสลาม (เพราะ)แน่นอนว่าทางนำ(แห่งอิสลาม)นั้นได้
 เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วจากความหลงทาง”⁽⁵⁴⁾.

ในช่วงที่กษัตริย์อัลมันศูร เกาะลาวุน ได้กระทำการผิดพลาด
 ด้วยการบังคับขู่เข็ญให้ชาวซิมมีย์ทุกคนละทิ้งศาสนาเดิมของพวกเขา
 และหันเข้ารับอิสลาม เมื่อปี ฮ.ศ. 680(ค.ศ. 1281) ดังนั้นพวกเขาจึง
 เข้ารับอิสลามด้วยความไม่เต็มใจ การกระทำดังกล่าวของกษัตริย์อัล
 มันศูร ทำให้บรรดาอุละมาอ์และกอฎฎีย์ในสมัยนั้นต่างไม่พอใจและ
 โกรธเคืองท่านเป็นอย่างมาก และหลังจากหกเดือนให้หลังได้มีการจัด
 ประชุมสภาอุละมาอ์ขึ้นเพื่อถกปัญหาดังกล่าว และที่ประชุมมีมติว่า

“บรรดาชาวซิมมีย์เหล่านั้นถูกบังคับให้เข้ารับอิสลามด้วยความ
 ไม่เต็มใจ และแท้จริงอิสลามไม่อนุญาตให้มีการบังคับในศาสนา
 ดังนั้นจึงอนุญาตให้พวกเขากลับไปคืนสู่ศาสนาเดิมของพวกเขาได้”

ดังนั้นชาวซิมมีย์ที่ถูกบังคับเหล่านั้นจึงหวนกลับไปคืนสู่ศาสนา
 เดิมของพวกเขาเป็นส่วนใหญ่⁽⁵⁵⁾.

(53) al-Qur'an: al-Baqoroh (256)

(54) al-Qurtubi, v.3 p.280

(55) ibn Kathir, v.17 pp.573-578

ดร.ชาวอิตาเลีย ลอว์ร่า ฟิเซีย พาเคลเร่ กล่าวว่า

“บรรดาชาวมุสลิมไม่ได้ทำสัญญาข้อตกลงใดๆกับพลเมืองทั่วไป (ชาวซิมมีย) จนกว่าพวกเขาจะมีอิสระอย่างเต็มที่ในด้านความเชื่อ ถึงขนาดพวกเขาหลีกเลี่ยงจากการขู่บังคับประชาชนให้เข้ารับศาสนาใหม่ (อิสลาม)... แต่ก็มีบ้างในบางครั้งที่พวกเขาจะบังคับทุกคนที่ประสงค์จะเข้ารับอิสลามให้ปฏิบัติตามวิธีการที่พวกเขาได้กำหนดไว้(เพื่อเป็นการยืนยันว่าคนเหล่านั้นสมัครใจที่จะเข้ารับอิสลามอย่างเต็มที่) ซึ่งแน่นอนว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นการสนับสนุนหรือเอื้ออำนวยต่อแผนการเผยแพร่อิสลามเลยแม้แต่น้อย นั่นคือ พวกเขาจะสั่งให้บรรดาผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับศาสนาใหม่เหล่านั้นไปปรากฏตัวต่อหน้าอฎีฮีย (ผู้พิพากษา) แล้วป่าวประกาศให้ทุกคนทราบว่าพวกเขาจะเข้ารับอิสลามด้วยความศรัทธาจริงและการเข้ารับอิสลามของพวกเขาไม่ได้เกิดขึ้นเพราะแรงกดดันใดๆ และการเข้ารับอิสลามของพวกเขาไม่ได้มีผลประโยชน์ทางโลกแอบแฝงอยู่”⁽⁵⁶⁾

อิสลามไม่เพียงแต่ให้อิสระภาพแก่ชนต่างศาสนิกในการที่จะคงอยู่ในศาสนาเดิมของพวกเขาเท่านั้น แต่ทว่า อิสลามยังอนุญาตและเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้พวกเขาสามารถปฏิบัติศาสนกิจ และปกป้องรักษาศาสนสถานของพวกเขาไว้ อัลลอฮ์ตรัสว่า

((الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ هَدَمْتَ صَوْمِعَ وَيَعُوعُ

(56) Feeshia Lowra, *Difa' ani al-Islam (Defending of Islam)*, 1975, Beirut: Dar al-Ilm li al-Malayeen, pp.35-36

وَصَلَوَاتٌ وَمَسْجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلِيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ⁽⁵⁷⁾

“บรรดาผู้ที่ถูกขับไล่ออกจากบ้านเรือนของพวกเขา โดยปราศจากความเป็นธรรม เพียงเพราะพวกเขา กล่าวว่า “องค์อภิบาล(ที่แท้จริง)ของพวกเราคืออัลลอฮ์” และหากไม่เพราะอัลลอฮ์ทรงขัดขวางไม่ให้นุญญ์ต่อสู้กันแน่นอนว่าบรรดาหอवाद โบสถ์ของชาวคริสต์ สถานที่สวดของชาวยิว และบรรดามัสญิดที่มีการเอ๋ยพระนามของอัลลอฮ์อย่างมากมายต้องถูกทำลายลง และแน่นอนอัลลอฮ์จะทรงช่วยเหลือแก่บรรดาผู้ที่ช่วยเหลือ (สนับสนุนศาสนาของ)พระองค์ และแน่นอนอัลลอฮ์ย่อมเป็นผู้ทรงพลัง ทรงเดชานุภาพอย่างแท้จริง”.

บรรดาเคาะลีฟะฮ์ต่างให้คำสั่งเสียแก่บรรดาแม่ทัพที่ถูกส่งไปทำการญิฮาดด้วยคำประกันแห่งเสรีภาพดังกล่าว มีระบุในคำสั่งเสียของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ แก่อุซามะฮ์ บุตร ซัยด์ ว่า

“แท้จริงฉันขอสั่งเสียเจ้าลิบประการ

1. จงอย่าสังหารสตรี
2. จงอย่าสังหารเด็ก
3. จงอย่าสังหารคนแก่เฒ่า
4. จงอย่าตัดและทำลายต้นไม้ที่กำลังออกผล
5. จงอย่าทำลายอาคารสถานที่

(57) al-Qur'an: *al-Hajj* (40)

6. จงอย่าเชือดแพะและอุฐูวันแต่เพื่อเป็นอาหาร
7. จงอย่านำต้นอินทผลัมไปถ่วงน้ำ
8. และจงอย่าเผาทำลายมัน
9. จงอย่ากล้า(บ้ำระห่ำ)จนเกินเหตุ
10. และจงอย่าชี้ขลาดตาขาว

และพวกเจ้าจะต้องพบกับชนกลุ่มหนึ่งที่กำลังปลีกตัวตัวเองอยู่ในหอสวด ดังนั้นเจ้าจงปล่อยให้พวกเขาสวดต่อไปจนเสร็จพิธี”⁽⁵⁸⁾.

และในสมัยเคาะลีฟะฮ์ อุมัร บุตรอัลค็อฎฏอบ ได้มีหนังสือถึงชาวอีเลีย(ปาเลสไตน์) มีใจความว่า

“นี่คือความปลอดภัย(อะมาน)ที่บ่าวของอัลลอฮ์ชื่ออุมัร อะมีรุลมุฮะมิหนิน เขียนถึง(มอบให้แก่)ชาว(คริสต์แห่งเมือง)อีเลีย ซึ่งได้ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิต ทรัพย์สิน โบสถ์ และเจิวรูปปั้นต่างๆของพวกเขา ทั้งผู้ที่กำลังเจ็บป่วยและมีสุขภาพแข็งแรง และทุกๆศาสนาที่มีอยู่ในอีเลีย โบสถ์ของพวกเขาต้องคงอยู่และต้องไม่ถูกทำลาย และไม่ถูกเหยียดหยาม เช่นเดียวกับอาณาบริเวณของมัน และเจิวรูปปั้นของพวกเขา ทรัพย์สินของพวกเขาจะไม่ถูกแตะต้อง และพวกเขาจะไม่ถูกบังคับในเรื่องศาสนา และพวกเขาจะไม่ได้รับอันตรายแม้แต่คนเดียว

(58) al-Baihaqi abu Bakar, *al-Sunan al-Qubrow*, 1927, Cairo: al-Matba'ah al-Rahmaniah, (16645), al-Tobari ibn Jarir, *Tarikh al-Rusul wa al-Muluk*, 1970, Cairo: Dar al-Ma'arif, v.3 p.215

เดียว และจะต้องไม่มีชาวยิวอาศัยอยู่ ณ เมืองอีเลียพร้อมกับพวกเขา แม้แต่คนเดียว”⁽⁵⁹⁾.

ข้อตกลงและพันธะสัญญาที่ได้ทำขึ้นกับผู้ที่มีใช้มุสลิมดังกล่าวได้กลายเป็นประเพณีการปฏิบัติในสังคมมุสลิมด้านการให้เกียรติต่อความเชื่อ สัญลักษณ์ และประเพณีด้านศาสนาของพวกเขา โดยปราศจากการบีบบังคับและใช้ความรุนแรงเพื่อให้พวกเขาเข้ารับอิสลาม แต่ทว่า อิสรภาพที่อิสลามมอบให้แก่พวกเขากลับส่งผลต่อจิตใจของพวกเขาอย่างน่าประหลาดยิ่ง เพราะพวกเขาไม่เคยได้สัมผัสกับมารยาทอันประเสริฐเช่นนี้กับบรรดาผู้นำของพวกเขาจริงๆเลย

โกสตาฟ เลอบอน กล่าวชมเชยถึงเคาะลีฟะฮ์อิสลามว่า

“ความโดดเด่นในด้านการเมืองของบรรดาเคาะลีฟะฮ์อิสลามรุ่นแรกๆนั้นไม่ด้อยไปกว่าความโดดเด่นของพวกเขาในด้านการทำศึกสงครามเลย ซึ่งพวกเขาสามารถเสาะหามาได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นพวกเขาจึงรู้จักวิธีที่จะหลีกเลี่ยงจากการใช้อำนาจบังคับผู้คนที่ละทิ้งศาสนาของเขาเพื่อให้เข้ารับศาสนาอิสลาม และพวกเขารู้จักกลวิธีที่จะหลีกเลี่ยงจากคมดาบ(การใช้ความรุนแรง)ต่อผู้ที่ไม่ยอมรับอิสลาม และพวกเขาได้ป่าวประกาศไปทั่วทุกสารทิศว่า พวกเขาให้เกียรติต่อความเชื่อของประชาชน และชนบทรรมนิยมประเพณีของพวกเขา โดยพวกเขาขอเรียกเก็บส่วย(ญิซยะฮ์)เพียงน้อยนิดเท่านั้นเพื่อแลกกับการให้ความคุ้มครองแก่

(59) al-Tobari, v.3 p.159

พวกเขา ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าภาษาที่พวกเขาต้องจ่ายให้แก่บรรดาผู้นำของพวกเขาเมื่อแต่ก่อนเสียอีก”⁽⁶⁰⁾.

และนับตั้งแต่สมัยการปกครองของบรรดาเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงธรรมชาวยิวและคริสต์สามารถปฏิบัติศาสนกิจ และเชิดชูสัญลักษณ์แห่งศาสนาของพวกเขาอย่างมีอิสระและปลอดภัย ดังที่ได้มีระบุในพันธสัญญาที่เขียนขึ้นในสมัยของอับบักร์และอุมร์ เช่นสัญญาสันติภาพที่เขียนขึ้นระหว่างอุมร์กับชาวคริสต์แห่งเมืองฮิเลีย เป็นต้น⁽⁶¹⁾

ชาวมุสลิมได้ดูแลโบสถ์ของชาวคริสต์อย่างดี และไม่เคยกระทำให้มันต่อมันเลย นักบวชชาวนิสโตเรียนยาฟที่สาม(The Nestorian Patriarch Geoff III) ได้กล่าวในจดหมายที่ส่งไปยังพระราชอาณัติของอาร์ชบิชอปคริสต(The Archbishop of Rirardashir) ชื่อ ซีมอน ริฟาร์ดเชร์ และหัวหน้าพระสังฆนายกแห่งเมืองปารีสว่า

“และแท้จริงชาวอาหรับ(มุสลิม)ที่อัลลอฮ์ทรงประทานอำนาจทางโลกให้แก่พวกเขาได้เห็นในสิ่งที่พวกเขาเจ้ากำลังดำเนินอยู่(ในภารกิจศาสนาที่ดำเนินกับพวกเขา) ขณะที่พวกเขาอยู่กับพวกเขา ดังที่พวกเขาต่างรู้ดีถึงสิ่งดังกล่าว ถึงกระนั้น พวกเขาไม่คิดที่จะทำสงครามกับความเชื่อของชาวคริสต์ แต่ทว่าในทางกลับกันพวกเขา

(60)Lebon Gustav, *Arab Civilization*, Trans. Adil Zu'aiter, 1956, Cairo: Dar Ihya' al-Kutub al-Arabiyyah, p.134

(61) Qardowwi, *al-Aqalliyat al-Diniyah wa al-Hallu al-Islami* (The Religious Minorities and The Islamic Solution), 1998, Beirut: al-Maktab al-Islami, p.13

กลับมีความอ่อนโยนต่อศาสนาของเรา พวกเขาให้เกียรติต่อนักบวชและบาทหลวงชั้นผู้ใหญ่ของเรา และยังมีใจเมตตาด้วยการบริจาคทรัพย์สินให้กับโบสถ์และหมู่บ้านของเราอีกด้วย”⁽⁶²⁾.

แท้จริงได้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เหตุการณ์หนึ่งขึ้นในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อะลวะลิด บุตรอับดุลมะลิก กล่าวคือท่านได้รับเอาโบสถ์ยูห์นามาจากชาวคริสต์และผนวกเข้ากับมัสยิด และหลังจากที่อุมร์ บุตรอับดุลอะซีซ ขึ้นเป็นเคาะลีฟะฮ์ชาวคริสต์ก็ร้องเรียนต่อท่านถึงการปฏิบัติของอัลวะลิดต่อพวกเขาในเรื่องที่เกี่ยวกับโบสถ์ดังกล่าว ดังนั้นอุมร์จึงได้เขียนสารไปยังผู้สำเร็จราชการที่ประจำการอยู่ที่นั่นและสั่งให้ส่งคืนส่วนที่เกินจากมัสยิด(โบสถ์)ให้แก่ชาวคริสต์ ถ้าหากไม่เพราะพวกเขายอมความกับเจ้าเมืองด้วยการยอมชดใช้ให้แก่พวกเขาจนพวกเขาพอใจ⁽⁶³⁾.

กำแพงแห่งการคร่ำครวญ(The Wailing Wall)⁽⁶⁴⁾ ณ เมืองกุดส์ ซึ่งเป็นที่รู้จักของบรรดานักประวัติศาสตร์ว่าเป็นสิ่งที่ชาวยิวให้ความเคารพนับถือ และปัจจุบันถือได้ว่าเป็นสถานที่กราบไหว้ที่บริสุทธิ์ที่สุดของชาวยิว ซึ่งก่อนหน้านั้นสถานที่แห่งนี้ถูกชุกซ่อนอยู่ภายใต้ซากปรักหักพังและกองขยะ เมื่อสุลต่านสุลัยมาน อัลกอหนูนี่ แห่งอาณาจักรออตโตมานได้ทราบเรื่อง จึงส่งสารไปยัง

(62)Arnold Thomas, *Invitation to Islam*, Trans. Hasan Ibrahim & Abd.Majeed Abideen, 1970, Cairo: Maktabah al-Nahdah al-Misriyyah, pp.98-99

(63) al-Qardowwi, *Ghairu al-Muslimin fi al-Mujtama' al-Islami*, p.32

(64) กำแพงหินในกรุงเยรูซาเลมที่พวกยิวพากันไปร้องไห้คร่ำครวญในวันศุกร์

เจ้าเมืองกุดส์สั่งให้เอาสิ่งปรักหักพังที่ทับถมอยู่ออกและบูรณะทำ
ความสะอาดสถานที่ดังกล่าว พร้อมกับอนุญาตให้ชาวยิวเดินทางไป
เยี่ยมเยียนและเคารพสักการะได้⁽⁶⁵⁾

แท้จริงบรรดาชาวยุโรปที่มีจิตสำนึกและมีใจเป็นธรรมต่าง
ยอมรับในความอะลุ่มอล่วยอย่างยิ่งของศาสนาอิสลาม โกลต้าฟ เลอ
บอน กล่าวว่

“แท้จริงความอะลุ่มอล่วยของมุหัมมัดที่มีต่อชาวยิวและคริสต์
เป็นสิ่งที่ใหญ่ยิ่ง และแท้จริงไม่เคยมีผู้ก่อตั้งศาสนาใดๆที่อุบัติขึ้นก่อน
หน้าท่านมีจุดยืนเฉกเช่นท่าน โดยเฉพาะชาวยิวและชาวคริสต์
เช่นเดียวกับบรรดาเคาะลีฟะฮ์ที่ได้เจริญรอยตามแนวทางท่าน และ
แท้จริงส่วนหนึ่งของบรรดาผู้รู้ชาวยุโรป ทั้งผู้ที่ยังเคลือบแคลงสงสัยใน
อิสลามและผู้ทีศรัทธาที่มีเพียงน้อยนิดที่มีความสุขกับการศึกษา
ประวัติศาสตร์อาหรับ(อิสลาม) ต่างยอมรับถึงความอะลุ่มอล่วยนี้⁽⁶⁶⁾ .

ลอร์ว่า ฟิเซีย ฟาลเยเร่ หญิงชาวอิตาลี กล่าวว่

“พลเมือง(ที่ไม่ใช่มุสลิม)เหล่านั้นได้รับอิสรภาพในการ
ปกป้องรักษาศาสนาเดิมและขนบธรรมเนียมประเพณีของพวกเขา
เพียงแต่มีข้อแม้ว่า บรรดาผู้ที่ไม่ยอมรับอิสลามต้องจ่ายส่วยค่า
คุ้มครองที่เป็นธรรมแก่ฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของ “ญิซ
ยะฮ์” แท้จริงแล้วเงินส่วยนี้เป็นจำนวนเงินที่น้อยกว่าเงินภาษี(ชะ

(65) al-Husain Abd. Lateef, *Tasamuh al-Gharb Ma'a al-Muslimin* (The West Tolerance with Muslims), 1999, Dammam: Dar ibn al-Jaozi, p.67

(66) Lebon Gustav, p.128 เชิงอรรถที่ 1

กาต)ที่ชาวมุสลิมเองต้องจ่ายให้กับฝ่ายปกครองของพวกเขาด้วยซ้ำ
เพื่อแลกกับการให้ความคุ้มครองต่อประชาชนที่ไม่ใช่มุสลิมเหล่านั้น
ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของ “อะฮฺลุซซิมมะฮ์” ความคุ้มครองที่พวกเขา
ได้รับนั้นไม่แตกต่างอะไรเลยกับสิ่งที่สังคมมุสลิมเองได้รับ และเมื่อ
แนวทางการปฏิบัติของท่านรَسُول C และบรรดาเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรง
ธรรมได้กลายเป็นบัญญัติที่ชาวมุสลิมต้องยึดปฏิบัติอย่างต่อเนื่องใน
เวลาต่อมา ดังนั้นจึงไม่เป็นการเลยเถิดถ้าเราจะยืนยันว่าแท้จริง
อิสลามไม่เพียงแต่เพียงพอกับการเชิญชวนสู่ความอะลุ่มอล่วยใน
ด้านศาสนาเท่านั้น แต่ทว่ามันมีความล้ำลึกยิ่งกว่านั้น นั่นคือ
อิสลามได้ยึดเอาหลักแห่งความอะลุ่มอล่วยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
บัญญัติศาสนา(ที่มุสลิมทุกคนต้องยึดปฏิบัติอย่างเคร่งครัด)⁽⁶⁷⁾ .

โกลต้าฟ เลอบอน ได้อ้างคำกล่าวของ โรเบิร์ตสัน
(Robertson)ว่

“แท้จริงชาวมุสลิมหนึ่งเดียวเท่านั้นที่รวมเอาระหว่างความหึง
หวงต่อศาสนาของพวกเขากับความอะลุ่มอล่วยต่อบรรดาผู้ที่ติดตาม
ศาสนาอื่น ๆ และแท้จริงในขณะที่พวกเขามีการเคลื่อนไหวอย่างคม
คายในการเผยแพร่ศาสนา พวกเขากลับปล่อยให้ผู้ที่ไม่ต้องการจะ
เข้ารับอิสลามมีความอิสระในการยึดมั่นต่อคำสอนของศาสนาที่พวกเขา
นับถืออยู่”⁽⁶⁸⁾ .

(67) Feeshia Lawra, pp.34-35

(68) Lebon Gustav, p.128 เชิงอรรถที่ 1

โทมัส อาร์โนลด์ (Thomas Arnold) กล่าวว่า

“เราไม่เคยได้ยินความพยายามทำลายล้างใดๆ เพื่อบีบบังคับกลุ่มอื่นๆที่ไม่ใช่มุสลิมให้ยอมรับอิสลาม หรือมีการบีบบังคับทางศาสนาอย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายเพื่อโค่นล้มและลบล้างศาสนาคริสต์ และถ้าบรรดาเคาะลีฟะฮ์อิสลามเลือกปฏิบัติวิธีใดวิธีหนึ่งแน่นอนพวกเขาจะสามารถกวาดล้างและทำลายผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ได้อย่างง่ายดาย ดังที่ เฟอร์ดินานด์ (Ferdinand) และ อีซาเบลลา (Isabella) ได้กระทำต่อศาสนาอิสลามที่ถูกขับและไล่ต้อนออกจากสเปน หรืออย่างตายเหมือนกับที่กษัตริย์หลุยส์ (Louis) ที่ 14 ได้กระทำทารุณและลงโทษบรรดาชาวคริสต์แห่งฝรั่งเศสที่ลี้ภัยในนิกายโปรเตสแตนต์ หรืออย่างตายเหมือนกับชาวยิวที่ถูกอาณาจักรอังกฤษทอดทิ้งและไม่เหลียวแลเป็นเวลาถึง 350 ปี

แท้จริงบรรดาโบสถ์ตะวันออกในแถบเอเชียของชาวคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ถูกทอดทิ้งอย่างโดดเดี่ยวจากโลกคริสต์ โดยไม่มีชาวคริสต์คนใดทั่วแหล่งหล้าที่ยืนอยู่เคียงข้าง เพราะพวกเขาคือว่าชาวคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เป็นพวกที่นอกกริต(พวกที่ตกศาสนา) ด้วยเหตุนี้ การที่โบสถ์ต่างๆยังคงอยู่โดยปราศจากการทำลายจบจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นสัญญาณอันชัดแจ้งที่บ่งบอกถึงจุดยืนด้านการเมืองที่เปี่ยมด้วยความอะลุ่มอล่วยต่อบรรดาชนต่างศาสนิกในระบอบการปกครองของอิสลามโดยภาพรวม”⁽⁶⁹⁾.

สตัดดาร์ด (Stoddard) นักเขียนชาวอเมริกัน กล่าวว่า

(69)Arnold Thomas, pp.98-99

“เคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยฟะฮ์ได้ให้การดูแลอย่างดีต่อเกียรติของสถานที่บริสุทธิ์ต่างๆของชาวคริสต์ และแท้จริงบรรดาเคาะลีฟะฮ์หลังจากท่านได้เจริญรอยตามท่าน ดังนั้นพวกเขาไม่เคยกดขี่หรือทำให้ชาวคริสต์รู้สึกคับแค้นใจ และไม่เคยกระทำไม่ดีต่อบรรดานักบุญชาวคริสต์ที่เดินทางมาจากทุกสารทิศเพื่อไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ เมืองกุตุลล์ของทุกๆปี”⁽⁷⁰⁾.

แต่ทว่า ผู้ที่มีใช้มุสลิมกลับพบการปฏิบัติที่อะลุ่มอล่วยของชาวมุสลิมชนิดที่ไม่เคยพบเจอจากชนต่างศาสนิกอื่นๆที่ค้ำกับพวกเขา ด้วยเหตุนี้ชาวคริสต์แห่งเมืองซามจึงได้เขียนหนังสือถึงท่านอบูอูบัยดะฮ์ อามิร บุตรอัลญรรอหุ แม่ทัพที่นำทัพอิสลามเพื่อไปพิชิตเมืองซาม(เดมัสกัส) ซึ่งขณะนั้นท่านกำลังพักอยู่ในแคมป์ทหาร ในหนังสือนั้นมีใจความตอนหนึ่งว่า

“โอ้บรรดาชาวมุสลิม พวกท่านเป็นคนที่เราชอบยิ่งกว่าชาวโรมัน ถึงแม้ว่าพวกเขาจะนับถือศาสนาเดียวกับเรา พวกท่านเป็นคนที่ยึดมั่นในสัญญากับเรามากกว่า เป็นคนที่สุภาพและมีเมตตากับเรามากกว่า เป็นคนที่ยับยั้งจากการปฏิบัติอธรรมต่อเรามากกว่า เป็นคนที่ปกครองเราที่ดีกว่า แต่พวกเขากลับใช้กำลังปกครองและควบคุมการงานและบ้านเรือนของเรา”⁽⁷¹⁾.

(70) Stoddard Lothrop, *Hadir al-'Alami al-Islami (The Islamic World at Present)*, Trans.Ajjaj Nuwaihadi,1971(3), Beirut: Dar al-Fikr, v.1 pp.13-14

(71) al-Azdi , *Futuh al-sham* p.97 ดู al-Haufi Ahmad, *Samahah al-Islam (The Islamic Tolerance)*,1998(3), Cairo:Nahdah Misr, p.57

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ริชาร์ด สตีบบินซ์(Richard Stebbins) ได้กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวคริสต์ภายใต้การปกครองชาวเติร์ก(อาณาจักรออตโตมาน)ว่า

“แท้จริงพวกเขาได้อนุญาตให้ชาวคริสต์ทั้งหลาย ทั้งที่เป็นชาวกรีกและชาวละติน สามารถใช้ชีวิตอยู่ในฐานะพลเมืองคนหนึ่งที่ได้รับคุ้มครองในศาสนา และสามารถปฏิบัติศาสนกิจอย่างอิสระโดยที่พวกเขาได้สร้างโบสถ์ให้เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจอันบริสุทธิ์ ณ กรุงคอนสแตนติโนเปิล และในเขตอื่นๆอีกมากมาย ในขณะที่ฉันสามารถยืนยันด้วยความสัจจริงว่า ตลอดเวลา 12 ปี ที่ฉันใช้ชีวิตอยู่ในสเปน เราไม่เพียงแต่ต้องถูกบังคับให้ร่วมชมงานฉลองของบรรดาบาทหลวงเท่านั้น แต่ทว่าชีวิตและลูกหลานของเรา ยังต้องตกอยู่ในภาวะที่อันตรายด้วย”⁽⁷²⁾.

โทมัส อาร์โนลด์ ได้กล่าวในหนังสือ Invitation to Islam (การเชิญชวนสู่อิสลาม) ว่า

“ในประเทศอิตาลีมีชาวคริสต์กลุ่มหนึ่งที่คาดหวังไว้อย่างมากต่อ(การปกครองของชาวมุสลิม)ตุรกี(ที่จะมาปกครองประเทศของเขา) เพราะบางที พวกเขาอาจจะได้รับการดูแลเอาใจใส่เฉกเช่นที่ประชาชนของตุรกีได้รับมา ทั้งด้านความมีอิสระและการปฏิบัติที่ลุ่มลุ่มลวย ซึ่งพวกเขาต่างสิ้นหวังเต็มทีที่จะได้เสพสุขกับทั้งสองสิ่งนี้ (ในประเทศที่อยู่)ภายใต้ร่มเงาการปกครองของชาวคริสต์”⁽⁷³⁾.

(72) al-Qardowwi, *al-Aqalliyat al-Diniyah*. pp. 56-57

(73)Arnold Thomas, p.183

ด้วยเหตุนี้ ชาวไบแซนไทน์จึงชอบที่จะเอ่ยถึงคำพูดของผู้นำทางศาสนาของพวกเขาคนหนึ่งอย่างซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า

“แท้จริงจะเป็นการยินดียิ่งสำหรับเรา ถ้าเราได้เห็นผ้าโพกศีรษะของมุสลิมชาวตุรกีในเมืองเรา มากกว่าที่จะเห็นมงกุฏของบรรดาบาทหลวงแห่งคริสต์ศาสนา”⁽⁷⁴⁾.

โทมัส อาร์โนลด์ ยังระบุอีกว่า “ในปลายศตวรรษที่ 15 ได้เกิดเหตุการณ์ชาวยิวแห่งสเปนที่ถูกกระทำทารุณได้หนีออกจากประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งพวกเขาไม่ได้หนีไปพึ่งใครนอกจากตุรกี”⁽⁷⁵⁾.

โกสตาฟ เลอบอน กล่าวว่

“การสร้างความเป็นธรรมในหมู่ประชาชนนั้นเป็นธรรมนุญด้านการเมืองของชาวอาหรับมุสลิม และชาวอาหรับได้ปล่อยให้ผู้คนมีอิสระในเรื่องศาสนาของพวกเขา และชาวอาหรับได้ให้ร่มเงา(ที่กำบัง)แก่บรรดาบาทหลวงแห่งโรมันและลาตินด้วยการให้ความคุ้มครองแก่พวกเขา ดังนั้นพวกเขาจึงได้เสพสุขในสิ่งที่พวกเขาไม่เคยรู้จักมาก่อนทั้งในด้านความช่วยเหลือและความสงบสุข”⁽⁷⁶⁾.

และน่าจะเป็นการสมควร ถ้าเราจะพูดว่า “แท้จริงการที่บรรดาผู้ที่มิใช่มุสลิมสามารถใช้ชีวิตบนศาสนาของพวกเขาเป็นเวลานานับศตวรรษในเมืองซาม อียิปต์และอันตะลูเซีย เป็นหลักฐานและ

(74)Norman Bitass, *al-Imbratoriyah al-Baizantiyah* (The Byzantine Empire) p.391

(75)Arnold Thomas, p.183

(76)Lebon Gustav, p.152

ประจักษ์พยานที่แสดงถึงความเอื้ออารีของอิสลาม ถึงแม้ว่าความเอื้ออารีเหล่านั้นจะนำไปสู่การล่มสลายของอิสลามในบางประเทศ อาทิเช่น อินเดีย เอเชีย ก็ตาม โคนต์เฮนรี ดีคัสเตร กล่าวว่

“แท้จริงความชอบปรองดองและความอ่อนโยนของชาวมุสลิม เป็นหนึ่งในบรรดาเหตุผลที่นำไปสู่การล่มสลายของอาณาจักรอาหรับ(อิสลาม)”⁽⁷⁷⁾.

โดยชาวคริสต์แห่งอินเดียส่วนหนึ่งได้ฉวยโอกาสในช่วงที่ชาวมุสลิมประสบความอ่อนแอทำการโจมตีพวกเขา และถอนรากถอนโคนพวกเขาด้วยการเช่นฆ่าและเนรเทศ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ชาวฝรั่งเศสชื่อ อีเทนเน เดเนียร์ (Etain Dene) กล่าวว่า

“ชาวมุสลิมมีจุดยืนที่ค้ำกับสิ่งที่คนส่วนใหญ่เชื่อกัน พวกเขาไม่เคยใช้ความรุนแรงนอกเขตทฤษฎาเลย เพื่อบังคับให้ผู้อื่นให้เข้ารับอิสลาม และแท้จริงการมีอยู่ของชาวคริสต์ในสเปนเป็นหลักฐานที่ชัดเจนยิ่งที่แสดงถึงสิ่งดังกล่าว แท้จริงพวกเขาได้พำนักอยู่บนศาสนาของพวกเขาอย่างสงบและปลอดภัยตลอดระยะเวลาแปดศตวรรษที่ชาวมุสลิมได้ครอบครองและปกครองประเทศของพวกเขา และสำหรับพวกเขาบางคนก็มีตำแหน่งที่สูงส่งในพระราชวังโครโดวา จนในเวลาต่อมาพวกเขากลายเป็นคนที่มอำนาจในประเทศ แต่ทว่าหลังจากที่พวกเขามีอำนาจแล้ว เจตนาแรกที่พวกเขาต้องการ คือทำลายล้างและขจัดชาวมุสลิมออกจากประเทศให้สิ้นซาก”⁽⁷⁸⁾.

(77)al-Islam p.49

(78)Dene Itain, Muhammad Rasulullah (Muhammad the Messenger

สตูดาร์ด ได้อ้างจากคำพูดของรัฐมนตรีแห่งอาณาจักรออตโตมานท่านหนึ่งที่ได้กล่าวแก่แกนนำชาวยุโรปบางคนว่า

“แท้จริงพวกเราชาวมุสลิมทั้งที่เป็นชาวตุรกี ชาวอาหรับ และอื่นๆ ถึงแม้พวกเราจะฝึกฝนและลุ่มหลงในศาสนาของเราเพียงใด แต่พวกเราก็ไม่ถึงกับกระทำการถอนรากถอนโคนศัตรูของเรา ถึงแม้ว่าเรามีความสามารถที่จะถอนรากถอนโคนพวกเขาก็ตาม แต่ทว่าในจิตสำนึกของพวกเราไม่เคยมีความคิดดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่ต้น และเมื่อมีความคิดดังกล่าวเกิดขึ้นในสมองกษัตริย์ของเราท่านใดท่านหนึ่ง ดังที่เคยเกิดขึ้นกับสุลต่านสะลิม อัลเออวัลแห่งอาณาจักรออตโตมาน ศาสนาก็จะลุกขึ้นเผชิญหน้ากับเขาทันที และเชคอิสลาม (ผู้นำทางศาสนา)ก็จะกล่าวเตือนเขาว่า

“ท่านไม่มีสิทธิกระทำการใดๆต่อชาวคริสต์และยิวนอกจากการเก็บส่วยจากพวกเขาเท่านั้น ท่านไม่มีสิทธิที่จะสร้างความยุ่งยากแก่พวกเขาด้วยการไล่พวกเขาออกจากบ้านเกิดเมืองนอนของพวกเขา”

เมื่อได้ฟังดังนั้นสุลต่านก็ยอมจำนนตนและรีบถอนเจตนาเดิมออกจากจิตใจทันที ดังนั้นชาวยิว คริสต์ เซเบียน ซาเมเรียน และนักบูซาไฟ ต่างจึงยังคงใช้ชีวิตอยู่ในหมู่พวกเราแม้กระทั่งหมู่บ้านที่ห่างไกลที่สุดและเล็กที่สุด และพวกเขาทุกคนได้รับสิทธิอย่างเต็มที่เหมือนเช่นที่ชาวมุสลิมทุกคนได้รับ ส่วนพวกท่าน โอ้บรรดาชาวยุโรปทั้งหลาย พวกท่านไม่สามารถที่จะให้ชาวมุสลิมใช้ชีวิตอยู่ในหมู่พวกเราได้แม้แต่เพียงคนเดียว และพวกท่านได้วางข้อแม้แก่ผู้ที่ต้องการจะ

of Allah, Trans. Abd.halim Muhammad & Muhammad Abd.halim Mahmud,1959(3), Cairo: al-Sharikah al-Arabiyah, p.332

ใช้ชีวิตอยู่ในหมู่พวกท่านว่าต้องเข้ารับศาสนาคริสต์เสียก่อน และแท้จริงมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ที่ประเทศสเปนนับล้านคน เช่นเดียวกับตอนใต้ของฝรั่งเศส ตอนเหนือและใต้ของอิตาลีซึ่งมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่นับแสนคน แต่พวกเขาอาศัยอยู่พื้นที่ดังกล่าวได้เพียงไม่กี่สมัย เพราะพวกท่านได้ดำเนินแผนการถอนรากถอนโคนอย่างต่อเนื่องจนไม่มีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเหลืออยู่ในพื้นที่แถบนี้แม้แต่คนเดียว และแท้จริงฉันเคยตระเวนไปทั่วประเทศสเปน แต่ฉันกลับไม่พบแม้แต่หลุมศพเดียวที่บ่งบอกว่าเป็นหลุมศพของชาวมุสลิมเหลืออยู่เลย⁽⁷⁹⁾.

(79)Stoddard Lothrop v.3 p.210

(3) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้าน การยึดมั่นในบัญญัติศาสนา

สิ่งที่บ่งบอกถึงความใจกว้างของอิสลามที่มีต่อชนต่างศาสนาอีกอย่างหนึ่งคือ อิสลามไม่เคยบังคับให้พวกเขาปฏิบัติตามบัญญัติอิสลามดังที่ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติ ดังนั้นพวกเขาจึงได้รับการอนุโลมโดยไม่ต้องจ่ายชะกาต ซึ่งเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งในบรรดาหลักการอิสลามทั้งห้า ในขณะที่ชาวมุสลิมจะกลายเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาทันที ถ้าหากเขาตั้งอูฐและปฏิเสธต่อหลักการนี้พร้อมกับอนุญาตให้ประหารชีวิตได้⁽⁸⁰⁾

และอิสลามก็ไม่เคยบังคับให้พลเมืองที่มีไม่ใช่มุสลิมออกรบหรือญิฮาดพร้อมกับชาวมุสลิม ในขณะที่การญิฮาดเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งในอิสลาม เพราะด้วยการญิฮาดทำให้ชาวมุสลิมและคนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามอยู่ในความสงบและปลอดภัยจากการรุกราน สาเหตุที่พวกเขาได้รับการอนุโลมในการปฏิบัติภารกิจหลักที่สำคัญทั้งสองประเภท เพราะพวกเขาได้จ่ายส่วยค่าคุ้มครองอันน้อยนิดไว้แล้วเพื่อแลกกับการอนุโลมดังกล่าว ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของ "ญิซยะฮ์".

โทมัส อาร์โนลด์ กล่าวว่า

"เงินส่วยญิซยะฮ์นี้เป็นเงินเพียงน้อยนิดเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นการลำบากเกินไปสำหรับชาวซิมมีย์ที่มีอายุระหว่าง 30-50 ปี⁽⁸¹⁾ เมื่อ

(80)al-Qardowwi, *al-Aqalliyat al-Diniyah*. pp.13-19

(81)เงินส่วยญิซยะฮ์จะถูกเก็บจากผู้ที่มีฐานะร่ำรวย 48 ดิรฮัม ผู้ที่มีฐานะปานกลาง 24 ดิรฮัม และผู้ที่มีฐานะยากจน 12 ดิรฮัมเท่านั้น (ดู al-Baihaqi, al-Sunan al-Kubraw v.9 p.196, ibn Abi Shaibah, al-Musonnaf v.2 p.430, v.6 p.429,

จะเทียบกับการยกเว้นในด้านการทหารซึ่งเป็นสิ่งที่พี่น้องพลเมืองชาวมุสลิมของพวกเขาจำเป็น(ถูกบังคับ)ต้องเข้าร่วม"⁽⁸²⁾.

เช่นเดียวกัน อิสลามอนุญาตให้พลเมืองต่างศาสนาสามารถดำเนินชีวิตตามบัญญัติศาสนาและประเพณีเฉพาะของพวกเขาได้อย่างมีอิสระ เช่นพิธีกรรมการแต่งงาน การอยู่อย่างร้าง และอื่นๆ ส่วนในเรื่องของการสำเร็จโทษต่อผู้ที่กระทำผิด บรรดาอูละมาอิสลามมีมติว่า พลเมืองที่มีไม่ใช่มุสลิมจะถูกสำเร็จโทษเฉพาะในความผิดที่พวกเขาเองเชื่อว่าเป็นการกระทำที่ผิดต่อบัญญัติศาสนาของพวกเขาและไม่อนุญาต เช่นการลักขโมย การผิดประเวณี เป็นต้น และจะไม่ถูกสำเร็จโทษในความผิดที่พวกเขาเชื่อว่าเป็นการอนุญาตในศาสนาของพวกเขา อาทิเช่น ดื่มเหล้า กินเนื้อสุกร เป็นต้น⁽⁸³⁾"

และเมื่อครั้งที่อะมีร์ลุมุมินีนอุมัร บุตรอับดุลอะซีซ เกิดความข้องใจต่อความแตกต่างระหว่างชาวซิมมีย์กับชาวมุสลิมในเรื่องสิทธิทางสังคม และการใช้ชีวิตอยู่ตามวิถีแห่งศาสนาของพวกเขาที่ค้ำจุนอย่างสิ้นเชิงกับบัญญัติอิสลาม ในขณะที่พวกเขาได้ใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางชุมชนมุสลิม ดังนั้นท่านจึงเขียนหนังสือถึงอิมาม อัลหะสัน อัลบศรียฺ เพื่อขอความคิดเห็นในเรื่องนี้โดยมีใจความดังนี้

ibn al-Sa'di, al-Tobaqat al-Kubraw v.3 p.282, al-Dhahabi, Siyar A'lam al-Nubala', v.2 p.321

(82)Arnold Thomas, p.77

(83)al-Maududi abu al-A'la, *Huquq Ahli al-Dhimmah fi al-Daulah al-Islamiah* (The Rights of the People of the Covenant in the Islamic State), Jeddah: al-Dar al-Saudiyah, pp.20-21

“ทำไมบรรดาเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงธรรมถึงได้ปล่อยให้ชาวซิมมีีย ยึดมั่นปฏิบัติตามความเชื่อของพวกเขา โดยอนุญาตให้พวกเขา แต่งงานกับมะหุรอม(ญาติพี่น้องที่อิสลามไม่อนุญาตให้แต่งงาน ด้วย) และปล่อยให้พวกเขาดื่มเหล้าและบริโภคเนื้อสุกร?”

ดังนั้น อัลหะสัน อัลบะศรีย์จึงตอบว่า

“แท้จริงพวกเขาได้จ่ายค่าส่วยญิซยะฮ์เพื่อแลกกับความมี อิสระในความเชื่อของพวกเขา แท้จริงท่านมีหน้าที่คอยเจริญรอย ตามชนรุ่นก่อนท่านนั้น ไม่ใช่ให้ข้อตรีสิ่งใด ๆ ขึ้น และความสันติจึงมีแต่ ท่าน”⁽⁸⁴⁾.

จากจุดนี้ จึงมีศาลสถิตยุติธรรมเฉพาะสำหรับชาวซิมมีีย ซึ่ง ณ ที่นั้น พวกเขาสามารถที่จะไปร้องเรียนและขอให้ตัดสินคดีได้ถ้า พวกเขาประสงค์ หรือไม่ก็ให้พวกเขาไปฟังการตัดสินคดีของศาล อิสลาม ดังที่ประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ และเมื่อใดที่พวกเขาไปขอให้ ชาวมุสลิมตัดสินคดี ชาวมุสลิมก็จำเป็นต้องตัดสินคดีให้แก่พวกเขา ด้วยความยุติธรรม อัลลอฮ์ได้ตรัสแก่รَسُولของพระองค์ มุหัมมัด ﷺ ว่า

((فَإِنْ جَاءَكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تَعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ مُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ))⁽⁸⁵⁾

(84)อ้างแล้ว หน้า 22

(85)al-Qur’an: al-Ma’idah (22)

“ดังนั้น ถ้าหากพวกเขา(ชาวคัมภีร์หรือผู้ที่มิใช่มุสลิม) มาหาเจ้า(เพื่อขอคำตัดสิน)ก็จงตัดสินระหว่างพวกเขา หรือไม่ก็จงหลีกเลี่ยงจากพวกเขาเสีย(โดยปล่อยให้พวกเขาไปตัดสินความกันเอง) และถ้าหากเจ้าหลีกเลี่ยงจาก พวกเขา พวกเขาจะไม่เป็นโทษต่อเจ้าแต่อย่างใด และ หากเจ้ายอมตัดสินความในหมู่พวกเขาก็จงตัดสินความ ด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงรักบรรดาผู้ที่ ยุติธรรม”.

นักประวัติศาสตร์ตะวันตกชื่อ อาดั้ม มิตซ์ (Adam Metz) ได้กล่าวในหนังสือ Islamic Civilization in the Fourth Century of the Hijrah⁽⁸⁶⁾ ว่า

“ในเมื่อบัญญัติอิสลามถูกกำหนดเฉพาะสำหรับชาวมุสลิม เท่านั้น ดังนั้นอาณาจักรอิสลามจึงได้เปิดโอกาสให้ชนต่างศาสนา สถาปนาศาลสถิตยุติธรรมเป็นการเฉพาะสำหรับพวกเขา เท่าที่เรา ทราบศาลเหล่านั้นเป็นศาลแห่งโบสถ์ หัวหน้าผู้พิพากษาศาลแห่งจิต วิญญาณมีตำแหน่งเท่ากับผู้พิพากษาสูงสุดเช่นกัน และแท้จริงพวกเขา ได้เขียนหนังสือต่างๆเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎหมายของพวกเขา ไม่ได้มีเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานและชีวิตครอบครัวเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมปัญหาต่างๆเกี่ยวกับมรดก และมีข้อพิพาทมากมาย เกิดขึ้นในหมู่ชาวคริสต์ ซึ่งฝ่ายรัฐบาลอิสลามไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง”.

(86)Mitz Adam, *al-Hadarah al-Islamiah fi al-Qarni al-Rabi' al-Hijri* (Islamic Civilization in the Fourth Century of the Hijrah), Trans.Muhammad abu Ridah, 1975, Cairo. v.1 p.67

ดังนั้น จึงเป็นที่ชัดเจนว่าแท้จริงแล้วอิสลามไม่เคยลงโทษพลเมืองต่างศาสนา(ชาวซิมมี)ในความผิดตามบัญญัติอิสลามตราบใดที่สิ่งดังกล่าวเป็นสิ่งที่อนุมัติในศาสนาของพวกเขา เช่นการดื่มเหล้า บริโภคเนื้อสุกร เป็นต้น ซึ่งแน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นที่ต้องห้ามอย่างเด็ดขาดในอิสลาม

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าการปฏิบัติดังกล่าวเป็นการแสดงออกถึงความอ่อนปรนอยอย่างหนึ่งที่อิสลามใช้ปฏิบัติต่อชนต่างศาสนา ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่มีบัญญัติศาสนาใด หรือกฎหมาย หรือระบอบการปกครองใดเสมอเหมือนหรือมาเทียบเคียงได้เลย

โกสตาฟ เลอบอง ได้กล่าวในหนังสือ The Civilization of the Arabs⁽⁸⁷⁾ ว่า

“ความจริงแล้วการที่ชาวอาหรับสามารถพิชิตเมืองต่างๆได้อย่างมากมายน่าจะทำให้พวกเขาตบอด(ฮึกเหิมลำพองใจและไม่เห็นคุณค่าแห่งมนุษยธรรม) และพวกเขาน่าจะกระทำการทารุณในรูปแบบต่างๆตามที่บรรดาผู้พิชิตทั้งหลายปฏิบัติกันเป็นประจำ และปฏิบัติไม่ดีต่อผู้ที่พ่ายแพ้ พร้อมกับบีบบังคับผู้ที่พลีชีพล้าให้เข้ารับศาสนาของพวกเขา(อิสลาม) ซึ่งพวกเขาเองก็ต้องการจะเผยแพร่มันไปทั่วทุกมุมโลกอยู่แล้ว...

แต่ที่ว่าชาวอาหรับเหล่านี้กลับหลีกเลี่ยงจากการกระทำดังกล่าวทั้งปวง เพราะแท้จริงบรรดาเคาะลีฟะฮ์รุ่นก่อนๆที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเมืองซึ่งจะพบน้อยมากในหมู่นักเผยแพร่ของ

ศาสนาใหม่ๆ ต่างตระหนักว่า ระบอบการดำเนินชีวิตและศาสนาต่างๆมิได้ถูกกำหนดด้วยการใช้กำลังบังคับ ดังนั้นพวกเขาจึงได้ปฏิบัติ-ดั่งที่พวกเราได้ประสบ-ต่อชาวซีเรีย อียิปต์ สเปน และทุกๆเมืองที่พวกเขาเข้าพิชิตและครอบครอง ด้วยความกรุณาและเอ็นดูยิ่งด้วยการอนุญาตให้พวกเขาถือปฏิบัติตามศาสนาอันดั้งเดิมและระบอบการปกครองเดิมของพวกเขา โดยปราศจากการบังคับใดๆ นอกจากการจ่ายส่วยญิซยะฮ์เพียงน้อยนิดเท่านั้น เมื่อจะเทียบกับเงินภาษีที่พวกเขาเคยให้แก่รัฐบาลของเขา เพื่อแลกกับการให้ความคุ้มครองและรักษาความสงบในหมู่พวกเขา ดังนั้นโดยข้อเท็จจริงแล้ว ประชาชาติทั้งหลายยังไม่เคยรู้จักผู้พิชิตคนใดที่มีความใจกว้างเฉกเช่นชาวอาหรับ และไม่เคยรู้จักศาสนาใดที่เสมอเหมือนศาสนาของพวกเขา”.

(87)Lebon Gustav, p.605 และดู al-Qardowwi, *al-Aqalliyat al-Diniyah*. p.54

(4) สิทธิของชนต่างศาสนา ด้านความยุติธรรม

อิสลามเป็นศาสนาแห่งความยุติธรรม เป็นศาสนาที่นำความยุติธรรมมาสู่ประชาชาติ พระองค์อัลลอฮ์ทรงกำหนดตราซึ่งที่ละเอียดอ่อนยิ่ง เพื่อให้มนุษย์อารงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม และสั่งกำชับให้ระวังตัวจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมและกตัญญู พระองค์ทรงตรัสว่า

((وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧٧﴾ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٧٨﴾ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ))⁽⁸⁸⁾

“และชั้นฟ้าชั้นนั้นพระองค์อัลลอฮ์ทรงยกมันไว้สูง และทรงวางความสมดุลไว้ เพื่อพวกเขาจะได้ไม่ฝ่าฝืน(คดโกง) ในการชั่งตวงวัด และจงอารงไว้ซึ่งการชั่งตวงวัดด้วยความเที่ยงธรรม และจงอย่าบกพร่องในการชั่งตวงวัด” และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

((لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ))⁽⁸⁹⁾

“โดยแน่นอนเราได้ส่งบรรดาศาสนทูตของเรามาพร้อมกับหลักฐานอันชัดแจ้ง และเราได้ประทานคัมภีร์และความยุติธรรมลงมาพร้อมกับพวกเขา เพื่อมนุษย์จะได้

(88)al-Qur’an: al-Rahman (7-9)

(89)al-Qur’an: al-Hadid (25)

ดำรงอยู่ในความเที่ยงธรรม และเราได้ประทานเหล็ก
ลงมา ซึ่งมีความแข็งแรงแรงมาก และมีประโยชน์
มากมายสำหรับมนุษย์ และเพื่ออัลลอฮฺจะได้ทราบว่
ผู้ใดยอมช่วยเหลือพระองค์และศาสนทูตของพระองค์
โดยทวงกลับ แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงพลังและผู้ทรง
อำนาจยิ่ง”.

และพระองค์ทรงสั่งกำชับให้พวกเขามีความยุติธรรมในทุก
กรณีถึงแม้ว่าการอ้างไว้ซึ่งความยุติธรรมนั้นจะเกิดผลร้ายและ
อันตรายต่อตัวเองและครอบครัวหรือญาติมิตรก็ตาม ดังที่พระองค์
ทรงตรัสไว้ว่า

((يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰ
أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللّٰهُ أَوْلَىٰ
بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوْا أَوْ تَعْرَضُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا))⁽⁹⁰⁾

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความ
ยุติธรรม ในการให้การเป็นพยานเพื่ออัลลอฮฺ(โดยไม่
ลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง) ถึงแม้ว่า(การเป็น
พยานดังกล่าว)จะเป็นภัยแก่ตัวเจ้าเอง หรือพ่อแม่
บังเกิดเกล้า หรือญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้
(ที่เจ้าจะเป็นพยานให้)นั้นจะเป็นคนมั่งมีหรือขัดสน(จน
ทำให้เจ้าเกิดความรู้สึกลำเอียงและเห็นใจ) ดังนั้นการ

(90) al-Qur’an: al-Nisa’ (135)

เป็นพยาน(อย่างเป็นทางการ)เพื่ออัลลอฮฺนั้นสมควรยิ่ง
กว่าทั้งสอง ดังนั้นเจ้าจงอย่าปฏิบัติตามอารมณ์ในการที่
ดำรงความยุติธรรม และถ้าหากพวกเจ้าเพิกเฉย(ละเลย)
และบิดพลิ้ว(ไม่ยอมให้การเป็นพยาน)ดังนั้นแท้จริง
อัลลอฮฺทรงรอบรู้อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”.

และพระองค์ทรงบังคับให้พวกเขาต้องให้คำชี้ขาดหรือพิพากษา
ด้วยความยุติธรรมอยู่ตลอดเวลา ดังคำตรัสของพระองค์ที่ว่า

((إِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُوَدُّوا إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ
النَّاسِ أَن تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ
سَمِيعًا بَصِيرًا))⁽⁹¹⁾

“แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้ให้พวกเจ้ามอบคืนของที่ถูกฝาก
ให้รักษาไว้แก่เจ้าของของมัน และเมื่อใดที่พวกเจ้าทำ
การตัดสินระหว่างผู้คน พวกเจ้าต้องตัดสินด้วยความ
ยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮฺทรงแนะนำพวกเขาในสิ่งที่ดีๆ
แท้จริงอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงได้ยินและทรงเห็นเสมอ”.

และพระองค์ยังทรงบังคับพวกเขาให้ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม
ถึงแม้ว่าผลแห่งการตัดสินความนั้นจะเอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายศัตรูหรือ
จะทำให้ครอบครัว เครือญาติและมิตรสหายแพ้คดีหรือถูกลงโทษก็
ตาม พระองค์ทรงตรัสว่า

(91) al-Qur’an: al-Nisa’ (58)

((يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ لِلّٰهِ شٰهِدَآءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْا اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ))⁽⁹²⁾

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเป็นผู้ที่อำนวยการเป็นพยาน เพื่ออัลลอฮ์ด้วยความเที่ยงธรรมเถิด และจงอย่าให้ความรู้สึกเกลียดชังต่อกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดทำให้พวกเจ้าทำความผิดด้วยการไม่ยอมให้ความเป็นธรรมแก่พวกเขา จงให้ความเป็นธรรมเถิด เพราะมันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำเกรงมากกว่า และพึงยำเกรงอัลลอฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”.

และสิ่งที่บ่งบอกถึงการให้ความสำคัญที่เต็มเปี่ยมของอิสลามต่อพลเมืองที่มีไม่มุสลิม-นอกเหนือจากการให้ความอหฺระแก่พวกเขาในการขึ้นศาลและพิจารณาคดีตามบัญญัติศาสนาของพวกเขาแล้ว- อิสลามยังยืนยันถึงความเสมอภาคระหว่างพวกเขากับชาวมุสลิมในสิทธิแห่งความเป็นธรรมที่พึงจะได้รับ เมื่อใดที่พวกเขาขอขึ้นศาลเพื่อตัดสินคดีความตามบัญญัติอิสลาม อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((فَاِنْ جَاءَكَ فَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرَضَ عَنْهُمْ وَاِنْ تَعْرَضَ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرَّكَ شَيْۤا وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ حُبُّ الْمُقْسَطِيْنَ))⁽⁹³⁾

(92) al-Qur'an: al-Ma'idah (8)

“ดังนั้น ถ้าหากพวกเขา(ชาวคัมภีร์หรือผู้ที่มิใช่มุสลิม) มาหาเจ้า(เพื่อขอคำตัดสิน)ก็จงตัดสินระหว่างพวกเขาหรือไม่ก็จงหลีกเลี่ยงจากพวกเขาเสีย(โดยปล่อยให้พวกเขาไปตัดสินความกันเอง) และถ้าหากเจ้าหลีกเลี่ยงจากพวกเขา พวกเขาก็จะไม่เป็นโทษต่อเจ้าแต่อย่างใด และหากเจ้ายอมตัดสินความในหมู่พวกเขาก็จงตัดสินความด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงรักบรรดาผู้ที่ยุติธรรม”.

ดังนั้นเมื่อชาวมุสลิมขโมยทรัพย์สินของชาวซิมมีย์เขาก็จะถูกลงโทษด้วยการตัดแขน เช่นเดียวกับชาวซิมมีย์ถ้าเขาขโมยทรัพย์สินของชาวมุสลิมเขาก็จะถูกตัดสินด้วยการตัดแขนเช่นเดียวกัน และชาวมุสลิมจะถูกลงโทษถ้าเขากล่าวหาชาวซิมมีย์-ไม่ว่าชายหรือหญิง-ว่าได้กระทำผิดประเวณีโดยปราศจากความเป็นธรรมหรือหลักฐานที่ชัดเจน⁽⁹⁴⁾ ท่านรสุล E กล่าวว่า

((مَنْ قَذَفَ ذَمِيًّا حَدُّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِسِيَّاطٍ مِنْ نَارٍ))⁽⁹⁵⁾
 “ผู้ใดที่กล่าวหาชาวซิมมีย์ว่าได้กระทำผิดประเวณีเขาจะถูกสำเร็จโทษในวันปรโลกด้วยแส้ไฟ”.

(93) al-Qur'an: al-Ma'idah (22)

(94) al-Maududi abu al-A'la, pp.19-20

(95) al-Tobarawni, al-Mu'jam al-Kabir (16886)

ประวัติศาสตร์ได้บันทึกด้วยตัวอักษรที่สะท้อนถึงภาพแห่งความยุติธรรมต่าง ๆ ที่ชาวมุสลิมได้ปฏิบัติต่อชนต่างศาสนา และในที่นี้เราขอนำเสนอบางภาพที่ชัดเจนที่สุด อาทิเช่น

มุสลิมชาวอันคีออร์คนหนึ่งชื่อ ฏอูมะฮฺ บุตรอุบัยริก เผ่าซุฟิร บุตรอัลฮารีซ ได้ขโมยโล่ของเพื่อนบ้านของเขาคนหนึ่งชื่อเกาะตาตะฮฺ บุตรอันนุอุมาน โล่ที่วางอยู่ในถาดใบหนึ่งซึ่งมีฝงแบ่งอยู่ข้างใน ดังนั้น (เมื่อเขาแบกถาดนั้นออกไป) ฝงแบ่งที่อยู่ในนั้นจึงกระจัดกระจายออกมาจากรูที่ขาด จนไปถึงบ้านโดยมีรอยแบ่งที่กระจายออกมามากอยู่ตลอดระยะทาง หลังจากนั้นเขาจึงซ่อนถาดนั้นไว้กับชายชาวฮิวคนหนึ่งชื่อ ซัยด์ บุตรอัลสะมีน ดังนั้นจึงมีคนไปค้นหาโล่ที่บ้านของฏอูมะฮฺแต่ไม่พบ และฏอูมะฮฺเองได้ให้คำสัตย์สาบานต่อพวกเขาว่า เขาไม่ได้หยิบมันไป และเขาไม่รู้เรื่องด้วย ดังนั้นเจ้าของโล่จึงกล่าวขึ้นว่า “ต้องใช้แห่นอน ข้าขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ เขาได้ย่องเข้าไปหาเราในตอนกลางคืนและหยิบมันออกมา และเราได้ติดตามสะกดรอยของเขาจนเขาเข้าไปในบ้าน แล้วเราก็พบเห็นร่องรอยของแบ่งตกอยู่”.

แต่เนื่องจากเขาได้สาบานว่าไม่ได้เอาไป ดังนั้นพวกเขาจึงผละจากไป และติดตามสะกดร่องรอยของแบ่งต่อไปจนถึงบ้านของชาวฮิวคนหนึ่ง พวกเขาจึงจับตัวไว้ ชาวฮิวคนนั้นจึงสารภาพว่า “ฏอูมะฮฺ บุตรอุบัยริกเป็นคนมอบให้แก่ฉัน” และมีชาวฮิวอีกหลายคนที่เป็นพยานให้แก่เขา ดังนั้นชนเผ่าซุฟิรซึ่งเป็นเผ่าของฏอูมะฮฺจึงกล่าวขึ้นว่า “พวกเจ้าต้องไปพบรอสูลุลลอฮฺกับเรา” แล้วพวกเขาก็คุยกับท่านรอสูลและขอร้องให้ท่านรอสูลช่วยเที่ยงแก่ต่างให้ เพื่อปกป้องพี่น้องของพวกเขา พวกเขากล่าวว่า “ถ้าท่านไม่ทำ(ไม่ปกป้องเขา) พี่น้องของเราต้อง

พินาศ อับอาย และชาวฮิวคนนั้นก็กลายเป็นผู้บริสุทธิ์” ดังนั้นท่านรอสูล ﷺ จึงคิดที่จะลงโทษชาวฮิวคนนั้น⁽⁹⁶⁾ ดังนั้นอัลลอฮฺจึงประทานโองการลงมาเพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์ของฮิวคนนั้นและโจมตีอย่างรุนแรงต่อผู้ที่พยายามจะกล่าวหาเขาอย่างไม่เป็นธรรม โองการดังกล่าวถูกอ่านเป็นประจำเพื่อให้ความยุติธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมตลอดไป และไม่เบี่ยงเบนออกจากมัน ทั้งกับชาวมุสลิมและมีไม่มุสลิม อัลลอฮฺทรงตรัสว่า

((إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿٩٦﴾ وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٧﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿٩٨﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ﴿٩٩﴾ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٠﴾ هَاتُوا بُرْهَانَ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلْ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠١﴾))⁽⁹⁷⁾

“แท้จริงเราได้ประทานคัมภีร์แก่เจ้าด้วยความจริงจัง เพื่อเจ้าจะได้ใช้ตัดสินระหว่างผู้คนตามที่อัลลอฮฺได้ทรงแจ้งให้เจ้าทราบ และเจ้าจงอย่าเป็นผู้เที่ยงแก่ต่างให้แก่

(96) al-Wahidi, *Asbab al-Nuzul*, pp. 210-211

(97) al-Qur'an: al-Nisa' (105-109)

บรรดาผู้ที่บิดพลิ้วทั้งหลาย และเจ้าจงขอร้องต่ออัลลอฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภิบาล โทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ และเจ้าจงอย่าได้เถียงแก่ต่างให้กับบรรดาผู้ที่บิดพลิ้วต่อตัวของพวกเขาเอง แท้จริงอัลลอฮ์นั้นมิทรงชอบผู้ที่ชอบบิดพลิ้วและทำบาป พวกเขาต้องการจะปกปิดตัวเองให้พ้นจาก(การครหาของ)มนุษย์ แต่พวกเขากลับไม่ต้องการจะปกปิดตัวเองให้พ้นจากการครหาของอัลลอฮ์ ในขณะที่พระองค์ทรงร่วมอยู่(ในเหตุการณ์)กับพวกเขาด้วย เมื่อครั้งที่พวกเขาได้วางแผนในคืนหนึ่ง เพื่อสรรหาคำพูดที่พระองค์ไม่ทรงพอพระทัย และ(ความรู้ของ)อัลลอฮ์นั้นทรงครอบคลุมสิ่งที่พวกเขากระทำไว้เสมอ เช่นนี้แหละพวกเขา ที่พวกเขาเจ้าได้โต้เถียงแก่ต่างให้กับพวกเขาในชีวิตความเป็นอยู่บนโลกนี้ ดังนั้นผู้ใดเล่าที่จะคอยโต้เถียงกับอัลลอฮ์เพื่อแก่ต่างให้กับพวกเขาในวันกิยามะฮ์ หรือว่าผู้ใดเล่าจะเป็นตัวแทน(เพื่อรับโทษแทนเขา)เมื่ออัลลอฮ์ทรงลงโทษเขา”

และก่อนหน้านี้ ผู้เขียนได้นำเสนอเรื่องราวของชาวฮิวอี้ปต์ ที่มีเรื่องกับอัมรฺ บุตร อัลอาศมาแล้ว⁽⁹⁸⁾ ซึ่งขณะนั้นอัมรฺดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองแห่งฮิวอี้ปต์ โดยบุตรชายของท่านได้เขียนหาชาวฮิวอี้ปต์คนหนึ่งด้วยแล้ว พร้อมกับกล่าวว่า “ข้าเป็นลูกของบรรดาผู้ที่มีเกียรติ” ดังนั้นชายชาวฮิวอี้ปต์คนนั้นจึงเดินทางไปร้องทุกข์ต่ออะมีร์มูมิฮินอุมร์ บุตรอัล-คือฏออบ ณ มหานครมะดีนะฮ์

(98) ดูรายละเอียดในหนังสือเล่มนี้ หน้า 33-36

ดังนั้นอัมรฺจึงเรียกอัมรฺให้มาหาท่านพร้อมกับลูกชายของท่าน แล้วมอบสวี้ให้แก่ชายชาวฮิวอี้ปต์คนนั้นพร้อมกับกล่าวว่า “จงหวดมันลงบนลูกชายบรรดาผู้ที่มีเกียรติคนนั้นเสีย” หลังจากที่เขาเขียนลูกชายของอัมรฺจนหน้าใจ อัมรฺก็หันหน้าไปหาเขาอีกครั้งแล้วกล่าวว่า “เจ้าจงเอาสวี้ไปหวดลงตรงหัวที่ล้านของอัมรฺด้วย เพราะ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ลูกชายของเขาจะไม่กล้าเขียนดีเจ้านอกจากเพราะล้าพองในอำนาจบารมีของเขา”

ดังนั้นชาวฮิวอี้ปต์คนนั้นจึงกล่าวขึ้นว่า “แท้จริงฉันขอเขียนดีเฉพาะผู้ที่เขียนดีฉันเท่านั้น”

หลังจากนั้นอัมรฺจึงหันไปทางอัมรฺแล้วกล่าวว่า “โอ้อัมรฺ เจ้าเริ่มใช้มนุษย์เป็นทาสตั้งแต่เมื่อไหร่? ในขณะที่แม่ของพวกเขาทุกคนคลอดพวกเขาออกมาในสภาพที่เป็นไท(ไม่เป็นทาสของใคร)?”

และยังมีเหตุการณ์อื่นอีก เช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับอะลีบุตรอับฏอลิบ ซึ่งขณะนั้นท่านมีตำแหน่งเป็นเคาะลีฟะฮ์อิสลามท่านได้โต้เถียงกับชายชาวฮิวอี้ปต์คนหนึ่ง ดังนั้นทั้งสองจึงไปขอคำตัดสินจากกอฎีหรือผู้พิพากษาชื่อซุรียะฮ์ บุตร อัลหาริษ อัลกินดี ดังที่ซุรียะฮ์ได้เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ดังนี้

ขณะที่อะลีได้เดินทางเพื่อไปสู้รบกับมูอาวิยะฮ์ โส่ของท่านเกิดสูญหาย หลังจากที่ท่านเดินทางกลับท่านก็พบว่ามันตกอยู่ในมือของชายชาวฮิวอี้ปต์คนหนึ่งซึ่งกำลังจะขายมัน ณ ตลาดเมืองกูฟะฮ์ ดังนั้นท่านจึงเข้าไปหาฮิวอี้ปต์คนนั้นและกล่าวแก่เขาว่า “โอ้อาฮิวอี้ปต์ โส่นี้เป็นโล่ของฉัน ฉันไม่เคยมอบให้ใครและฉันไม่เคยขายมันด้วย” ฮิวอี้ปต์คนนั้นจึงกล่าวว่า “นี่มันโล่ของฉัน และอยู่ในมือฉัน” ดังนั้นอะลีจึง

กล่าวว่า “ระหว่างเราต้องมีผู้ให้คำตัดสินชี้ขาด” ยิวคนนั้นกล่าวว่า “ซุรียะฮุ” ดังนั้นทั้งสองจึงไปหาฉัน แล้วอะลีก็ลงนั่งเคียงข้างฉัน ส่วนยิวคนนั้นก็ยืนอยู่หน้าฉัน และอะลิลำขึ้นว่า “โล่นั้นเป็นโล่ของฉัน ฉันไม่เคยขายมันและไม่เคยมอบให้ใครด้วย” ดังนั้นยิวคนนั้นจึงได้ว่า “ท่านว่าอะไรนะ โล่ของฉัน และอยู่ในมือฉัน” ซุรียะฮุจึงกล่าวแก่อะลีว่า “ไอ้อะมีร์ลุมูมีนีน ท่านมีพยานหลักฐานหรือเปล่า?” อะลีตอบว่า “มี หะสัน ลูกชายของฉัน และกนบูร (คนใช้ของฉัน) สามารถเป็นพยานได้ว่าโล่นั้นเป็นโล่ของฉัน” ซุรียะฮุจึงกล่าวต่อไปว่า “ไอ้อะมีร์ลุมูมีนีน พยานของลูกชายแก่ผู้เป็นบิดานั้นไม่เป็นที่อนุมัติ(ใช้ไม่ได้)” ดังนั้นอะลีจึงอุทานขึ้นอย่างแปลกใจว่า “อัลลอฮฺทรงมหาบรียุติธรรมยิ่ง พยานของชายที่เป็นชาวสวรรค์คนหนึ่งไม่เป็นที่อนุมัติ ฉันได้ยินท่านรَسُول ๕ กล่าวว่า “หะสันและหุสัยน์ทั้งสองเป็นหัวหน้าของบรรดาชายหนุ่มในสวนสวรรค์”⁽⁹⁹⁾ ดังนั้นยิวคนนั้นจึงกล่าวว่า “อะมีร์ลุมูมีนีนนำฉันไปหาผู้พิพากษาของเขา และผู้พิพากษาของเขาตัดสินให้เขาแพ้คดี ฉันขอเป็นพยานว่าแท้จริงศาสนานี้คงไว้ซึ่งความยุติธรรม และฉันขอปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรแก่การเคารพสักการะนอกจากอัลลอฮฺ และแท้จริงมุฮัมมัดนั้นเป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์ และแท้จริงโล่นี้เป็นของท่าน ไอ้อะมีร์ลุมูมีนีน ท่านได้ทำตกไว้ในคืนหนึ่ง”⁽¹⁰⁰⁾

และอีกส่วนหนึ่งของภาพประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความยุติธรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อชนต่างศาสนา คือ อะมีร์ลุมูมีนีน อุมัร

(99) al-Tirmidhi abu l'sa, *al-Sunan*, v.5 p.656

(100) Abu Bakar Mhd bin Khalaf, *Akhbar al-qudat*, v.2 p.200

บุตร อับดุลอะซีซ ได้สั่งให้ปาวประกาศว่า “ใครได้รับความไม่เป็นธรรมหรือถูกอธรรมก็จงแจ้งมา” ดังนั้นชายชาวซิมมีย์แห่งเมืองหิมัคคนหนึ่งซึ่งมีผมและเคราที่ขาวโพลนจึงลุกขึ้น พลันกล่าวว่า “ไอ้อะมีร์ลุมูมีนีน ฉันขอ(คำตัดสินจาก)ท่าน ด้วยคัมภีร์ของอัลลอฮฺ” อุมัรจึงถามขึ้นว่า “มีเรื่องอะไรหรือ?” ชาวซิมมีย์คนนั้นจึงตอบว่า “อับบาสบุตรอัลวะลีด บุตรอับดุลมะลิก ได้รับเอาที่ดินของฉันไป” ในขณะนั้นอับบาสนั่งอยู่ด้วย อุมัรจึงถามอับบาสว่า “ไอ้ อับบาส เจ้าจะแก้ตัวอย่างไร?” อับบาสจึงตอบว่า “อะมีร์ลุมูมีนีน อัลวะลีด บุตรอับดุลมะลิกได้แบ่งที่ดินผืนนั้นให้แก่ฉันพร้อมกับเขียนหนังสือ(หลักฐาน)ครอบครองที่ดินผืนนั้นแก่ฉัน” อุมัรจึงกล่าวแก่ชาวซิมมีย์ว่า “แล้วเจ้าจะว่าอย่างไร ไอ้ซิมมีย์เอ๋ย?” เขาจึงตอบว่า “ไอ้อะมีร์ลุมูมีนีน ฉันขอ(คำตัดสินจาก)ท่าน ด้วยคัมภีร์ของอัลลอฮฺ” ดังนั้นอุมัรจึงกล่าวว่า “คัมภีร์ของอัลลอฮฺสมควรที่ปฏิบัติตามมากกว่าหนังสือของอัลวะลีด บุตรอับดุลมะลิก ลูกขึ้น แล้วจงส่งสวน(ที่ดิน)ของเขาคืนเสีย” ดังนั้นอับบาสจึงคืนที่ดินดังกล่าวแก่ชาวซิมมีย์คนนั้น⁽¹⁰¹⁾.

นี่เป็นการปฏิบัติตามคำพูดของท่านรَسُول ๕ ที่ว่า

((أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا أَوْ انْتَقَصَهُ أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بغيرِ طيبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَجِيجُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))⁽¹⁰²⁾

(101) ibn Asakir, *Tarikh Demashq*, v.45 p.358

(102) al-Sijistani abu Dawood: Kitab al-Kharaaj wa al-Imarah wa al-Fai', v.3 p.437

“ฟังทราบเถิดว่า ผู้ใดที่ปฏิบัติธรรมต่อผู้(อยู่ภายใต้พันธะ)สัญญา หรือเหยียดหยามเขา หรือสั่งให้เขาทำงานในสิ่งที่เกินความสามารถจะทำได้ หรือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากเขาโดยปราศจากความพอใจ ดังนั้นฉันจะเป็นคู่ปรปักษ์ของเขา(ด้วยการเรียกร้องสิทธิของผู้ที่ถูกธรรมนั้นคืน)ในวันกิยามะฮ์”

เช่นเดียวกับภาพเหตุการณ์ที่บันทึกโดยนักประวัติศาสตร์ชื่ออิบน์ลุอะษีร⁽¹⁰³⁾ ซึ่งมีใจความว่า

“อะมีร์อิมาดุดดีน ซินกีห์ ได้เข้าไปยังเมืองญะซีเราะฮ์อิบน์อุมร์ ในช่วงฤดูหนาว ดังนั้นท่านจึงเข้าไปอาศัยอยู่ในป้อมปราการส่วนทหารเข้าไปอาศัยอยู่ในเต็นท์ และในมีหัวหน้าทหารคนหนึ่งชื่ออะมีร์อิซซุดดีน อิบูบักร อัลดะบีสีย์ ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาแกนนำที่เฉลียวฉลาด หลังจากที่ท่านได้เข้าเมืองท่านก็เข้าพักอาศัย ณ บ้านของชาวยิวคนหนึ่งและไลยิวคนนั้นออกจากบ้าน ยิวคนนั้นจึงไปขอความช่วยเหลือจากอะมีร์อิมาดุดดีน ซึ่งขณะนั้นท่านกำลังนั่งอยู่บนพาหนะ ดังนั้นท่านจึงถามยิวคนนั้นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยิวคนนั้นจึงเล่ารายละเอียดให้ท่านฟังในขณะที่ตัวเองกำลังยืนอยู่และมีอัลดะบีสีย์ยืนอยู่ข้างๆ หลังจากที่ได้อทราบเหตุการณ์ ท่านก็จึงไปยังอัลดะบีสีย์ด้วยสายตาที่โกรธเคือง และไม่ยอมพูดกับเขาแม้แต่คำเดียว

(103) ibn al-Athir Ali, *al-Tarikh al-Bahir fi al-Daolah al-Atabikiyah bi al-Musil (History of the Atabegs)*, Cairo: Dar al-Kutub al-Hadithah, p.76

แล้วท่านก็ถอยหลังกลับเข้าเมืองและถอนเต็นท์ของท่านออกพร้อมกับสั่งให้ออกไปกางเต็นท์ยังนอกเมือง แต่เนื่องจากว่าพื้นที่นอกเมืองเต็มไปด้วยปลักโคลน ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะปักเต็นท์ไว้ได้

ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นเพราะจิตสำนึกที่มีต่อชาวยิวที่ถูกปฏิบัติธรรมด้วยการเข้าไปยึดบ้านของเขาไว้.

ชาวมุสลิมจะพยายามอย่างยิ่งเพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิอย่างบริบูรณ์ของผู้ที่มีไม่มุสลิม และส่วนหนึ่งของสิทธิที่พึงรักษาไว้คือการมีความยุติธรรมต่อพวกเขาแม้กระทั่งภาพลักษณ์ภายนอก อาทิเช่นความเสมอภาคของพวกเขากับคู่กรณีในการร้องเรียนต่อหน้าผู้พิพากษาแม้กระทั่งในสภาพพิพากษา และในการเรียกชื้อแช่ของเขา เพราะแท้จริงความยุติธรรมที่สมบูรณ์แบบนั้นเป็นนโยบายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในศาสนาอิสลาม และหากว่าอฎีหรือผู้พิพากษาเกิดหลงลืมก็จะมีชาวมุสลิมที่เป็นคู่กรณีคอยตักเตือน

และส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์ดังกล่าวคือ ครั้งหนึ่งได้มีชาวยิวคนหนึ่งร้องเรียนต่อเคาะลีฟะฮ์อุมร์ บุตรอัลค็อฎฏอบเกี่ยวกับอะลี บุตรอบีฏอลิบ ดังนั้นอุมร์จึงกล่าวแก่อะลีว่า “โอ้อับู อัลหะสัน เจ้าจงลุกขึ้น และจงนั่งลงเคียงข้างกับคู่กรณีของเจ้า” อะลีก็ปฏิบัติตาม ในขณะที่ใบหน้าของอะลีบ่งบอกถึงความไม่พอใจและโกรธเคือง ซึ่งอุมร์เองก็สังเกตได้ถึงสิ่งนั้น แต่ท่านทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้จนกระทั่งเสร็จจากคดีความ แล้วท่านก็กล่าวแก่อะลีว่า “โอ้อะลี เจ้าไม่พอใจหรือที่เจ้าต้องไปอยู่ในสภาพที่เท่าเทียมกับคู่กรณีของเจ้า? อะลีตอบว่า “เปล่าเลย แต่ฉันรู้สึกเจ็บปวด เพราะท่านเรียกฉันด้วย

นามแฝงของฉัน แต่ท่านกลับไม่ได้เรียกคู่อริของฉันด้วยนามแฝงของเขา ดังนั้นท่านจึงไม่ได้สร้างความเสมอภาคระหว่างเราทั้งสอง ดังนั้นฉันจึงกลัวว่ายิวคนนั้นคิดว่าแท้จริงความยุติธรรมในหมู่ชาวมุสลิมได้สูญหายไปแล้ว”⁽¹⁰⁴⁾.

สิ่งที่ควรทราบอย่างหนึ่งคือ ชาวอาหรับถือว่าการเรียกขานผู้อื่นด้วยนามแฝง ดังที่อุมัรได้เรียกอะลีว่า “อับดุลหะสัน” เป็นการให้เกียรติและยกย่องแบบหนึ่ง ดังนั้นอะลีจึงรู้สึกกลัวเพราะเขาคือคู่อริกลัวว่าความหวาดระแวงจะแทรกซึมเข้าไปในจิตใจได้สำนึกของยิวซึ่งเป็นคู่อริของเขาคนนั้นจนทำให้เขาเข้าใจว่าแท้จริงความยุติธรรมระหว่างชาวมุสลิมได้สูญหายไปแล้ว ดังนั้นอะลีจึงอยากให้คู่อริของท่านได้รับความยุติธรรมในภาพลักษณ์ที่สูงส่งที่สุด แม้กระทั่งในสิ่งทีบางคนอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยคงไม่มีใครให้ความสนใจกับมัน ด้วยเหตุนี้จึงมีรายงานจากท่านรสุล ﷺ ว่าท่านกล่าวว่า

((مَنْ ابْتَلِيَ بِالْقِصَاءِ بَيْنَ النَّاسِ فَلْيَعْدِلْ بَيْنَهُمْ فِي لِحْظِهِ
وَإِشَارَتِهِ وَمَقْعَدِهِ))⁽¹⁰⁵⁾

“ผู้ใดที่ถูกทดสอบด้วยการตัดสินปัญหาระหว่างมนุษย์
ดังนั้นเขาจงปฏิบัติยุติธรรมระหว่างพวกเขา ทั้งในการ
ใช้สายตาชำเลือง การชี้ และที่นั่น”.

ในอีกรายงานหนึ่งท่านกล่าวว่า

(104) al-Haufi Ahmad, *Samahah al-Islam (Islamic Toleration)*, 1998(3), Cairo: Nahdah Misr, p.64

(105) al-Daraqutni Ali, *al-Sunan*, 1966, Medina: Sharikat al-Tiba'ah al-Fanniyah al-Muttahidah, v.4 p.131

((إِذَا ابْتَلِيَ أَحَدُكُمْ بِالْقِصَاءِ فَالْيَسْوِ بَيْنَهُمْ فِي النَّظْرِ وَالْمَجْلِسِ
وَإِلْيَارَةِ، وَلَا يَرْفَعُ صَوْتَهُ عَلَى أَحَدِ الْخَصْمَيْنِ أَكْثَرَ مِنَ الْآخِرِ))⁽¹⁰⁶⁾

“เมื่อคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกเจ้าถูกทดสอบด้วยการ
ตัดสินความ ดังนั้นเขาจงให้ความเท่าเทียมกันระหว่าง
พวกเขาทั้งในเรื่องการจ้องมอง ที่นั่ง และการชี้ และจง
อย่าขึ้นเสียงกับคนใดคนหนึ่งระหว่างคู่อริทั้งสองฝ่าย
สูงกว่าอีกคนหนึ่ง”

และในอีกรายงานหนึ่งท่านกล่าวว่า

((إِذَا ابْتَلِيَ أَحَدُكُمْ بِالْقِصَاءِ فَلَا يُجْلِسُ أَحَدَ الْخَصْمَيْنِ
مَجْلِسًا لَا يُجْلِسُهُ صَاحِبُهُ، وَإِذَا ابْتَلِيَ أَحَدُكُمْ بِقِصَاءِ فَلْيَتَّقِ
اللَّهَ فِي مَجْلِسِهِ وَفِي لِحْظِهِ وَفِي إِشَارَتِهِ))⁽¹⁰⁷⁾

“เมื่อคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกเจ้าถูกทดสอบด้วยการ
ตัดสินความ ดังนั้นเขาจงอย่าสั่งให้คู่อริคนหนึ่งคนใด
นั่งบนที่นั่งที่เขาไม่ได้สั่งให้คู่อริอีกคนหนึ่งด้วย และเมื่อ
คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกเจ้าถูกทดสอบด้วยการตัดสิน
ความ ดังนั้นเขาจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ต่อที่นั่งของเขา การใช้
สายตาชำเลืองมอง และการชี้ของเขา”

(106) ibn Rahawaih Ishaq, *al-Musnad*, 1410H. Medina: Maktabah al-Iman, v.1 p.83

(107) Abu Ya'la Ali, *al-Musnad*, 1992, Damascus: Dar al-Thaqafah al-Arabiah, v.10 p.264. al-Dailami Shirawaih, *al-Firdaos bi Ma'thur al-Khitab*, 1986, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah, v.1 p.337

และในบรรดาตัวอย่างที่น่าประทับใจและน่าทึ่งที่สุดที่แสดงถึงความยุติธรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อชนต่างศาสนา คือท่านแม่ทัพกุตัยบะฮ์ บุตรมุสลิมอัลบาสีดี แม่ทัพผู้พิชิตเมืองต่างๆในเขต มาวะรออันนะฮ์ร⁽¹⁰⁸⁾ (Transoxania) และจีน ท่านได้พิชิต(ยึด)เมืองสะมัรกันด์ โดยไม่เปิดโอกาสให้ชาวเมืองเลือกว่าจะเข้ารับอิสลาม หรือจะอยู่ภายใต้พันธะสัญญา หรือว่าจะสู้รบกัน หลังจากการพิชิตดังกล่าวได้ล่วงเลยไป 20 ปี และในยุคที่อุมัร บุตร अबดุลอะซีซขึ้นสถาปนาเป็นเคาะลีฟะฮ์ชาวมุสลิม ชาวสะมัรกันด์ได้ยื่นถึงกิติศัพท์แห่งความยุติธรรมของท่าน ดังนั้นชาวสะมัรกันด์ที่มีใช้มุสลิมจึงขออนุญาตจากเจ้าเมืองสุลัยมาน บุตร ออบีสุรียอย ว่า “แท้จริงกุตัยบะฮ์ได้หลอกลวงเรา ปฏิบัติต่อธรรมต่อเรา และยึดเมืองของเราไป และแท้จริง(ขณะนี้)อัลลอฮ์ได้ทรงให้ความเป็นธรรมและความมีจิตสำนึกปรากฏขึ้นแล้ว ดังนั้นโปรดอนุญาตให้พวกเราได้เดินทางไปหาอะมีรุลมุมินีนด้วย เพื่อจะได้ร้องเรียนถึงความอธรรมที่เราได้รับ (และเรียกร้องความเป็นธรรมกลับคืนมา) ดังนั้นหากแม้เรามีสิทธิในการดังกล่าวก็โปรดประทานอนุญาตให้กับเรา เพราะพวกเรามีความจำเป็นต่อสิ่งนั้น” สุลัยมานจึงอนุญาตให้กับพวกเขา ดังนั้นพวกเขาจำนวนหนึ่งจึงมุ่งหน้าไปหาอุมัร และอุมัรได้เขียนหนังสือฉบับหนึ่งฝากให้พวกเขามอบให้กับสุลัยมาน บุตร ออบีสุรียอยมีใจความว่า

(108) เป็นชื่อที่ชาวมุสลิมใช้เรียกประเทศต่างๆที่พวกเขาพิชิตได้ซึ่งอยู่พ้นจากแม่น้ำญูหนุ(Armordaya) และในบรรดาเมืองสำคัญๆที่ตั้งอยู่ในเขตนั้นได้แก่ อัศศุซฮิด บุคอรอ สะมัรกันด์ เคาะวาริชม์ และฆือชกอฮนด์ -ผู้แปล- (ดู Buldan al-Khilafah al-Sharqiyah p.476)

“แท้จริงชาวสะมัรกันด์ได้ร้องเรียนต่อฉันถึงความอธรรมที่พวกเขาได้รับ และกล่าวหากุตัยบะฮ์ว่าทำการเนรเทศพวกเขาออกจากบ้านเกิดเมืองนอน ดังนั้นเมื่อหนังสือของฉันไปถึงเจ้า เจ้าจงสรรหากอฎี (ผู้พิพากษา) มาหนึ่งพิจารณาคดีของพวกเขา(ชาวสะมัรกันด์)ทันที และให้เขาพิจารณาเรื่องราวของพวกเขา ดังนั้นเมื่อออฎีได้ตัดสินให้พวกเขา(ชาวสะมัรกันด์ที่มีใช้มุสลิม)ชนะคดี เจ้าก็จงขับไล่พวกเขา(ชาวอาหรับสะมัรกันด์)ให้ออกไปอยู่ ณ ค่ายของพวกเขาตามที่พวกเขาและพวกเจ้าได้เคยอยู่ก่อนที่กุตัยบะฮ์จะมาปรากฏตัว ดังนั้นสุลัยมานจึงเลือกเอาออฎี ญุมัยอ บุตรหาฎิร มาหนึ่งพิจารณาคดีให้กับพวกเขา และญุมัยอได้ตัดสินให้ขับไล่ชาวอาหรับสะมัรกันด์ออกไปอยู่ ณ ค่ายของพวกเขาตามเดิม เพื่อเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิในการแก่งแย่งที่เท่าเทียมกัน ซึ่ง *“ผลลัพธ์อาจจะกลายเป็นการประนีประนอมครั้งใหม่ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับชัยชนะด้วยการใช้กำลัง”* ด้วยคำตัดสินดังกล่าวทำให้ชาวสินด์ กล่าวว่า “ไม่ เราพอใจที่อยู่อย่างเก่า(หมายถึงอยู่ภายใต้การปกครองของชาวอาหรับ) เราไม่ต้องการที่จะทำสงครามใหม่อีกครั้ง” และพวกเขาทุกคนก็พอใจในคำตอบดังกล่าว และบรรดานักคิดของพวกเขากล่าวว่า “แท้จริงพวกเราได้คลุกคลีกับพวกเขาเหล่านั้น(หมายถึงชาวมุสลิม) และเราได้ใช้ชีวิตอยู่กับพวกเขา พวกเขาอยู่อย่างสงบกับพวกเราและพวกเราก็อยู่อย่างสงบกับพวกเขา ดังนั้นเมื่อตัดสินให้เราชนะความเราต้องกลับคืนสู่สงครามอีกครั้งอย่างแน่นอน และเราไม่อาจทราบได้ว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ที่กำชัยชนะ และถ้าหาก ว่าชัยชนะไม่ได้เป็นของเราแน่นอนว่าเราต้องพบกับศัตรูเพราะความขัดแย้ง” ดังนั้นพวกเขาจึง

พอใจที่จะให้เหตุการณ์ยังคงอยู่เหมือนเดิม และทุกคนต่างเห็นพ้องที่จะไม่ได้เถียงหรือเรียกร้องอีกสิทธิใดๆ⁽¹⁰⁹⁾.

จากเหตุการณ์ที่สื่อถึงความยุติธรรมที่เปี่ยมล้นของเคาะลีฟะฮ์ อุมัร บุตร अबดุลอะซีซ ดังกล่าว ทำให้ชาวสะมัรกานด์ส่วนใหญ่เต็มใจเข้ารับอิสลาม หลังจากที่พวกเขาได้เห็นถึงความยุติธรรมของชาวมุสลิมและเคาะลีฟะฮ์ของพวกเขา

และสิ่งที่ควรกล่าวถึงอีกอย่างคือ พลเมืองชาวมุสลิมทุกคนก็จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ที่มีใช้มุสลิมเช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อใดที่ผู้นำเกิดละเลยต่อสิทธิของพวกเขาแม้เพียงน้อยนิด ประชาชนจึงเป็นคนแรกที่ต้องตักเตือนและเรียกร้องให้เขามีจิตสำนึกต่อพวกเขา และปิดเป่าความอธรรมออกจากพวกเขา

ส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์ดังกล่าวคือ เคาะลีฟะฮ์อัลวะลีด บุตรยะซีดได้ขับชาวซิมมีย์ออกจากเมืองกูบรุสและเนรเทศพวกเขาไปยังเมืองซาม(ตามัสกัส) ดังนั้นบรรดาอุละมาอ์และนักนิติศาสตร์อิสลามจึงโกรธเคืองท่านและถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการอธรรมและเป็นศัตรูกับพวกเขา หลังจากที่บุตรชายของท่านยะซีดขึ้นเป็นเคาะลีฟะฮ์ และท่านเป็นผู้ที่คงไว้ซึ่งความยุติธรรมท่านหนึ่ง ดังนั้นบรรดาอุละมาอ์จึงไปขอร้องให้ท่านส่งชาวซิมมีย์เหล่านั้นกลับคืนสู่มาตุภูมิของพวกเขา ดังนั้นท่านจึงสั่งให้ส่งชาวซิมมีย์เหล่านั้นกลับคืนสู่มาตุภูมิเดิมของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ท่านจึงถูกระบุ

(109) ibn Jarir al-Tobari, v.8 pp.138-139

ว่าเป็นเคาะลีฟะฮ์ที่มีความ ยุติธรรมมากที่สุดท่านหนึ่งแห่งอาณาจักรอุมัยยะฮ์ และมีคำชมเชยจากพวกเขาว่า

“อุมัร บุตร अबดุลอะซีซ และยะซีด บุตรอัลวะลีด ทั้งสองเป็นคนที่ยุติธรรมที่สุดในบรรดา(เคาะลีฟะฮ์)ตระกูลมัรวาน”⁽¹¹⁰⁾.

และอีกตัวอย่างหนึ่งที่บ่งบอกอย่างเด่นชัดถึงความยุติธรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อผู้อื่นคือ จุดยืนของอิมามอัลเอาซาอีฮ์ ที่มีต่อผู้สำเร็จราชการแห่งอาณาจักรอับบาสิย์ท่านหนึ่ง ซึ่งได้เนรเทศชาวซิมมีย์จำนวนหนึ่งออกจากหุบเขาเลบานอน เนื่องจากพวกเขา กลุ่มหนึ่งได้ต่อต้านเจ้าหน้าที่เก็บภาษี และผู้สำเร็จราชการท่านนั้น เป็นญาติของเคาะลีฟะฮ์คนหนึ่งมีชื่อว่า ศอลิหุ บุตรอะลี บุตร अबดุลลอฮ์ บุตร अबบาส ดังนั้นอัลเอาซาอีฮ์จึงได้เขียนหนังสือที่ยืดยาวไปถึงเขา และท่อนหนึ่งของหนังสือนั้นมีใจความว่า

“ทำไมต้องลงโทษทั้งหมดเนื่องเพราะความผิดของคนไม่กี่คน จนกระทั่งพวกเขาทั้งหมดต้องถูกเนรเทศออกจากบ้านเกิดเมืองนอน? ในขณะที่คำตัดสินของอัลลอฮ์นั้นมีอยู่ว่า

⁽¹¹¹⁾ ((أَلَا تَرَوْا زُرَّةَ وَزُرَّأَحْرَىٰ))

“ผู้ที่แบกภาระ(รับผิดชอบต่อความผิดของตัวเอง)อยู่แล้วจะไม่สามารถแบกภาระ(รับผิดชอบต่อความผิด)ของคนอื่นได้”

(110) al-Baladhuri, p.214

(111) al-Qur’an: al-Najmi (38)

และคำตัดสินของพระองค์เป็นสิ่งที่สมควรนำมาเป็นแบบอย่าง และปฏิบัติตามมากที่สุด และคำสั่งเสียที่สมควรจะรักษาไว้และให้ความสำคัญที่สุดคือ คำสั่งเสียของท่านรَسُول ﷺ ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า

(أَلَا مَنْ ظَلَمَ ذَمِيًّا أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ فَأَنَا حَاجِبُهُ)⁽¹¹²⁾

“พึงทราบเถิดว่า ผู้ใดปฏิบัติต่อธรรมต่อชาวซิมมียี หรือสั่งให้เขาทำงานในสิ่งที่เกินความสามารถจะทำได้ ดังนั้นฉันจะเป็นคู่ปรับกับเขา(ด้วยการเรียกร้องสิทธิของพวกเขาคืนในวันกิยามะฮฺ)”

และเนื้อหาอีกท่อนหนึ่งมีใจความว่า

“แท้จริงพวกเขาไม่ใช่ทาสรับใช้ จนอนุญาตให้ลับเปลี่ยนพวกเขาจากเมืองหนึ่งไปสู่อีกเมืองหนึ่ง(ได้ตามใจชอบ) แต่ทว่าพวกเขาเป็นไทแก่ตัว เป็นชาวซิมมียี(ที่พึงได้รับการปฏิบัติธรรมและความคุ้มครองจากเรา)”⁽¹¹³⁾

และด้วยความตระหนักถึงความยุติธรรมของอิสลามและชาวมุสลิมที่มีต่อชนต่างศาสนาในทุกสภาวะกาลและทุกยุคสมัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีปรากฏในศาสนาอื่นๆ หรือในประชาชาติใดประชาชาติหนึ่ง หรือในระบอบการปกครองต่างๆนี้เอง ทำให้อิสลามได้รับการยกย่องและยอมรับจากบรรดาผู้รู้ของชนต่างศาสนาชาติต่างๆและบรรดาแกนนำของพวกเขาอย่างมากมายดังที่ได้ปรากฏเป็น

(112) al-Baihaqi, v.9 p.205

(113) abi Ubaid p.170, al-Baladhuri p.222, al-Qardowwi, p.31

พยานหลักฐานตามหน้าประวัติศาสตร์อันเป็นการตอกย้ำถึงสังคมและควมมีจิตสำนึกในสังคมของอิสลาม

นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ ฮาร์เบอร์ต จอร์จ วิลส์ (H.G.Wills) ได้กล่าวถึงคำสอนของอิสลามว่า

“แท้จริงคำสอนต่างๆของอิสลามได้สร้างขนบธรรมเนียมและประเพณีการดำรงชีวิตที่ยิ่งใหญ่ในด้านการศึกษาสัมพันธที่เที่ยงธรรมไว้มากมายบนโลกนี้ และแท้จริงคำสอนของอิสลามได้เสกเป่าวิญญาณแห่งเกียรติยศและความอ่อนปรนเข้าไปในมนุษยชาติ เช่นเดียวกับที่คำสอนของอิสลามเป็นมนุษยธรรมที่สูงส่ง ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ แท้จริงคำสอนของอิสลามได้สร้างมนุษยชาติกลุ่มหนึ่งขึ้น โดยที่ความแข็งกระด้าง ความอธรรมทางสังคม และสิ่งไม่พึงประสงค์ต่างๆที่กำลังท่วมโลกอยู่ในปัจจุบัน จะเกิดขึ้นน้อยมากกับพวกเขา ถ้าจะเทียบกับกลุ่มชนอื่นๆก่อนหน้าพวกเขา”⁽¹¹⁴⁾

โทมัส อาร์โนลด์ ได้กล่าวถึงความขัดแย้งและการฆ่าฟันที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มชาวคริสต์ที่กำลังขัดแย้งกันเองในเมืองซามและอียิปต์ในช่วงศตวรรษแรกแห่งการปกครองของอิสลาม ว่า

“แต่ว่า พื้นฐานแห่งความอะลุ้มอล่วยในอิสลามนั้นได้ทำอย่างเด็ดขาดต่อการกระทำต่างๆที่นำไปสู่การอธรรม แต่ชาวมุสลิมกลับไม่เหมือนกับคนอื่น ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่เราว่าพวกเขาไม่เคยเกี่ยวข้องที่จะปฏิบัติต่อบรรดาพลเมืองที่นับถือศาสนาคริสต์ด้วยความเที่ยงธรรมเสมอ ตัวอย่างเช่น หลังจากที่ชาวอาหรับได้พิชิตเมืองอียิปต์ ชาว

(114) al-Siba'i Mustowfa, *Min Raw'a'i Hadaratina* (Wonders from Our Civilization), 1999, Beirut: Dar al-Waraq, v.146

เผ่าจะอุกบจึงได้ฉวยโอกาสนี้จำกัดอำนาจของอาณาจักรไบแซนไทน์ เพื่อที่ชาวออร์ทอด็อกซ์จะได้ยึดเอาโบสถ์ต่างๆของพวกเขากลับคืนมา แต่สุดท้ายชาวมุสลิมก็ได้ส่งมอบโบสถ์เหล่านั้นกลับคืนแก่เจ้าของที่แท้จริง หลังจากที่ชาวออร์ทอด็อกซ์ได้ยืนยันถึงกรรมสิทธิในการครอบครองของพวกเขาต่อโบสถ์ต่างๆเหล่านั้น”⁽¹¹⁵⁾.

นักบูรพาคดีชาวซิซิลีชื่ออะมารี(Amari)กล่าวว่า

“แท้จริงบรรดาชาวเกาะซิซิลี (Sicily)ที่ต้องพ่ายแพ้ให้แก่ชาวอาหรับมุสลิม พวกเขาได้ใช้ชีวิตอย่างสงบและมีความสุขในสมัยการปกครองของบรรดาผู้นำชาวอาหรับมุสลิม พวกเขามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าพี่น้องชาวอิตาลีที่ต้องมีชีวิตอยู่อย่างเหนื่อยล้าภายใต้ไฟแห่งการปลดแอกที่ประทุขึ้นระหว่างชาวแลงเยอร์แมนิส (Langiormanis)กับประเทศฝรั่งเศส”⁽¹¹⁶⁾.

นัซมี ลูกอ (Nadhmi Luqa)กล่าวว่า

“ฉันไม่เคยพบเห็นบัญญัติศาสนาใดที่ขอบความยุติธรรมและปฏิเสธความอธรรมและชาตินิยมมากกว่าบัญญัติ(ของอัลลอฮ์) ที่กล่าวว่า

(115) Arnold Thomas, pp.87-88

(116) al-Tirazi abu Nasr, *al-Islam al-Din al-Fitri al-Abadi (Islam : The Eternal & Instinctive Religion)*, Alexandria: Dar Umar ibn al-Khattob, p.290

(117) ((وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْا))

“และจงอย่าทำให้ความเกลียดชังต่อพวกหนึ่งพวกใด กลายเป็นอาชญากรที่ทำให้พวกเจ้าไม่ปฏิบัติยุติธรรมต่อพวกเขา”.

ดังนั้นยังมีมนุษย์คนไหนหลังจากนี้อีกเล่าที่ต้องการให้เกิดภัยกับตัวเอง ในขณะที่เขาเองกลับยึดมั่นอยู่กับพื้นฐานแห่งการดำเนินชีวิตอื่นจากพื้นฐานนี้? หรือรับเอาศาสนาที่มีความสูงส่งและความเที่ยงตรงน้อยกว่านี้?”⁽¹¹⁸⁾.

(117) al-Qur’an: al-Ma’idah (8)

(118) Luqaw Nazmi, *Muhammad al-Risalah wa al-Rasul (Muhammad : The Message & The Messenger)*,1959, Cairo: Dar al-Kutub al-Hadithah, p.26

(5) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้าน การให้ความคุ้มครองต่อเลือดเนื้อ ทรัพย์สิน และเกียรติยศ

อิสลามได้ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิ(ปัจจัย)พื้นฐานต่างๆ ของชีวิตมนุษย์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นั่นคือ ให้ความคุ้มครองในชีวิต ศาสนา ทรัพย์สิน เกียรติ และสติปัญญา โดยทั้งชาวมุสลิมและผู้ที่มีใช้มุสลิมจะได้รับเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเขาจะเป็นพลเมืองดั้งเดิม หรือผู้มาเยือนก็ตาม นี่คือนิติที่ที่ต้องได้รับการคุ้มครอง และจะไม่มีภาระละเมิดใดๆ นอกจากด้วยเหตุผลที่ชอบธรรมด้วยบัญญัติแห่งศาสนาเท่านั้น พวกเขาจะมีสถานภาพสภาพที่เท่าเทียมกับชาวมุสลิมในด้านการให้ความคุ้มครองในสิทธิหรือปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว ดังนั้นจึงไม่อนุญาตให้คร่าชีวิตของพวกเขา นอกจากเมื่อพวกเขาต้องโทษประหารชีวิตตามที่ระบุในบัญญัติอิสลามเท่านั้น เพราะอัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقْنَا نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ))⁽¹¹⁹⁾

“จงกล่าวเถิด (มุหัมมัด) ว่า พวกเจ้าจงมาเถิด ฉันทจะอ่านให้ฟังถึงสิ่งที่ต้องคือภบาลของพวกเจ้าได้ทรงห้ามมิให้พวกเจ้ากระทำ คือ จงอย่าตั้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคี

(119) al-Qur'an: al-An'am (151)

ต่อพระองค์ และจงปฏิบัติดีต่อบิดามารดา และจงอย่าฆ่าลูกของพวกเจ้าเพราะความจน (เพราะแท้จริง)เราเป็นผู้ประทานปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้าและพวกเขา และจงอย่าเข้าใกล้(ห่างไกล)สิ่งชั่วช้าทั้งปวง ทั้งที่เปิดเผยและที่ไม่เปิดเผย และจงอย่าฆ่าชีวิตผู้ใดที่อัลลอฮ์ทรงห้าม นอกจากด้วย(เหตุผลที่)ชอบธรรมเท่านั้น นั่นแหละคือสิ่งที่พระองค์ทรงสั่งเสียไว้แก่พวกเจ้าเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้สดี”.

และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

((مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا))⁽¹²⁰⁾

“ด้วยเหตุผลดังกล่าวเราจึงได้บัญญัติแก่วงศ์วานอิสราอีลว่า แท้จริงผู้ใดฆ่าชีวิตผู้ใดโดยมิใช่เป็นการชดเชยอีกชีวิตหนึ่ง หรือมิใช่เพราะเขาได้บ่อนทำลายบนพื้นแผ่นดิน ก็เสมือนกับว่าเขาได้คร่าชีวิตมนุษย์ทั้งมวล และผู้ใดไว้ชีวิตนั้น ก็เสมือนกับว่าเขาได้ไว้ชีวิตมนุษย์ทั้งมวล”.

ท่านรสุลของเรา มุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวในคัมภีร์วันอะเราะเราะฮ์

ว่า

(120) al-Qur'an: al-Ma'idah (32)

((إِن دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضُكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا))⁽¹²¹⁾

“แท้จริงเลือดเนื้อของพวกเจ้า ทรัพย์สินของพวกเจ้า และเกียรติของพวกเจ้าเป็นที่ต้องห้ามสำหรับพวกเจ้า เสมือนกับสิ่งต้องห้ามในวันนี้(วันอะเราะเราะฮ์)ของพวกเจ้า ในพื้นแผ่นดินของพวกเจ้าผืนนี้(มักกะฮ์) และในเดือนของพวกเจ้าเดือนนี้(ชุลหิจญะฮ์)”.

สิ่งต้องห้ามเหล่านั้นไม่ได้เจาะจงเฉพาะกับชาวมุสลิมเท่านั้น

เพราะท่านรสุล ﷺ กล่าวว่า

((مَنْ قَتَلَ نَفْسًا مُّعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا))⁽¹²²⁾

“ผู้ใดสังหารชีวิตชนต่างศาสนาซึ่งอยู่ในพันธสัญญา(มุอาฮัด) เขาจะไม่ได้สัมผัสกับกลิ่นอายของสวนสวรรค์ และแท้จริงกลิ่นอายของมันสามารถสัมผัสได้ในระยะทางถึง40ปี”.

และไม่อนุญาตให้ทำร้ายชนต่างศาสนาโดยปราศจากความชอบธรรม ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เช่น ไม่อนุญาตให้ล่วงละเมิดในเกียรติของเขา ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและชีวิตของเขา รุกรานและข่มเหงรังแกเขา และสังหารเขาโดยปราศจากความชอบธรรมตามบัญญัติศาสนา

(121) al-Bukhari, v.2 p.191

(122) อ้างแล้ว v.8 p.48

มีรายงานว่า ชาวมุสลิมคนหนึ่งได้สังหารชาวซิมมีย์ และเหตุการณ์ดังกล่าวได้ถูกร้องเรียนไปยังท่านรสุล ๕ ดังนั้นท่านรสุล ๕ จึงกล่าวว่า

“แท้จริงฉันเป็นคนที่จะเต็มเต็มในสิทธิของชาวซิมมีย์มากกว่าคนอื่น” หลังจากนั้นท่านก็สั่งให้นำตัวมุสลิมคนนั้นมาหาท่านแล้วก็สั่งให้ประหารชีวิต(ให้ตายตามชาวซิมมีย์ที่ถูกเขาฆ่าตายคนนั้น)⁽¹²³⁾.

และในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมัร บุตรอัลค็อฎฏอบ มีมุสลิมเผ่าบะกัร บุตรวาลิดคนหนึ่งได้สังหารชายชาวซิมมีย์แห่งเมืองฮีเราะฮ์ อุมัรจึงสั่งให้ส่งมอบมุสลิมคนนั้นแก่ผู้ปกครอง(ครอบครัว)ของซิมมีย์ที่ถูกสังหารคนนั้นเพื่อให้พวกเขาสังหารตาม ดังนั้นมุสลิมคนนั้นจึงถูกส่งไปให้แก่ครอบครัวของเขาแล้วพวกเขาก็สังหารมุสลิมคนนั้น⁽¹²⁴⁾.

และมีรายงานว่า มีคนนำมุสลิมคนหนึ่งซึ่งสังหารชาวซิมมีย์มามอบให้กับอะมีรุลมุอิมินีนอะลี บุตรอบีฏอลิบ พร้อมกับมีพยานยืนยันว่าเขาได้กระทำความผิดจริง ดังนั้นอะลีจึงสั่งให้สังหารเขาเสีย แต่แล้วพี่น้องของซิมมีย์ที่ถูกสังหารมาหาท่านอะลีและกล่าวว่า “แท้จริงฉันได้ยกโทษให้กับเขาแล้ว” อะลีจึงถามว่า “บางทีพวกเขา(ชาวมุสลิม)อาจจะข่มขู่เจ้า และสร้างความหวาดกลัวให้แก่เจ้าก็เป็นได้” เขาตอบว่า “ไม่เลย เพียงแต่ว่า ถึงเขาจะถูกสังหารก็ไม่

(123) al-Daraqutni, v.3 p.135 (167)

(124) al-Maodudi, p.18

สามารถคืนชีวิตให้กับพี่น้องของฉันได้ และพวกเขาก็ได้จ่ายสินไหมทดแทนให้แก่ฉันแล้ว และฉันก็พอใจ” อะลีจึงกล่าวว่า “เจ้าย่อมรู้ว่า ผู้ใดที่อยู่ภายใต้ซิมมะฮ์(การคุ้มครอง)ของเรา ดังนั้นเลือดเนื้อของเขาก็มีค่าเหมือนกับเลือดเนื้อของเรา และสินไหมทดแทนของเขาก็เหมือนกับสินไหมทดแทนของเราด้วย”

และในอีกรายงานหนึ่งอะลีกล่าวว่า “แท้จริงพวกเขา(ชาวซิมมีย์)ได้จ่ายเงินค่าส่วยญิซยะฮ์เพื่อให้เลือดเนื้อของพวกเขามีค่าเหมือนกับเลือดเนื้อของเรา และทรัพย์สินของเขาก็มีค่าเหมือนกับทรัพย์สินของเราด้วย”⁽¹²⁵⁾.

และแท้จริงผู้พิพากษา(กอฎี)ที่ชื่ออับบะกัร บุตรอุมัร บุตรหิซัม อัลอันศอรีย์ ได้ตัดสินประหารชีวิตมุสลิมคนหนึ่งเพราะเขาได้ลอบสังหารชาวซิมมีย์คนหนึ่ง⁽¹²⁶⁾.

ส่วนการทำสงครามในอิสลามซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของ “ญิฮาด” นั้นจะไม่อุบัติขึ้นเว้นแต่เมื่อมีสาเหตุที่สมเหตุสมผล และมีเป้าหมายที่สูงส่ง และสงครามในอิสลามจะไม่เกิดขึ้นนอกจากในกรณีต่างๆดังนี้

1. เพื่อตอบโต้ศัตรูผู้มารุกรานและข่มเหงรังแกชาวมุสลิม ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتُلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ))⁽¹²⁷⁾

(125) al-Baihaqi, v.8 p.34, al-Daraqutni, v.2 p.350 (ดู al-Qardowwi, *Ghoiri al-Muslimin fi al-Mujtama' al-Islami*, p.13)

(126) abu Bakar Ahmad, *Akhbar al-Qudat*, v.1 p.139

(127) al-Qur'an: al-Baqowroh (190)

“และพวกเจ้าจงต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ต่อบรรดาผู้ที่ต่อสู้กับพวกเจ้าและจงอย่ารุกราน แท้จริงอัลลอฮ์ไม่ทรงพอใจบรรดาผู้ที่ชอบรุกรานผู้อื่น”.

และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

((الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ))⁽¹²⁸⁾

“(เมื่อพวกเขาได้สู้รบกับเจ้าและห้ามเกียรติของพวกเจ้าใน)เดือนที่ต้องห้าม(ไม่ให้ทำสงคราม ดังนั้นจึงอนุญาตให้พวกเจ้าสู้รบกับพวกเขาเพื่อเป็นการตอบโต้)ในเดือนต้องห้ามนั้น และบรรดาสิ่งต้องห้ามและควรแก่การเคารพยอมต้องได้รับการตอบแทนที่เท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้ใดที่ละเมิด(รุกราน)ต่อพวกเจ้า ดังนั้นพวกเจ้าก็จงตอบโต้พวกเขาเฉกเช่นที่พวกเขาได้ละเมิดต่อพวกเจ้า และพวกเจ้าจงอย่าเกรงอัลลอฮ์ และทราบเถิดไว้ว่า แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงอยู่เคียงข้างบรรดาผู้ที่ยำเกรงพระองค์เสมอ”.

2. เพื่อลงโทษบรรดาผู้ที่ทำลายคำมั่นสัญญาที่ได้กระทำไว้กับชาวมุสลิม ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

(128) al-Qur'an: al-Baqowroh (194)

((وَإِنْ نَكَتُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ))⁽¹²⁹⁾

“และถ้าพวกเขาได้ทำลายคำมั่นสัญญาหลังจากที่พวกเขาได้กระทำสัญญาไว้(กับชาวมุสลิม)และพวกเขาได้กล่าวให้ร้ายต่อศาสนาของพวกเจ้า ดังนั้นพวกเจ้าก็จงต่อสู้กับบรรดาผู้นำแห่งการปฏิเสธศรัทธาเหล่านั้น เพราะแท้จริงสำหรับพวกเขาแล้วไม่มีคำมั่นสัญญาใดๆ ที่จริงจัง หวังว่า(ด้วยการตอบโต้นี้จะทำให้)พวกเขาหยุด(จากการกระทำดังกล่าว)”.

3. เพื่อขับไล่(และปกป้องจาก)ผู้ที่ขัดขวางเส้นทางของการเผยแผ่ สัจธรรมแก่มนุษย ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ أُنتَهُوا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ))⁽¹³⁰⁾

“และจงสู้รบกับพวกเขา(บรรดาผู้ที่ขัดขวางการเผยแผ่อิสลาม) จนกว่าเสียงหนามจะหมดสิ้นและจนกว่าศาสนานั้นจะเป็นไปเพื่ออัลลอฮ์ ดังนั้นถ้าพวกเขายุติก็ จะไม่มีการปฏิบัติใดๆนอกจากต่อบรรดาผู้ที่อธรรม”.

(129) al-Qur'an: al-Taobah (12)

(130) al-Qur'an: al-Baqowroh (193)

4. เพื่อปกป้องและช่วยเหลือผู้ที่ถูกอธรรม เช่นทำสงครามเพื่อขจัดความอธรรมออกจากสังคมของพวกเขาเป็นต้น ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا))⁽¹³¹⁾

“ทำไมพวกเจ้าจึงไม่ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์และ(ต่อสู้เพื่อปลดปล่อย)บรรดาผู้ที่ถูกกดขี่ทั้งชาย หญิงและเด็กๆ ซึ่งต่างๆ สวด(อ้อนวอนขอความช่วยเหลือจากองค์อภิบาลของพวกเขา)ว่า ‘ไอ้อองค์อภิบาลของเราได้โปรดนำพวกเราออกจากเมือง(มักกะฮ์)แห่งนี้ซึ่งชาวเมืองได้ปฏิบัติอธรรม(ช่มเหงรังแกพวกเรา) และได้โปรดประทานผู้ปกป้อง ณ พระองค์แก่พวกเรา และโปรดประทานผู้ช่วยเหลือ ณ พระองค์แก่พวกเราด้วยเถิด”.

วีเจย์ โรดริค(Vijay Roderick) นักคิดชาวอินเดียยกกล่าวว่า

“อิสลามอนุญาตให้รัฐทำการญิฮาดเพื่อขจัดความอธรรมและการกระทำทารุณ ช่มเหง และบีบบังคับทางศาสนา และเพื่อขจัดเลี่ยนหนามที่มาสกัดกั้นเส้นทางการเชิญชวนสู่อิสลาม การเชิญชวนดังกล่าวไม่ได้บีบบังคับผู้ใดให้เข้ารับนับถือ แต่เป็นการเชิญชวน

(131)al-Qur’an: al-Nisa’ (75)

มนุษย์สู่สัจธรรมแห่งอิสลามอย่างสันติวิธี พร้อมกับเปิดโอกาสให้พวกเขาที่มีอิสระอย่างเต็มที่ในการที่จะเลือกนับถืออิสลามหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ทันทีที่พวกเขาเข้ารับอิสลามพวกเขาก็จะยึดมั่นกับมันและยอมตายเพื่อปกป้องมัน แท้จริงอิสลามคือศาสนาแห่งสันติภาพ สันติภาพกับอัลลอฮ์(ด้วยการไม่ตั้งตัวเป็นศัตรูกับพระองค์) และสันติภาพกับมนุษย์ชาติทั้งมวล”⁽¹³²⁾.

และสำหรับบรรดาผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมก็เช่นเดียวกัน พวกเขามีสิทธิในการปกป้องทรัพย์สินของพวกเขา ดังนั้นผู้ที่ลักขโมยทรัพย์สินของพวกเขา ก็จะต้องถูกตัดมือ ผู้ที่ฉกชิงวิ่งราวทรัพย์สินของพวกเขา ก็จะต้องถูกสำเร็จโทษ และผู้ใดได้หยิบยืมทรัพย์สินของพวกเขา ก็จำเป็นต้องส่งคืนให้กับพวกเขา และผู้ที่บ้ายเบี่ยงไม่ยอมส่งคืนก็จะถูกทำโทษเช่นเดียวกัน

คอลิด บุตรอัลวะลีดได้เล่าจากท่านรสุล ﷺ ว่า

((أَلَا لَا تَحِلُّ أَمْوَالُ الْمُعَاهِدِينَ إِلَّا بِحَقِّهَا))⁽¹³³⁾

“พึงทราบเถิดว่าไม่เป็นที่อนุมัติ(ให้เอา)ทรัพย์สินของบรรดาชนต่างศาสนาที่อยู่ในพันธะสัญญาเว้นแต่ด้วยความชอบธรรมเท่านั้น”.

เศาะเศาะอะฮ์ บุตรมุอาวิยะฮ์ได้ถาม अबดุลลอฮ์ บุตรอับบาสว่า “แท้จริงพวกเราได้เดินทางผ่านไปยัง(หมู่บ้านของ)ชาวซิม

(132) Khalil Imad al-deen, *Qalu Ani al-Islam* (Impressing about Islam), 1992, Riyadh: World Assembly of Muslim Youth, p.288

(133) ibn Hanbal, v.4 p.89, abu Dawood (3312)

มีย์(ที่เป็นชาวคัมภีร์) แล้วพวกเขาก็ได้เชือดไก่และแพะให้เรา
กิน” อิบน์อบบาสถามว่า “แล้วพวกเจ้าว่าอย่างไร?” เศาะเศาะอะฮ์
ตอบว่า “พวกเราคิดว่าไม่เป็นไรสำหรับพวกเรา(หมายความว่า
อนุญาตให้เรากรอกอาหารของพวกเขาได้” ดังนั้นอิบน์อบบาสจึง
กล่าวว่า “นี่มันเหมือนกับคำพูดของชาวคัมภีร์ที่ว่า

(لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَنَ سَبِيلٌ))⁽¹³⁴⁾

“(การเอารัดเอาเปรียบต่อ)บรรดาผู้ที่อ่านเขียนไม่เป็น
นั้นไม่เป็นบาป(และโทษแต่ประการใด)ต่อพวกเรา”

แท้จริงเมื่อพวกเขาได้จ่ายส่วยญิซยะฮ์แล้ว ทรัพย์สินของพวกเขา
เขาก็ไม่เป็นที่อุมมัตสำหรับพวกเจ้า นอกจากว่าพวกเขาให้ด้วยความ
เสนาหาและเต็มใจ”⁽¹³⁵⁾

มีรายงานว่า อะหฺมัด บุตรฏอลูนเจ้าเมืองฮียิปต์ได้ส่งแม่ทัพ
คนหนึ่งไปยังซานเมืองเรฟ หลังจากแม่ทัพคนนั้นได้ไปพำนัก ณ
ซานเมืองดังกล่าว ก็มีเผ่ากิบฎีย์แห่งหมู่บ้านเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งเดินทาง
มาหาเขา เพราะพวกเขาอิจฉาและเกลียดชังต่อนักบวชคนหนึ่ง
ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงอยากจะแก้แค้นเขา พวกเขาถามแม่ทัพ
แม่ทัพคนนั้นว่า “แท้จริงในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งนั้นมีนักบวชคนหนึ่งได้
ครอบครองคลังทรัพย์สินที่ใหญ่โตและเต็มไปด้วยเงินทอง” และด้วย
ความตะกละและโลภมากของเขา เขาจึงเรียกนักบวชคนนั้นให้มาพบ

(134) al-Qur’an: A’li Imran (75)

(135) al-Son’ani Abd al-Razzaq, *al-Musonnaf*, 1390H. Beirut, v.6
p.91, ibn al-Arabi, *Ahkam al-Qur’an*, v. p.277

เขา และข่มขู่เขา พร้อมกับกรรโชกเงินเขาไปจำนวน 500 ดีนาร์
แล้วแม่ทัพคนนั้นก็เดินทางออกจากหมู่บ้านแห่งนั้น การกระทำ
ดังกล่าวทำให้นักบวชคนนั้นรู้สึกตื่นตระหนกและหวาดผวาเป็น
อย่างมาก เขาได้ร้องให้ทั้งกลางวันและกลางคืน จนผู้ที่เดินทางผ่าน
มายังหมู่บ้านแห่งนั้นบางคนพบเห็นและได้ถามไถ่กับนักบวชคนนั้นถึง
ข้อเท็จจริง หลังจากที่ได้รับฟังก็รู้สึกสงสาร จึงกล่าวปลอบใจเขาว่า
“เจ้าร้องให้ทำไม? พวกเรายังมีเจ้าเมืองที่ยุติธรรมและเป็นกลางอยู่
เจ้าจงเดินทางไปยังเมืองฟุสฏอญ และจงเขียนหนังสือร้องเรียนต่อ
เจ้าเมือง ดังนั้นเมื่อเจ้าเห็นมุฮัมมัด บุตรฏอลูน(เจ้าเมือง) ก็จงยื่น
หนังสือร้องเรียนนั้นให้แก่ท่าน เพราะหลังจากที่ท่านได้อ่านหนังสือ
ของเจ้าแล้วท่านจะต้องสั่งให้มอบทรัพย์สินของเจ้ากลับคืนมา ท่าน
จะให้กำลังใจเจ้าและจะอำนวยความสะดวกแก่เจ้าอย่างแน่นอน

ดังนั้นนักบวชคนนั้นจึงเดินทางไปยังฟุสฏอญ และเขียนเรื่องราว
ของเขาเพื่อร้องเรียน แล้วเขาก็ไปยืนอยู่ตรงประตูเพื่อคอยให้อะหฺมัด
บุตรฏอลูนออกมาชี้มา ทันใดนั้นคนเฝ้าประตูก็แลเห็นเขาจึงเรียกเขา
ไปถามไถ่ ดังนั้นเขาจึงเล่าเรื่องราวของเขาให้ฟัง และบอกว่าเขากำลัง
เฝ้ารอเจ้าเมืองออกมาชี้มาเพื่อที่จะได้ร้องเรียนให้ท่านทราบ แต่
เนื่องจากว่าคนเฝ้าประตูคนนั้นเป็นเพื่อนกับแม่ทัพที่กระทำกรรมต่อ
นักบวช ดังนั้นเขาจึงกล่าวต่อรองกับนักบวชว่า “ระหว่างเจ้ากับเขา
(แม่ทัพ)คนนั้นมีเรื่องอื่นขัดแย้งอีกไหม?” นักบวชตอบว่า “ไม่มี” เขา
จึงกล่าวต่อไปว่า “ถ้าอย่างนั้นเงินจำนวน 500 ดีนาร์นั้นฉันจะจ่ายคืน
ให้กับเจ้าเอง แล้วเจ้าก็จงไปด้วยความคุ้มครองของอัลลอฮ์ แม่ทัพคน
นั้นเป็นเพื่อนฉันเอง แล้วฉันจะขอคืนจากเขาเอง หรือไม่ก็ปล่อยให้

กับเขา และฉันไม่อยากให้เขาถูกริบทรัพย์” ดังนั้นนักบวชคนนั้นรู้สึกดีใจที่จะได้เงินคืนพลันกล่าวว่า “ฉันไม่ต้องการสิ่งใดมากกว่านั้น โอ้ท่านเจ้านาย” คนเฝ้าประตูจึงได้นำเงินจำนวน 500 ดินารามอบให้กับเขา เขารับเงินแล้วเดินจากไปในสภาพที่ไม่เชื่อสายตาตัวเอง แล้วเขาก็เดินทางออกจากฟุสฏอฏูทันทิมุ่งสู่หมู่บ้านของเขา

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เข้าไปถึงหูของนักข่าวบางคน ดังนั้นพวกเขาจึงเขียนหนังสือถึงเจ้าเมืองอะหฺมัด บุตรฏอฏูทูน เจ้าเมืองจึงเรียกคนเฝ้าประตูไปพบและซักถามเรื่องดังกล่าว ดังนั้นเขาจึงไม่อาจปิดปากต่อไป ต่อมาจึงได้เรียกแม่ทัพคนนั้นไปพบและจับกุมเขา และสั่งให้คนเฝ้าประตูคนนั้นเดินทางไปรับตัวนักบวช ณ หมู่บ้านของเขา มาพบหลังจากที่ได้เผชิญหน้ากันระหว่างนักบวชและแม่ทัพคนนั้น ท่านเจ้าเมืองจึงถามนักบวชว่า “เรื่องราวเป็นอย่างไร?” นักบวชคนนั้นจึงเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดให้เจ้าเมืองฟัง ท่านเจ้าเมืองถามเขาว่า “เขาเอาจากเจ้าเท่าไร?” นักบวชตอบว่า “500 ดินาร” ดังนั้นเจ้าเมืองจึงกล่าวว่า “ช่างอดสูจริง ความจริงเจ้านายจะแอบอ้างว่าเขาได้เอาเงินของเจ้าไปถึง 3,000 ดินาร เพื่อที่ฉันจะได้รับเอาเงินของเขามาคืนให้แก่เจ้า และเพื่อที่ฉันจะได้สั่งสอนเขาและคนอื่นๆ ให้หลาบจำ”

แล้วท่านก็กล่าวแก่คนเฝ้าประตูว่า “ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ถ้าหากไม่เพราะความหวังดีที่เจ้าได้รับกระทำและต้องการให้เกิดสิ่งที่ดี ในขณะที่อัลลอฮฺทรงตรัสว่า

((هَلْ جَزَاءُ الْإِلَّا حَسَنٌ إِلَّا الْإِلَّا حَسَنٌ))⁽¹³⁶⁾

(136) al-Qur'an: al-Rahman (60)

“จะมีการตอบแทนในความดีอันใดเล่า นอกจากความดี”

ฉันต้องจับเจ้าเข้าตะรางแน่ ตั้งแต่นี้เป็นต้นไปเจ้าต้องระวังตัวอย่าปฏิบัติเช่นนี้อีก และจงอย่าตัดสินใจใดๆโดยพลการก่อนที่เจ้าจะบอกให้ฉันรู้ และเจ้าจงอย่าปิดบังต่อฉัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวใด ความลับใด หรือเหตุการณ์ใดที่มีคนร้องเรียนมายังฉัน” คนเฝ้าประตูจึงกล่าวแก่ท่านว่า “ได้โปรดปลดปล่อยฉันไปเถิดแล้วอัลลอฮฺจะปลดปล่อยท่าน และฉันขอสาบานต่ออัลลอฮฺว่าฉันจะไม่หวนกลับไปทำเช่นนั้นอีกเด็ดขาด” เจ้าเมืองจึงกล่าวขึ้นว่า “เจ้ากลับไปยังสถานที่ของเจ้าได้แล้ว”.

หลังจากนั้นอะหฺมัด บุตรฏอฏูทูนก็หันไปทางแม่ทัพคนนั้น แล้วกล่าวแก่เขาว่า “ค่าจ้างของเจ้าไม่พอกินอย่างนั้นหรือ?” เขาตอบว่า “ไม่เลย” ท่านกล่าวต่อไปว่า “(ถ้าอย่างนั้น) ฉันจ่ายเงินเดือนเจ้าเข้ากินไปหรือ เจ้าถึงต้องหาทางออกด้วยการกระทำเช่นนั้น?” เขาตอบว่า “ไม่เลย” ท่านกล่าวต่อไปว่า “แล้วเพราะเหตุใดเล่าจึงอนุญาตให้เจ้ารับเอาเงินจากผู้ที่ยากจนและอ่อนแอคนนี้ จนทำให้จิตใจของเขาต้องขาดสะบั้น ทำให้ดวงตาของเขาต้องร้องไห้ และทำให้เขาและครอบครัวของเขาต้องลำเค็ญและขัดสน? หรือว่าเจ้ามีความจำเป็นจนเจ้าต้องกระทำการดังกล่าว?” พวกเขาจึงพาเขาไปขังคุกเสีย” แล้วเจ้าเมืองก็สั่งให้นักบวชเดินทางกลับหมู่บ้าน⁽¹³⁷⁾.

(137) al-Balawi abu Muhammad Abdullah, *Sirah Ahmad ibn Tolon*, pp.206-208, (ดู ibn Hamdoon Muhammad, v.3 pp.200-201)

ไม่เพียงเท่านั้น ชนต่างศาสนาเหล่านั้นยังต้องได้รับการปกป้องเกียรติด้วย ดังนั้นมุสลิมจึงต้องปกป้องไม่ให้พวกเขาได้รับความเดือดร้อน และไม่อนุญาตให้ินินทาว่ำร้ายพวกเขา เพราะด้วยการผูกพันอะสัญญากับพวกเขาทำให้เขาต้องได้รับสิทธิเหมือนกับที่ชาวมุสลิมทุกคนได้รับด้วย ดังที่อิบนุอาบิดีนได้กล่าวไว้⁽¹³⁸⁾ หน้ำซ้ำท่านยังได้กล่าวอีกว่า

“ด้วยการผูกพันอะสัญญากับชาวซิมมีย พวกเขาจึงต้องได้รับในสิ่งที่พวกเราได้รับ และเมื่อการนินทาต่อชาวมุสลิมเป็นการกระทำที่ต้องห้ามดังนั้นการนินทาต่อชาวซิมมียจึงเป็นการกระทำที่ต้องห้ามเช่นเดียวกัน ทว่าพวกเขา กล่าวว่า “(ข้อห้ามต่อ)การปฏิบัติต่อธรรมต่อชาวซิมมียนั้นรุนแรงกว่า”⁽¹³⁹⁾

มีคนถามอับดุลลอฮ์ บุตรวะฮีบ สหายของอิมามมาลิก ว่า “อนุญาตให้ินินทาชาวคริสต์หรือไม่?” ท่านตอบว่า⁽¹⁴⁰⁾ “เขาไม่ใช่คนหรือไม่?” พวกเขา กล่าวว่า “ใช่” ท่านจึงกล่าวว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا))⁽¹⁴¹⁾

“และพวกเจ้าจงพูดจากับมนุษย์ด้วยความสุภาพ”

(138) ibn 'Abideen Mohd. Amin, *Radd al-Muhtar 'ala al-Durr al-Mukhtar*, 1326H. al-Matba'ah al-Ameriyah, v.3 p.244

(139) อ้างแล้ว v.3 p.250

(140) ibn Abd al-Barr abu Umar, *Bahjah al-Majalis wa Onsu al-Majalis*, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah, 1/2/754

(141) al-Qur'an: al-Baqowroh (83)

สิทธิอันยิ่งใหญ่ที่ไม่ได้มีเฉพาะสำหรับพลเมืองต่างศาสนาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมชนต่างศาสนาอื่น ๆ ที่ได้ขอความคุ้มครองจากชาวมุสลิมด้วย พวกเขาจะได้รับความสงบและความคุ้มครองและสิทธิด้านการดูแลเช่นเดียวกัน ดังคำตรัสของอัล ลอฮ์ที่ว่า

((وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَا مَنَّهُ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ))⁽¹⁴²⁾

“และหากว่ามีคนใดในหมู่ผู้ปฏิเสธศรัทธาได้ขอความคุ้มครองต่อเจ้า ก็จงคุ้มครองเขาเถิด จนกว่าเขาจะได้ยินคำตรัสของอัลลอฮ์(เข้ารับอิสลาม) และจงจัดส่งเขาไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเขา นั่นเป็นเพราะเขาเป็นกลุ่มชนที่ไม่ประสา”.

และสิทธิการได้รับความคุ้มครองในอิสลามนั้นจะกระจายไปทั่วในหมู่ชาวมุสลิม และไม่ใช่เป็นการคุ้มครองสำหรับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่ทว่ามันเป็นดังที่อะมีรุลมุมีนีนอะลีบุตรอบูฏอลิบได้เล่าไว้ว่าท่านรสุล ๕ กล่าวว่ำ

((ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ تَتَكَافَأُ وَاحِدَةٌ يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا))⁽¹⁴³⁾

“การให้ความคุ้มครองของชาวมุสลิม(ต่อชาวต่างศาสนา)นั้นมีเพียงหนึ่งเดียวที่เท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าผู้ที่ให้

(142) al-Qur'an: al-Taobah (6)

(143) al-Bukhari, v.4 p.74

ความคุ้มครองนั้นจะเป็นคนที่ต่ำต้อยในหมู่พวกเขา ก็ตาม(ก็ไม่นอญญาตให้มุสลิมคนใดไปทำร้ายเขา) ดังนั้นผู้ใดทำลาย(สัญญาการให้ความคุ้มครองของ)มุสลิมคนใดเขาจะได้รับการสาปแช่งจากอัลลอฮฺ บรรดามะลาอิกะฮฺและมนุษย์ชาติทั้งปวง อัลลอฮฺจะไม่ทรงรับการงานของเขาทั้งที่เป็นวาญิบและสุนัตในวันกิยามะฮฺ”.

และท่านยังกล่าวอีกว่า

(144) ((وَيُجِرُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَدَانَاهُمْ))

“ชาวมุสลิมทุกคนจะถูกให้ความคุ้มครอง(ต่อผู้ปฏิเสธศรัทธาที่อยู่ภายใต้พันธะสัญญา)ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นผู้ที่ต่ำต้อย(อ่อนแอ)ที่สุดก็ตาม”

ด้วยเหตุนี้เมื่ออุมมุฮานีอ บุดรีอฺบูกออลิบกล่าวแก่ท่านรสุล ﷺ ว่า “โอ้ท่านรสุลลูกของแม่ฉันอะลีอ้างว่าเขาได้สังหารชาย(ผู้ปฏิเสธศรัทธา)คนหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองของฉัน เขาเป็นลูกของฮุบัยเราะฮฺคนหนึ่ง” ท่านรสุล ﷺ จึงตอบว่า

(145) ((قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتَ يَا أُمَّ هَانِي))

“แท้จริงเราได้ให้ความคุ้มครองต่อผู้ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองเธอ โอ้อุมมุฮานีอ”.

และการให้ความคุ้มครองต่อชนต่างศาสนาที่ขอความคุ้มครองจากชาวมุสลิม และการสั่งกำชับให้ระวังต่อการกระทำที่ไปทำลายสัญญา พร้อมกับสั่งให้รักษาสัญญาอย่างเคร่งครัด และห้ามไม่ให้ประทุษร้ายหลังจากที่ได้ผูกสัญญากับพวกเขาแล้ว ทั้งหลายทั้งปวงนั้นล้วนบ่งบอกถึงความประเสริฐของอิสลามที่มีต่อฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเกือบจะไม่มีให้เห็นในศาสนาอื่นจากศาสนาอันบริสุทธิ์นี้

(144) al-Qazweeni ibn Majah, *al-Sunan*, v.2 p.895

(145) al-Bukhari, v.4 p.67

(6) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้าน การปกป้องของรัฐจากศัตรูผู้รุกราน

ส่วนหนึ่งของสิทธิที่อาณัติอิสลามจำเป็นต้องให้การดูแลรักษาและไม่อนุญาตให้เพิกเฉย คือการให้ความคุ้มครองและปกป้องต่อบรรดาชนต่างศาสนิกที่อยู่ใต้ปกครองจากศัตรูภายนอกที่มารุกรานและรังแก⁽¹⁴⁶⁾ พวกเขาสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองเฉกเช่นที่พลเมืองชาวมุสลิมได้รับ ซึ่งอาณัติอิสลามต้องปกป้องพวกเขาให้ปลอดภัยจากการถูกรบกวนในทุกรูปแบบ และต่อสู้เพื่อพวกเขา และปลดปล่อยพวกเขาจากการตกเป็นเชลยของศัตรู เพื่อแลกกับส่วยญิซยะฮ์ที่พวกเขาได้จ่ายให้

อิบนุหัชมีน ได้ระบุในหนังสือ "มะรอติบุลอิจญ์มาอฺ"ว่า

"(ชนต่างศาสนิก)คนใดที่อยู่ในพันธะสัญญา และนักรบ(ศัตรูของพวกเขา)เดินทางมายังประเทศของเราเพื่อทำร้ายพวกเขา ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องออกไปต่อสู้ปกป้องพวกเขาพร้อมกับเสบียงและศาสตราวุธ ถึงแม้ว่าเราต้องตายก็ตาม เพียงเพื่อปกป้องผู้ที่อยู่ในซิมมะฮ์(ความคุ้มครอง)ของอัลลอฮ์และซิมมะฮ์(ความคุ้มครอง)ของรَسُول เพราะการยอม(ปล่อย)ให้พวกเขาต้องเผชิญกับชะตากรรมตามลำพังเช่นนั้น ถือว่าเป็นการละเลยต่อการผูกสัญญาให้ความคุ้มครองต่อพวกเขา"⁽¹⁴⁷⁾

(146) al-Qardowwi, Ghairi al-Muslimi..., pp.9-11

(147) al-Sinhaaji Shihab al-Din al-Qarowfi, *al-Furuq*, Beirut: 'Alam al-Kutub, v.3 p.14 (ดู al-Sowa *Ali, Mauqif al-Islam Min Ghairi al-Muslimin fi al-Mujtama' al-Islami* (The Islamic View of non-

มีประจักษ์พยานทางประวัติศาสตร์มากมายที่บ่งชี้ถึงการยึดมั่นอย่างเคร่งครัดของชาวมุสลิมต่อสิ่งดังกล่าว และส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์ที่ควรค่าแก่การบันทึกไว้ได้แก่ เรื่องราวที่บันทึกโดยอับยูซุฟ⁽¹⁴⁸⁾ว่า

“เศาะหาบะฮ์(สหายของท่านนบี)ที่ชื่ออับยูซุบัยดะฮ์ อามิร บุตร อัลญุรอรุฮ์ ซึ่งเป็นแม่ทัพอิสลามที่ไปพิชิตแคว้นซาม⁽¹⁴⁹⁾ ท่านได้ทำสัญญาสงบศึกกับชาวซามบนข้อแม้ว่าชาวซามต้องจ่ายส่วยญิซยะฮ์(ค่าคุ้มครอง)แก่ชาวมุสลิม หลังจากที่ชาวซิมมีย์เห็นว่าชาวมุสลิมได้ยึดมั่นอย่างเคร่งครัดต่อสัญญาที่ได้ให้ไว้กับพวกเขาและปฏิบัติดีต่อพวกเขา ทำให้พวกเขาเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์และทำที่ที่แข็งแกร่งต่อบรรดาศัตรูของอิสลาม และคอยให้ความช่วยเหลือชาวมุสลิมในการเผชิญหน้ากับศัตรูอยู่เสมอ ดังนั้นทุกๆเมืองที่ได้ทำสัญญาสงบศึกกับชาวมุสลิมจึงได้ส่งตัวแทนของพวกเขาเพื่อไปสืบหาข่าวความเคลื่อนไหวของชาวโรมันและรัฐบาลของพวกเขา และกิจการต่างๆที่พวกเขาได้วางแผนไว้(เพื่อใช้ในการเผชิญหน้ากับอิสลาม) หลังจากได้ข่าวแล้วตัวแทนเหล่านั้นก็กลับมาแจ้งข่าวให้ชาวเมืองของพวกเขาได้รู้ว่า พวกเขาโรมันได้ระดมพลมากมายชนิดที่ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย หลังจากนั้นบรรดาแกนนำของแต่ละเมืองก็ไป

Muslims in Muslim Society) in: Mu’amalah Ghair al-Muslimin fi al-Islam, p.211

(148) Abu Yusuf, Kitab al-Kharaj, pp.149-151

(149) ปัจจุบัน แคว้นซามครอบคลุมพื้นที่ของประเทศ ซีเรีย จอร์แดน ปาเลสไตน์ อิสราเอล และเลบานอน

หาเจ้าเมืองมุสลิมที่อับยูซุบัยดะฮ์ได้แต่งตั้งไว้และแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของชาวโรมันให้ทราบ ดังนั้นเจ้าเมืองเหล่านี้จึงเขียนหนังสือแจ้งข่าวให้อับยูซุบัยดะฮ์ได้ทราบ และข่าวดังกล่าวค่อยๆทยอยมาถึงอับยูซุบัยดะฮ์จนท่านและชาวมุสลิมรู้สึกเป็นกังวลในการที่จะรับมือกับชาวโรมันดังกล่าว ดังนั้นอับยูซุบัยดะฮ์จึงตัดสินใจเขียนหนังสือไปยังบรรดาผู้สำเร็จราชการที่ท่านส่งไปประจำอยู่ ณ เมืองที่ได้มีการทำสัญญาสงบศึกไว้ โดยสั่งให้พวกเขาส่งคืนทรัพย์สินต่างๆที่ได้เก็บจากพลเมืองไม่ว่าจะเป็นเงินส่วยญิซยะฮ์หรือภาษีที่ดิน (เคาะรอจญ์) และสั่งให้กล่าวชี้แจงให้พวกเขาทราบว่า

“แท้จริงเหตุที่เราส่งมอบทรัพย์สินของพวกเจ้าคืน เพราะมีข่าวมาถึงเราว่า ได้มีการระดมพลที่มากมายเพื่อมาโจมตีพวกเรา และแท้จริงพวกท่านได้วางเงื่อนไขกับเราว่า เราต้องให้การคุ้มครองและปกป้องพวกท่าน และแท้จริงขณะนี้เราไม่มีความสามารถพอที่จะกระทำได้ ดังนั้นเราจึงขอส่งทรัพย์สินต่างๆที่เราได้เอามาจากพวกท่านคืน และเราจะยังคงยึดมั่นในสัญญาที่ได้ให้ไว้กับพวกท่าน ถ้าหากว่าอัลลอฮ์ทรงทำให้เราได้รับชัยชนะเหนือพวกเขา”

หลังจากที่ผู้สำเร็จราชการเหล่านั้นได้กล่าวคำเหล่านี้แก่พวกเขาและส่งมอบทรัพย์สินที่ได้เอามาจากพวกเขาคืน พวกเขาก็กล่าวอวยพรว่า

“ขออัลลอฮ์ทรงคืนพวกท่านกลับมายังพวกเรา และขอพระองค์ทรงบันดาลให้พวกท่านได้รับชัยชนะเหนือพวกเขา ถ้าหากเป็นพวกเขา แน่หนอนว่าพวกเราจะไม่ได้รับอะไรกลับคืนเลยแม้แต่ชิ้น

เดียว หน้าข้าพวกเขารังแต่จะริบเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่พวกเรามีเหลืออยู่กระทั่งพวกเราไม่มีอะไรเหลืออีกเลย”.

ในที่สุดชาวมุสลิมก็เผชิญหน้ากับชาวโรมันและเกิดการต่อสู้กันอย่างดุเดือด และทั้งสองฝ่ายถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมาก แต่สุดท้าย อัลลอฮ์ก็ทรงทำให้ชัยชนะเป็นของชาวมุสลิม

หลังจากชาวเมืองต่างๆที่ไม่ได้ทำสัญญาสงบศึกกับอับดุลอะซีซได้เห็นพี่น้องของพวกเขา(ผู้ปฏิเสธศรัทธา)ต้องพบกับการถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมาก จึงได้ส่งตัวแทนไปเจรจาขอทำสัญญาสงบศึกกับอับดุลอะซีซ ดังนั้นอับดุลอะซีซจึงทำสัญญาสงบศึกกับพวกเขา เช่นเดียวกับที่ท่านเคยทำกับกลุ่มแรก เพียงแต่พวกเขามีเงื่อนไขว่า

“ถ้าหากว่ามีทหารชาวโรมันอาศัยอยู่ในเมืองของพวกเขาเพื่อมาทำศึกกับชาวมุสลิม ชาวมุสลิมต้องอนุญาตให้พวกเขาเดินทางอพยพออกจากเมืองของพวกเขาพร้อมกับทรัพย์สิน เงินทองและครอบครัวของพวกเขาไปยังอาณาจักรโรมัน ด้วยความปลอดภัยโดยปราศจากการขัดขวางใดๆ”

อับดุลอะซีซจึงให้คำมั่นสัญญากับพวกเขา ดังนั้นพวกเขาจึงยอมจ่ายส่วย(ค่าคุ้มครอง) และเปิดประตูเมืองของพวกเขาให้อับดุลอะซีซเข้าไปโดยสวัสดิภาพ.

หลังจากนั้นอับดุลอะซีซก็เดินทางกลับ และทุกครั้งที่ท่านเดินทางผ่านยังเมืองที่ประชาชนของเมืองนั้นยังไม่ได้ทำสัญญาสงบศึกกับท่าน พวกเขาก็จะส่งตัวแทนมาเจรจาเพื่อขอทำสัญญาสงบศึกและท่านก็ตอบรับพวกเขาและได้มอบสิทธิต่างๆแก่เขาเช่นที่ท่านได้มอบ

ให้กับชาวเมืองก่อนหน้านั้น และได้ทำหนังสือสัญญาระหว่างทั้งสองฝ่ายไว้เป็นหลักฐาน และทุกครั้งที่ท่านผ่านยังเมืองที่ได้ทำสัญญาสงบศึกแล้ว และผู้สำเร็จราชการของท่านที่ประจำการอยู่ที่นั่นได้ส่งคืนทรัพย์สิน(ส่วย)ต่างๆที่ได้เก็บจากพวกเขา พวกเขาก็ทำการต้อนรับรับส่วยท่านด้วยทรัพย์สินที่พวกเขาได้รับคืนเหล่านั้น ดังนั้นท่านจึงปล่อยพวกเขาให้คงอยู่บนข้อแม้ที่ท่านได้เคยให้ไว้กับพวกเขา โดยปราศจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือตัดทอนแต่อย่างใด

และภาพเหตุการณ์ที่เจ็ดจริสอิกภาพหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความคุ้มครองของชาวมุสลิมต่อชนต่างศาสนาเช่นกันคือ จุดยืนของอิบนุฮุฎัยมียะฮ์ขณะที่ชาวตะตัยร(มองโกล)ได้ยึดครองเมืองซามและท่านได้เดินทางเพื่อไปเจรจากับผู้นำที่ชื่อ กือฎลุชา(Qatlusha) เพื่อให้ปล่อยเชลยศึกที่ถูกจับไป ดังนั้นผู้นำคนนั้นได้อนุญาตให้ท่านปล่อยเชลยมุสลิมเท่านั้นและไม่อนุญาตให้ปล่อยเชลยศึกที่เป็นชาวซิมมีฮ์ ดังนั้นอิบนุฮุฎัยมียะฮ์จึงไม่มีทางเลือกนอกจากคำว่า

“เราไม่ยอม(ไม่พอใจ)จนกว่าจะปลดปล่อยเชลยศึกทั้งหมด ทั้งที่เป็นชาวยิวและคริสต์ เพราะพวกเขาเป็นชาวซิมมีฮ์(ชนต่างศาสนา)ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของเรา เราจะไม่ทอดทิ้งพลเมืองของเราที่ตกเป็นเชลยแม้แต่คนเดียว ไม่ว่าจะเป็ชชาวซิมมีฮ์หรือชาวมุสลิมก็ตาม”

หลังจากที่ผู้นำคนนั้นได้เห็นถึงการยื่นกรานอย่างหนักแน่นของอิบนุฮุฎัยมียะฮ์ เขาก็อนุญาตให้ปล่อยเชลยศึกทั้งหมด⁽¹⁵⁰⁾.

(150) ibn Taimiyah, *al-Risalah al-qubrusiyah*, 1990, Beirut: Dar ibn Hazmi, p.40, al-Haufi Ahmad, p.39, al-Qardowwi, Ghair al-Muslimin, p.10

และเคาะลีฟะฮ์อับดุลอะซิควาซิกได้ไถ่ตัวพลเมืองที่ตกเป็นเชลยศึกทั้งหมดที่ถูกชาวโรมันจับไปทั้งที่เป็นชาวมุสลิมและชาวซิมมียี ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปี ฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 231 ณ แม่น้ำลามิส แห่งเมืองสะลุกียะฮ์ที่มีพรมแดนติดกับเมืองเฆาะเราะฮ์ฮุส โดยการเจรจาเพื่อไถ่ตัวและแลกเปลี่ยนเชลยศึกในครั้งนี้ต้องใช้เวลาราวถึงสี่วัน⁽¹⁵¹⁾.

เมื่อการให้ความคุ้มครองและปกป้องชนต่างศาสนาจากการรุกรานของชนต่างด้าวเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำ ดังนั้นการให้ความคุ้มครองและปกป้องพลเมืองต่างศาสนาเหล่านั้นจากการรุกรานภายในจึงยิ่งจำเป็นต้องกระทำ

อัลมาวีรดียกกล่าวว่า

“พวกเขา(ชาวซิมมียี)ต้องได้รับสิทธิอันชอบธรรม อันเนื่องจากการจ่ายส่วยญิซยะฮ์ของพวกเขา สองประการคือ

1. ต้องไม่ทำอันตรายต่อพวกเขา
 2. ต้องให้ความคุ้มครองและปกป้องพวกเขา
- เพราะการไม่ทำอันตรายต่อพวกเขา ทำให้พวกเขามีชีวิตอยู่อย่างสงบสันติ และการให้ความคุ้มครองและปกป้องพวกเขา ทำให้พวกเขาได้รับการดูแลอารักขา”⁽¹⁵²⁾

และการละเลยต่อการให้ความคุ้มครองพวกเขาถือว่าเป็นการอธรรมที่ร้ายแรงยิ่งต่อพวกเขา ในขณะที่อิสลามเป็นศาสนาที่ต่อต้านความอธรรมในทุกรูปแบบ ด้วยเหตุนี้อัลลอฮ์จึงตรัสว่า

(151) ibn Kathir, v.10 pp.320-321

(152) al-Mawardi Abu al-Hasan Ali, *al-Ahkam al-Sultaniyah*, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah, p.143, al-Sowa Ali, p.211

(153) ((وَمَنْ يَظْلِمِ مِّنْكُمْ نُدِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا))

“และผู้ใดในหมู่พวกเจ้าที่ปฏิบัติอธรรมแน่แท้เราจะให้เขาได้ลิ้มรสแห่งการลงโทษที่สาหัสยิ่ง”

และท่านรสุล Ɛ ได้เล่าว่าพระองค์อัลลอฮ์ทรงกล่าวในหะดีษกุดลีฮ์ว่า

((يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّمَّ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالَمُوا))⁽¹⁵⁴⁾

“โอ้บ่าวของข้า แท้จริงข้าได้ห้ามตัวข้าจากการอธรรม และข้าทำให้การอธรรมเป็นสิ่งต้องห้ามในหมู่พวกเจ้า ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่าปฏิบัติอธรรมต่อกัน”.

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าการระรานและประทุษร้ายต่อชาวซิมมียีหรือการปฏิบัติอธรรมต่อพลเมืองต่างศาสนาเป็นความผิดหรืออาชญากรรมที่เลวทรามและน่าชิงชังที่สุด และความพยายามใดๆ เพื่อยึดมั่นรักษาและชื่อสัตย์ต่อสัญญาเป็นความชอบธรรมที่บรรดาเคาะลีฟะฮ์อิสลามต้องปฏิบัติและต้องกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบรรดาข้าราชการของเขาอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด

ด้วยเหตุนี้ท่านรสุล Ɛ จึงได้เชื่อมโยงการทำร้ายพวกเขาเข้ากับการทำร้ายท่านและการทำร้ายอัลลอฮ์ ดังคำกล่าวที่ว่า

(155) ((مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَى آذَى اللَّهِ))

(153) al-Qur'an: al-Furqan (19)

(154) Muslim, Kitab al-Birr wa al-Silah wa al-Adab (4674)

“ผู้ใดทำร้ายชาวซิมมียฺ(หรือทำให้พวกเขาไม่พอใจ) แท้จริงเขาได้ทำร้ายฉัน และผู้ใดทำร้ายฉันแท้จริงเขาได้ทำร้ายอัลลอฮ์”

และท่านได้เตือนผู้ที่ปฏิบัติธรรมต่อพลเมืองต่างศาสนา (ชาวซิมมียฺ)ว่าให้ระวังจากการเรียกร้องสิทธิของท่านให้กับพวกเขา ในวันกิยามะฮ์ ท่านกล่าวว่า

((مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ، وَمَنْ كُنْتُ خَصْمَهُ خَصَمْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))⁽¹⁵⁶⁾

“ผู้ใดทำร้าย(หรือสร้างความไม่พอใจแก่)ชาวซิมมียฺ ดังนั้นฉันจะเป็นคู่กรณี(คู่พิพาท)ของเขา และผู้ใดที่ฉันกลายเป็นคู่กรณีของเขา ฉันจะโต้เถียงเขาในวันกิยามะฮ์”. และในอีกรายงานหนึ่ง

((أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا أَوْ كَلَفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بَغَيْرِ طَيْبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَاجِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))⁽¹⁵⁷⁾

“พึงสังวรเถิด ผู้ใดที่ปฏิบัติธรรมต่อผู้(อยู่ภายใต้พันธะ)สัญญา หรือสั่งให้เขาทำงานในสิ่งที่เกินความสามารถจะทำได้ หรือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากเขาโดย

(155) al-Sayuti Jalaluddin, *al-Jami' al-Soghiri*, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah, (8270)

(156) เรื่องเดียวกัน

(157) Abu Dawood: Kitab al-Kharaj wa al-Imarah wa al-Fai', v.3 p.437, al-Baihaqi, v.9 p.205

ปราศจากความเต็มใจ ดังนั้นฉันจะเป็นคู่กรณี (คู่พิพาท)ของเขา(ด้วยการเรียกร้องสิทธิของผู้ที่ถูกอธรรมนั้นคืน)ในวันกิยามะฮ์”

ดังนั้นจึงเป็นที่ชัดเจนว่า อาณาจักรอิสลามและชาวมุสลิมทุกคนต้องให้ความคุ้มครองแก่ชาวซิมมียฺจากลี้ภัยรบกวนต่างๆไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือใหญ่

อัลเกาะรอฟียกกล่าวว่า

“แท้จริงการผูกสัญญาให้ความคุ้มครองต่อชนต่างศาสนาเหล่านั้นทำให้พวกเราต้องให้สิทธิต่างๆให้แก่พวกเขา เพราะพวกเขาเป็นเพื่อนบ้านของเรา และอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของเรา และภายใต้การคุ้มครองของอัลลอฮ์และรَسُول ๕ และศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้ใดที่รุกรานพวกเขา ถึงแม้ด้วยคำพูดที่หยาบคาย นินทา ดูหมิ่น และเหยียดหยามในเกียรติของพวกเขา หรือทำร้ายพวกเขา หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อการดังกล่าว แท้จริงเขาได้ทำลายการคุ้มครองของอัลลอฮ์ การคุ้มครองของท่าน رَسُول ๕ และการคุ้มครองของอิสลาม”⁽¹⁵⁸⁾.

และส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์การให้ความคุ้มครองและปกป้องของอิสลามต่อสิทธิของชาวซิมมียฺคือ

“ในวันหนึ่ง ขณะที่อามิร บุตรอับดุลลอฮ์ อัลอันบารีย์ ได้ขี่พาหนะผ่านผู้ช่วยสุลต่านคนหนึ่ง แล้วท่านก็พบว่าเขาได้ล่่ามชาวซิมมียฺคนหนึ่งไว้กับเชือกและลากไปยังคฤหาสน์สุลต่าน ส่วนซิมมียฺคน

(158) al-Qarafi, v.3 p.14

นั้นก็ตั้งแต่ดินรนและอ้อนวอนขอความช่วยเหลือ ดังนั้นอามิรจึงขยับไปหาผู้ช่วยคนนั้นพร้อมกับถามว่า “เจ้ามีปัญหาอะไรกับเขาหรือ?” ผู้ช่วยคนนั้นตอบว่า “ฉันจะพาเขาไปยังคฤหาสน์ของสุลต่านเพื่อให้เขาทำความสะอาด” ดังนั้นอามิรจึงหันไปทางซิมมีย์แล้วกล่าวว่า “เจ้าพอใจที่จะทำไหม?” ซิมมีย์คนนั้นตอบว่า “ไม่” มันทำให้ฉันต้องละทิ้งสวนของฉัน” ดังนั้นอามิรจึงถามเขาว่า “เจ้าได้จ่ายส่วยญิซยะฮ์หรือเปล่า?” เขาตอบว่า “จ่าย” ดังนั้นอามิรจึงหันไปทางผู้ช่วยสุลต่านและกล่าวแก่เขาว่า “แท้จริงฉันเห็นเขาบอกว่าเขาได้จ่ายส่วยญิซยะฮ์ และฉันไม่เห็นเจ้าคัดค้านแต่อย่างใด และแท้จริงเขาต้องไป(ทำงาน)ด้วยความจำยอม(ถูกบังคับ) ในขณะที่เขาไม่เต็มใจ ดังนั้นเจ้าจงปล่อยเขาไปเสีย” ผู้ช่วยสุลต่านจึงเถียงว่า “ฉันจะไม่ปล่อยเขา” อามิรจึงขึ้นเสียงว่า “ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ เจ้าต้องปล่อยเขา” ผู้ช่วยสุลต่านจึงเถียงว่า “ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ว่าฉันจะไม่ปล่อยเขา” ดังนั้นอามิรจึงกล่าวว่า “ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ การคุมครองของอัลลอฮ์ (หมายถึงชาวซิมมีย์)จะไม่ถูกอธรรมในวันนี้ขณะที่ฉันยังอยู่ในเหตุการณ์ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ การคุมครองของมุหัมมัดจะไม่ถูกล่วงล้ำและทำลายในขณะที่ฉันยังมีลมหายใจอยู่” เหตุการณ์ยังคงดำเนินเช่นนั้นจนกระทั่งชาวซิมมีย์คนนั้นถูกปล่อยเป็นอิสระและหลุดจากการควบคุมของผู้ช่วยสุลต่าน⁽¹⁵⁹⁾.

(159) ibn Asakir, v.26 p.14

ท่านอับดุลอะซีซ บุตรอับดุลลอฮ์ บุตรบาซ อดีตหัวหน้าผู้พิพากษาแห่งประเทศซาอุดีอาระเบีย⁽¹⁶⁰⁾ ได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่า “แท้จริงชาวมุสลิมถูกสั่งไม่ให้อักรากชนต่างศาสนา ทำอันตรายพวกเขา ล่วงเกินและข่มเหงรังแกพวกเขาโดยปราศจากความชอบธรรม ตราบใดที่พวกเขาไม่ได้เป็นศัตรูรุกรานพวกเราก่อน แต่ทว่าเราต้องปฏิบัติต่อพวกเขาด้วยการปฏิบัติของอิสลาม ด้วยการซื่อสัตย์ในสัญญา ไม่หลอกลวงและคดโกง ไม่บิดพลิ้วและทรยศ และไม่พูดโกหก และเมื่อใดเกิดความขัดแย้งและกรณีพิพาทระหว่างเขา กับชาวซิมมีย์ เขาต้องโต้เถียงพวกเขาด้วยวาจาที่สุภาพและยุติธรรม เพื่อเป็นการปฏิบัติตามคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

(وَلَا تَجِدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بَالِغِي هِيَ أَحْسَنُ))⁽¹⁶¹⁾

“และพวกเจ้าจงอย่าโต้เถียงกับชาวคัมภีร์นอกจากด้วยวาจาที่สุภาพอ่อนโยน”

และเนื่องจากความยิ่งใหญ่ของสิทธิที่พวกเขาพึงได้รับนี้ ทำให้อะมีรุลมุมินีนอุมัร บุตรอัลค็อฎฏอบ คอยสอดส่องดูแล ติดตามและสอบถามบรรดาผู้ที่เดินทางมาหาท่านจากแคว้นต่างๆอยู่เสมอถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวซิมมีย์ และพวกเขา มักจะตอบว่า “เท่าที่เรารู้พวกเขาถูกปฏิบัติอย่างดี”⁽¹⁶²⁾.

(160) ibn Baaz Abd al-Aziz, *Majmu' Fatawi*, 1415H. Riyadh: Maktabah Ma'arif, v.6 p.393

(161) al-Qur'an: al-'Ankabut (46)

(162) al-Tobari, v.4 p.218

และด้วยความยุติธรรมที่เป็นที่รู้จักกันของอุมัรในบรรดาชาวยิวและคริสต์ที่ร้องเรียนต่อท่าน ดังนั้นเมื่อท่านได้ทราบว่าคุณสำเร็จราชการคนหนึ่งที่ท่านได้ส่งไปปฏิบัติหน้าที่ ณ หมู่บ้านของชาวคริสต์เผ่าตัลลัษ นั้นคืออัลวะลีด บุตรอุกบะฮฺ ได้ข่มขู่พวกเขา ท่านกลัวว่าพวกเขาจะได้รับอันตรายจากการข่มขู่ดังกล่าว อุมัรจึงปลดอัลวะลีดและได้แต่งตั้งคนอื่นแทน⁽¹⁶³⁾.

ยิ่งไปกว่านั้น อุมัรยังได้สั่งเสียให้ปฏิบัติดีต่อชาวซิมมีฮ์ไว้ก่อนที่ท่านจะเสียชีวิต -ตั้งที่อบูยูซุฟ⁽¹⁶⁴⁾ได้รายงานจากหุคัยยิบ บุตร อัมรฺ บุตรมัยฺมูน- ว่า

“ฉันขอสั่งเสียแก่เคาะลีฟะฮฺหลังจากฉันว่า จงปฏิบัติดีต่อชาวซิมมีฮ์ จงรักษาสัญญาที่ได้ทำไว้กับพวกเขา จงต่อสู้เพื่อปกป้องพวกเขา และจงอย่าใช้งานพวกเขาจนเกินกำลัง”

ที่ท่านอุมัรทำเช่นนั้นเพราะตระหนักถึงความยิ่งใหญ่ของสิทธิอันชอบธรรมที่ชาวซิมมีฮ์พึงได้รับในอิสลาม และความรู้สึกรับผิดชอบของชาวมุสลิมเองต่อความผิดของผู้ที่บกพร่องในการปฏิบัติต่อพวกเขา หรือปฏิบัติที่สวนทางกับบัญญัติอิสลามที่สั่งให้ชาวมุสลิมปฏิบัติดีต่อพวกเขา

(163) al-Hufi, p.56

(164) Abu Yusuf Ya'qub, *Kitab al-Kharaj*, p.136

(7) สิทธิของชนต่างศาสนิกด้าน การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

แท้จริงในอัลกุรอานมีหลักการที่ยิ่งใหญ่ประการหนึ่ง นั่นคือหลักการพื้นฐานแห่งการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชนต่างศาสนา ในหลักการดังกล่าวได้ชี้แจงไว้ว่า พื้นฐานดั้งเดิมแห่งการมีสัมพันธภาพกับชนต่างศาสนิกนั้นคือ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับพวกเขา พวกเขาจะได้รับการปฏิบัติดี ความเอื้ออาทรและเมตตา ตราบใดที่ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าพวกเขาได้ตั้งตนเป็นศัตรูกับอิสลามและชาวมุสลิมอย่างชัดแจ้ง อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

((لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتَلُوا فِي الدِّينِ وَلَا تَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٦٥﴾ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٦٦﴾))⁽¹⁶⁵⁾

“อัลลอฮ์ไม่ได้ทรงห้ามไม่ให้พวกเขามีคุณธรรม(ทำดี) และยุติธรรมต่อบรรดาชนต่างศาสนาที่ไม่ได้สู้รบในเรื่องศาสนากับพวกเขา และไม่ได้ขับไล่พวกเขาออกจากถิ่นฐานของพวกเขา แต่แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักบรรดาผู้ยุติธรรมเสมอ แต่ทว่าอัลลอฮ์ทรงห้ามไม่ให้พวกเขามีมิตรและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบรรดาผู้ที่สู้รบในเรื่องศาสนากับพวกเขา และได้ขับไล่พวกเขาออกจากถิ่นฐานของพวกเขา ทั้งยังได้ให้ความร่วมมือ(กับบรรดาศัตรูของพวกเขา)

(165) al-Qur'an: al-Mumtahanah (8-9)

เพื่อ)ขับไล่พวกเขา และผู้ใดที่เป็นมิตรสัมพันธ์และช่วยเหลือพวกเขา ดังนั้นพวกเขาเหล่านั้นคือผู้เอื้อธรรม”

และคำว่า“มีคุณธรรม” ในอายัต(โองการ)แรกมีความหมายที่ยิ่งใหญ่กว่าคำว่า“การปฏิบัติดี” แต่มันก็เป็นสิ่งที่คู่กันเสมอ อิมาม อัลเกาะรอฟีได้อธิบายถึงจุดประสงค์ที่อัลลอฮ์ใช้คำว่า“มีคุณธรรม” ว่า

“(หมายถึง)ต้องมีความเมตตาต่อผู้ที่อ่อนแอในหมู่พวกเขา ถมช่องว่างแห่งความขัดสนในหมู่พวกเขา ให้อาหารแก่ผู้ที่หิวโหย ในหมู่พวกเขา ให้อาหารและเครื่องแต่งกายแก่ผู้ที่เปลือยล่อนจ้อน (ไม่มีเสื้อผ้าใส่)ในหมู่พวกเขา พุดจากับพวกเขาด้วยวาจาที่สุภาพ สร้างความรู้สึกที่เป็นมิตรและเมตตาต่อพวกเขา ไม่ใช่ด้วยวาจาที่ทำให้รู้สึกหวาดกลัวและต่ำต้อยในฐานะ ยอมอดทนต่อการสร้างความรำคาญของพวกเขา ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้าน ถึงแม้ว่าเราจะสามารถขจัดความรำคาญนั้นได้ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงถึงความจริงใจและเอื้ออาทรที่เรามีต่อพวกเขา ไม่ใช่ความหวาดกลัวและความโลภ และคอยวิ่งวอนต่ออัลลอฮ์อยู่เสมอเพื่อให้พวกเขาได้รับทางนำ และขอให้อัลลอฮ์ทรงบันดาลให้พวกเขาอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ได้รับความสุขในโลกหน้า และคอยให้คำปรึกษาและแนะนำแก่พวกเขาในทุกๆกิจการ ทั้งในเรื่องศาสนาและเรื่องทางโลกของพวกเขา คอยปกป้องทรัพย์สินครอบครัว และเกียรติของพวกเขา และปกป้องสิทธิประโยชน์ต่างๆที่พวกเขาพึงได้รับ และยอมได้รับอันตรายเพื่อปกป้องพวกเขาจากการถูกอธรรม และเพื่อนำพวกเขาให้ได้รับสิทธิอันชอบธรรมต่างๆ”⁽¹⁶⁶⁾.

(166) al-Qarafi, v.3 p.15, (ดู al-Qardowwi, *al-Aqalliyat...*, pp.45-46)

คำแนะนำของอัลลอฮ์นี้ไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดที่ไว้อ่านเท่านั้น แต่ที่ว่ามันได้กลายเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการปฏิบัติของชาวมุสลิมทุกคน เริ่มตั้งแต่ท่านรَسُول ๕ บรรดาเคาะลีฟะฮ์ของท่านตลอดจนบรรดาผู้นำมุสลิม ตลอดจนพลเมืองชาวมุสลิมทุกคน และชีวประวัติของท่านรَسُول ๕ ได้บ่งชี้อย่างชัดเจนถึงการปฏิบัติดีของท่านต่อชนต่างศาสนา โดยท่านรَسُول(ศาสนทูต)มีเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่มุสลิม และท่านได้ปฏิบัติดีต่อพวกเขาเหล่านั้นตลอดเวลา ท่านได้มอบของกำนัลให้พวกเขา และรับของกำนัลที่พวกเขามอบให้ จนกระทั่งหญิงชาวยิวคนหนึ่งกล้าใส่ยาพิษลงในเนื้อแพะก่อนแขนและมอบเป็นของกำนัลแก่ท่านรَسُول ๕(เพราะเชื่อมั่นในความไว้วางใจของท่านต่อพวกเขา)⁽¹⁶⁷⁾.

ท่านจะหมั่นเยี่ยมเยียนผู้ที่เจ็บป่วยในหมู่พวกเขา จะบริจาคทานให้แก่พวกเขา ทำการค้าขายกับพวกเขา และแท้จริงท่านได้บริจาคสิ่งของจำนวนหนึ่งแก่ครอบครัวของชาวยิวครอบครัวหนึ่ง⁽¹⁶⁸⁾ และชาวมุสลิมคนอื่น ๆ หลังจากท่านก็ได้เจริญรอยตามท่าน ด้วยการทยอยบริจาคทานให้แก่ครอบครัวของชาวยิวคนนั้น.

อบูเกาะตาตะฮ์เล่าว่า “หลังจากที่กลุ่มชาวคริสต์แห่งเมือง อิบิสซีเนีย(เอธิโอเปีย)ได้เดินทางมาหาท่านรَسُول ๕ ท่านได้ให้พวกเขาพักอยู่ในมัสญิดของท่าน และท่านได้รับรองแขกและคอยรับใช้พวกเขา

(167) Abu Dawood: Kitab al-Diyat, Bab fi Man Saqaw Rajulan Samman (3911)

(168) Abu Ubaid, Kitab al-Amwal, p.613

ด้วยตัวเอง มารยาทที่ท่านได้ปฏิบัติต่อชาว อิบิสซีเนียเช่นนี้เป็นการตอบแทนคุณต่อพวกเขา ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า

“แท้จริงเมื่อครั้งก่อนพวกเขาได้เคยรับรองและให้เกียรติต่อบรรดาสหาย(เคาะหาบะฮ์)ของเรา เมื่อครั้งที่พวกเขาได้อพยพไปยังอิบิสซีเนีย(เอธิโอเปีย) ดังนั้นฉันจึงอยากจะตอบแทนในเกียรติของพวกเขาด้วยตัวของฉันเอง”⁽¹⁶⁹⁾.

และท่านรَسُول ๕ ได้ให้การอบรมบรรดาเคาะหาบะฮ์ของท่านเพื่อให้ปฏิบัติดีต่อชนต่างศาสนา อิบนุกะษีร์เล่าว่า “แท้จริงชาวยิวคนหนึ่งชื่อ ซัยด์ บุตรสะอณะฮ์ได้มาหาท่านรَسُول ๕ เพื่อทวงหนี้จากท่าน ยิวคนนั้นได้จับคอเสื้อและผ้าสไบของท่านรَسُولและจูดกระซอกท่าน พร้อมกับพูดจาด้วยคำพูดที่หยาบคาย และจ้องมองท่านด้วยใบหน้าที่บึ้งตึง เขากล่าวว่า “โอ้มุหัมมัด เจ้าจะไม่ยอมชำระหนี้ของฉันกระนั้นหรือ แท้จริงพวกเจ้าตระกูลอับดุลมุฏฏะฮ์ลิบเป็นคนที่ชอบบ้ายเบี่ยงและถ่วงเวลาอยู่เสมอ” และเขาได้พูดจาด้วยวาจาที่รุนแรงกับท่าน ดังนั้นอุมร์ บุตรอัลค็อฎฏอบจึงจ้องมองเขาและสายตาทิ้งสองของท่านจ้องไปยังรอบ ๆ หัวของชาวยิวคนนั้นเสมือนกับการโคจรของจักรวาล แล้วท่านกล่าวว่าขึ้นว่า “โอ้ศัตรูของอัลลอฮ์ เจ้ากล้าพูดจากับศาสนทูตของอัลลอฮ์ดังที่ข้าได้ยิน และกระทำในสิ่งที่ข้าได้เห็นกระนั้นหรือ? ข้าขอสาบานด้วยพระนามของพระเจ้าทรงบังเกิดท่าน(ศาสนทูต)ด้วยสัจธรรม ถ้าไม่เพราะข้าเฝ้าระมัดระวัง

(169) Mu'jam al-Shuyukh, v.1 p.97, Makarim al-Akhlaq, v.1 p.111, ibn Hamdoon, v.3 p.95, al-Siba'í, p.134

(ยำเกรง)ในคำดำหนิของท่าน ข้าต้องบั่นหัวเจ้าด้วยคมดาบของข้า เล่มนี้อย่างแน่นนอน” ในขณะที่ท่านรสุล ๕ ได้แต่เฝ้าดูการกระทำของ อุมัรด้วยอาการที่สงบนิ่ง และยิ้มแย้มคล้ายไม่มีอะไรเกิดขึ้น แล้ว ท่านก็กล่าวขึ้นว่า

“โอ้อุมัร ฉันและเขา จำเป็นต้องให้เจ้าตักเตือนในสิ่งที่สำคัญ กว่านั้น เจ้าน่าจะสั่งให้ฉันใช้หนี้เขาแต่โดยดี และสั่งให้เขาทวงหนี้ ฉันด้วยวาจาที่สุภาพ โอ้อุมัรเจ้าจงพาเขาไป และจงใช้หนี้ให้กับเขา และจงเพิ่มอินทผลัมให้กับเขาจำนวน 20 ลิตร”

ดังนั้นด้วยการปฏิบัติดีของท่านรสุลดังกล่าวจึงทำให้ชาวยิว คนนั้นยอมเข้ารับอิสลาม และกล่าวปฏิญาณตนว่า

((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))

“ฉันขอปฏิญาณตนว่าแท้จริงไม่มีองค์อภิบาลองค์ใดที่ ควรค่าแก่การเคารพภักดีที่แท้จริงนอกจากอัลลอฮ์ และ ฉันขอปฏิญาณตนว่าแท้จริงมุหัมมัดนั้นเป็นบ่าวและ ศาสนทูตของพระองค์” (170).

และชาวยิวกลุ่มหนึ่งได้เข้าไปหาท่านรสุล ๕ พลันกล่าว ทักทายว่า “อัสลามูอะลัยกุม” (ขอความหายนะจงประสบแต่ท่าน) ท่านรสุล ๕ ตอบกลับไปว่า “วะอะลัยกุม” (และขอจงประสบแต่ท่าน ด้วย) อาอิชะฮ์กล่าวว่า “ฉันเข้าใจความหมายของมัน ดังนั้นฉันจึง ตอบพวกเขาไปว่า “วะอะลัยกุมุสสามวัลละฮนะฮ์” (และขอความ

(170) Ibn Kathir, v.3 p.507, Dala'il al-Nubuwah, p.48

หายนะและการสาปแช่งจงประสบแต่พวกเจ้า) ท่านรสุล ๕ จึงกล่าว ท้วงติงอาอิชะฮ์ว่า

“ข้าก่อน โอ้อาอิชะฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงชอบความสุภาพและ อ่อนโยนในทุกๆเรื่อง”

อาอิชะฮ์จึงค้านขึ้นว่า “โอ้ท่านรสุล ท่านไม่ได้ยินคำที่พวกเขา พูดดอกหรือ?”

ท่านรสุลตอบว่า“แท้จริงฉันก็ตอบพวกเขาไปแล้วว่า“วะอะลัยกุม” (และขอจงประสบแต่พวกท่านด้วย)” (171).

และบรรดาเคาะหาบะฮ์ของท่านรสุล ๕ ก็ได้เจริญรอยตามทาง นำอันประเสริฐของท่านในการปฏิบัติดีต่อบรรดาผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม ดังเช่นคำสั่งของอะมีรุลมุอมีนีนอุมัร บุตรอัลค็อฎฏอบให้นำเงินจาก คลังหลวงของชาวมุสลิมมาเป็นงบประมาณเพื่อการยังชีพที่ถาวรของ ชาวยิวและครอบครัวที่ยากจน โดยได้ยกคำตรัสของอัลลอฮ์ ดังต่อไปนี้มาเป็นหลักฐานอ้างอิง

((إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ

قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً

مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ)) (172)

“แท้จริงทานบริจาคทั้งหลายนั้นสำหรับบรรดาผู้ที่ ยากจน บรรดาผู้ที่ขัดสน บรรดาเจ้าหน้าที่ทำการ รวบรวมทานบริจาค บรรดาผู้ที่มีจิตใจที่โน้มเอียงไปทาง

(171) al-Bukhari, v.7 p.80, Muslim, v.1 p.1706

(172) al-Qur'an: al-Taobah (60)

อิสลาม และในการไถ่ทาสและบรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว และในหนทางของอัลลอฮ์ และบรรดาผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ทั้งนี้เป็นบัญญัติจากอัลลอฮ์ที่จำเป็นต้องปฏิบัติ และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้ ทรงปรีชาญาณยิ่ง”

เศาะหาบะฮ์ผู้ยิ่งใหญ่ที่มีนามว่าอับดุลลอฮ์ บุตรอัมรฺ บุตรอัลอาศ เป็นคนที่ชอบปฏิบัติดีต่อเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่มุสลิมเป็นอย่างมาก ท่านถึงกับสั่งเสียคนรับใช้ของท่านให้แบ่งเนื้ออูฐหิยะฮฺ(เนื้อสัตว์ที่เชือดเนื่องในโอกาสวันอีดีอัฎฮา)ให้แก่เพื่อนบ้านที่เป็นชาวยิว ท่านได้ย่ำเตือนในสิ่งดังกล่าวซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนคนใช้ของท่านรู้สึกงุนและประหลาดใจเป็นอย่างมาก เขาจึงถามท่านถึงความลับของการให้ความสำคัญต่อเพื่อนบ้านชาวยิวคนนั้น ดังนั้นอับดุลลอฮ์จึงตอบเขาว่า “แท้จริงท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

((مَا زَالَ جَبْرِيلُ يُوصِيَنِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورُنِي))⁽¹⁷³⁾

“ญิบรีลยังคงสั่งเสียแก่ฉันให้ปฏิบัติดีต่อเพื่อนบ้านจนฉันคิดว่าท่านจะให้เขาได้รับการสืบทอดมรดก”

และแท้จริงประวัติศาสตร์ได้รักษาเอกสารสำคัญที่ล้ำค่าและสืบทอดมาถึงเราเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิชนกลุ่มน้อยที่ไม่ใช่มุสลิม ซึ่งเป็นเอกสารที่สุลต่านชาวมุสลิมท่านหนึ่งได้เขียนไว้ให้แก่บรรดาผู้สำเร็จราชการของท่านในเรื่องที่เกี่ยวกับชาวยิวที่อาศัยอยู่ในแคว้นต่างๆของพวกเขา โดยสุลต่านมุหัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์แห่งโมร็อกโก

ได้เขียนไว้เมื่อวันที่ 26 เดือนชะอฺบาน ปี ฮ.ศ.1280 ตรงกับวันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1864 มีใจความว่า

“เราขอส่งให้ทุกคนที่ได้อ่านหนังสือของเราฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็บบรรดาคนใช้ คนงาน และบรรดาผู้มีตำแหน่งการงานของเรา ให้ปฏิบัติต่อชาวยิวที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของเราตามที่ยัลลอฮ์ทรงบัญญัติด้วยการตั้งมั่นในตราซึ่งแห่งสัจธรรม ให้ความเสมอภาคระหว่างพวกเขากับคนอื่นในด้านกฎหมายจนกว่าพวกเขาคนใดคนหนึ่งไม่ถูกปฏิบัติอธรรมแม้เพียงเท่าผงธุลี และไม่ถูกกดขี่ ไม่พบกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาและภัยอันตราย และจงอย่ารุกรานหรือข่มเหงรังแกพวกเขาและคนอื่น ๆ ทั้งต่อร่างกาย และทรัพย์สินของพวกเขา และจงอย่าเรียกใช้บรรดาช่างแกะสลักในหมู่พวกเขาเว้นแต่ด้วยความเต็มใจ และต้องตอบแทนในการงานของพวกเขาอย่างเต็มอัตราตามที่พวกเขาพึงได้รับ เพราะความอธรรมนั้นเป็นความผิดสนิทในวันปรโลก และเราจะไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้น ไม่ว่าจะปฏิบัติอธรรมในสิทธิของพวกเขาหรือสิทธิของคนอื่น ๆ และเราจะไม่พอใจในการกระทำความผิดกล่าว เพราะแท้จริงในทัศนะของเรามนุษย์ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน และผู้ใดปฏิบัติอธรรมต่อผู้หนึ่งผู้ใดในหมู่พวกเขา หรือรุกรานและข่มเหงรังแกพวกเขา แ่แน่นอนเราจะลงโทษเขาด้วยอำนาจของอัลลอฮ์

คำสั่งที่เราได้ใช้เป็นมติ ชี้แจงและให้ความกระจ่างนี้ล้วนเป็นสิ่งที่มิกำหนดและเป็นที่ยึดกันโดยถาวรมาแล้ว และเหตุที่เราได้บันทึกไว้ ณ ที่นี้อีกครั้ง ก็เพื่อเป็นการตอกย้ำและตักเตือนต่อผู้ที่

(173) al-Bukhari, v.10 pp.369-370

ต้องการจะละเมิดสิทธิของพวกเขาให้รู้สึกหวาดกลัว(ต่อการลงโทษที่จะได้รับ)ยิ่งกว่าที่พวกเขา รู้สึกหวาดกลัว(ต่อการละเมิดของเขา)”⁽¹⁷⁴⁾.

มีชาวยุโรปที่มีใจเป็นธรรมจำนวนไม่น้อยที่สามารถเป็นพยานเพื่อถึงมารยาทอันดีงามที่มีอยู่ในจิตสำนึกชาวมุสลิม และยืนยันว่าชาวมุสลิมยังคงยึดมั่นอยู่อย่างต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลง นั่นคือการปฏิบัติดีของพวกเขาต่อบรรดาชนต่างศาสนา และส่วนหนึ่งของการยอมรับดังกล่าวได้แก่คำยอมรับของเรโนลต์ (Renault) ซึ่งมีความใจความว่า

“แท้จริงบรรดาชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเมืองอันตะลูเซียได้ปฏิบัติดีต่อชาวคริสต์ เช่นเดียวกับชาวคริสต์ที่ได้รักษาความรู้สึกและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวมุสลิม โดยที่พวกเขาได้ทำการคิดาน(ขลิบหนังปลายอวัยวะเพศชาย)ลูกๆของพวกเขาและเลิกบริโภคเนื้อสุกร”⁽¹⁷⁵⁾.

ยิ่งกว่านั้น ดร.โกสตาฟ เลอบอน เห็นว่าการที่อิสลามสามารถแผ่ขยายและแทรกซึมเข้าไปยังเผ่าชนอื่นๆอย่างรวดเร็วเป็นเพราะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของชาวมุสลิมต่อพวกเขาเหล่านั้นเอง ท่านกล่าวว่า

“ความชัดเจนยิ่งของอิสลาม และบัญญัติที่สั่งให้ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและความยุติธรรม(ต่อทุกคน ทั้งที่เป็นชาวมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม ทั้งที่เป็นมิตรและศัตรู) ทั้งหมดนั้นช่วยให้อิสลามสามารถแผ่ขยายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และเราสามารถอธิบายว่า

(174) al-Qardowwi, al-Aqalliyat al-Diniyah, pp.58-59

(175) al-Siba'i, p.147

ด้วยเหตุผลแห่งความดีงามนี้เองทำให้ประชาชนชาวคริสต์จำนวนมากยินดีเข้ารับอิสลาม อาทิเช่นชาวอียิปต์ ซึ่งเมื่อก่อนหน้านั้นพวกเขาเป็นชาวคริสต์ในสมัยการปกครองกษัตริย์ไคเซอร์แห่งอาณาจักรคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) หลังจากนั้นพวกเขากลายเป็นชาวมุสลิมหลังจากที่ได้ทราบถึงหลักการพื้นฐานต่างๆแห่งอิสลาม เช่นเดียวกับที่เราสามารถอธิบายได้ว่า ด้วยเหตุผลแห่งความดีงามนี้เช่นกันที่ทำให้ไม่มีประชาชาติใดหวนกลับไปเข้ารับนับถือศาสนาคริสต์หลังจากที่พวกเขาเต็มใจเข้ารับอิสลามเป็นศาสนาแล้วไม่ว่าประชาชาตินั้นจะเป็นผู้ที่ได้รับชัยชนะหรือพ่ายแพ้ก็ตาม”⁽¹⁷⁶⁾.

(176) หน่อเราะตุลอะหรับ หน้า 125

(8) สิทธิของชนต่างศาสนิกในการ ได้รับหลักประกันทางสังคม

ประเทศบางประเทศมักจะภาคภูมิใจกับโครงการให้ความ
ดูแลด้านสังคมอย่างเต็มที่แก่บรรดาประชาชนที่ขัดสน
แน่นอนว่านั่นเป็นการกระทำที่น่าชมเชยยิ่ง แต่สิ่งหนึ่งที่ต้อง
ยอมรับคือ อิสลามได้ล้าหน้าประเทศเหล่านั้นและนโยบายต่างๆของ
ประเทศเหล่านั้นในการให้หลักประกันความมั่นคงทางสังคมแก่
ประชาชนเป็นเวลานานนับศตวรรษมาแล้ว และผู้เขียนจะไม่ขอพูดถึง
สิ่งต่างๆที่บัญญัติอิสลามได้เตรียมไว้สำหรับชาวมุสลิมที่ขัดสน
เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องแจกแจงอีก อาทิเช่นชะกาตไม่ถูก
กำหนด(บังคับ)ขึ้นมาเว้นแต่เพื่อถมช่องว่างแห่งความต้องการของผู้
ที่ขัดสน และการบริจาคทานที่สมัครใจ(ไม่ใช่บังคับ)จะไม่ถูกส่งเสริม
ให้กระทำเว้นแต่เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาผู้ที่ยากจนและ
แร้นแค้น แต่ผู้เขียนขอกล่าวถึงความครอบคลุมของการประกันความ
มั่นคงทางสังคมของอิสลามสำหรับพลเมืองต่างศาสนิกที่อาศัยอยู่ใน
ประเทศอิสลาม โดยที่บัญญัติอิสลามได้ให้หลักประกันอย่างถาวรแก่
บรรดาพลเมืองที่ไม่มีความสามารถที่จะทำงานหรือประกอบการที่
สุจริตได้ ไม่ว่าจะเป็มุสลิมหรือไม่ใช่มุสลิมก็ตาม โดยรัฐบาลอิสลาม
จะเป็นผู้ให้ความดูแลพวกเขาเอง ด้วยการนำเอาทรัพย์สินจากคลัง
หลวง(บัยตุลมาล)มาจัดสรรให้กับพวกเขา และผู้ปกครองจะมี
ความผิด(บาป)ถ้าหากละเลยต่อสิทธิที่พวกเขาพึงได้รับนี้

ประวัติศาสตร์อิสลามได้บันทึกภาพเหตุการณ์ที่ชัดเจนยิ่งใน
ด้านการประกันสิทธิทางสังคมนี้แก่พลเมืองต่างศาสนิก ซึ่งปฏิบัติโดย
บรรดาผู้ปกครองอิสลาม และส่วนหนึ่งของภาพเหตุการณ์ดังกล่าวคือ

อับยูซุฟ⁽¹⁷⁷⁾ได้เล่าจากอุมร์ บุตรนาฟิอ์ ซึ่งเล่าจากอบิยะกัร (อัลอันลี) ว่า อะมีรุลมุอิมีนีนอัลฟารุก อุมร์ บุตรอัลค็อฎฏอบได้เดินผ่านประตูหนึ่งที่มีชนกลุ่มหนึ่งยืนรออยู่ ทันใดก็มีชายชราดาบอดคนหนึ่งเดินมาขอความช่วยเหลือจากท่าน ดังนั้นอุมร์จึงตบไหล่ด้านหลังของเขาพลันถามขึ้นว่า “เจ้าเป็นชาวคัมภีร์กลุ่มไหนกัน?” ชายชราคนนั้นตอบว่า “ฉันเป็นชาวยิว” อุมร์ถามต่อไปว่า “แล้วอะไรที่ทำให้เจ้าต้องเดินทางมาหาฉันถึงที่นี่?” ชายชราคนนั้นตอบว่า “ฉันจะมาขอส่วนแบ่งจากเงินภาษีเพราะฉันเป็นคนยากจนและชรามากแล้ว” ดังนั้นอุมร์จึงจับมือชายชราคนนั้นและพาเขาไปยังบ้านของท่าน แล้วก็มอบทรัพย์สินบางอย่างให้แก่เขา หลังจากนั้นท่านก็ส่งไปยังผู้รักษาค้างและสั่งเขาว่า

“เจ้าจงตรวจสอบชายคนนี้และคนอื่น ๆ ที่มีสภาพเหมือนกับเขาดูสิ ฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮ์ แท้จริงพวกเราไม่ยุติธรรมกับเขา เพราะเราได้เสพสุขกับ(ทรัพย์สินหรือส่วยที่เขาจ่ายให้กับเรา)ยามที่เขาเป็นแข็งแรง แต่แล้วเรากลับทอดทิ้งและไม่เหลียวแลเขายามที่เขาตกยากและแก่ชรา”

แล้วท่านก็อ่านโองการของอัลลอฮ์ที่ว่า

((إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ))⁽¹⁷⁸⁾

(177) Abu Yusof, Kitab al-Kharaj, p.136

(178) al-Qur'an: al-Taobah (60)

“แท้จริงท่านบริจาคทั้งหลายนั้นสำหรับบรรดาผู้ที่ยากคน บรรดาผู้ที่ขัดสน บรรดาเจ้าหน้าที่ทำการรวบรวมทานบริจาค บรรดาผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอและโน้มเอียงไปทางอิสลาม และในการไถ่ทาสและบรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว และในหนทางของอัลลอฮ์ และบรรดาผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ทั้งนี้เป็นบัญญัติจากอัลลอฮ์ที่จำเป็นต้องปฏิบัติ และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้ ทรงปรีชาญาณยิ่ง”

“และพะกัร(ผู้ยากจน)ในที่นี้หมายถึงชาวมุสลิม ส่วนมิสกิน(ผู้ขัดสน)ในที่นี้หมายถึงชาวคัมภีร์” ดังนั้นเจ้าจงยกเลิกการเก็บส่วยญิซยะฮ์จากเขาและจากทุกคนที่มีสถานภาพเหมือนกับเขา”

อับยูบะกัรกล่าวว่า “ฉันเห็นอุมร์กระทำดังกล่าว และฉันเห็นชายชราคนนั้นด้วย.

ในหนังสือสนธิสัญญาสงบศึกที่ทำขึ้นระหว่างคอลิด บุตรอัลวะลีด กับชาวที่เราะฮ์แห่งเมืองอิรักมีใจความว่า

“... ดังนั้นหากว่าอัลลอฮ์ทรงประทานชัยชนะแก่เรา บรรดาประชาชนที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองก็จะยังคงอยู่ภายใต้ความคุ้มครองดูแล พวกเขาจะได้รับสิทธิตามที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้คำมั่นสัญญาที่เข้มงวดยิ่งกว่าสัญญาที่พระองค์ทรงทำไว้กับศาสนทูตของพระองค์ และหน้าที่รับผิดชอบของพวกเขาที่เช่นเดียวกันซึ่งพวกเขาไม่สามารถที่จะฝ่าฝืนได้ และถ้าพวกเขาได้รับความปราณีพวกเขา ก็มีความอิสระในการใช้ชีวิตเสมือนกับบรรดาผู้ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครอง(ชาวซิมมี) และไม่อนุญาตให้พวกเขาฝ่าฝืนต่อคำสั่ง

ต่าง ๆ และฉันจะชดเชยแก่พวกเขาด้วยการงดเว้นการจ่ายส่วยญิซยะฮ์แก่พวกเขา ไม่ว่าจะเป็ชายชราที่ทุพพลภาพและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ หรือผู้ที่พิการและประสบกับภัยพิบัติ หรือผู้ที่ร่ำรวยแล้วกลายเป็นผู้ที่อนาถาจนบรรดาผู้ร่วมศาสนาของเขาต้องช่วยกันบริจาคทานแก่เขา และเขาจะได้รับความช่วยเหลือ(เบี้ยอุปถัมภ์)จากเงินคลังหลวง(บัยตุลมาล)ของชาวมุสลิมและครอบครัวของเขาก็เช่นเดียวกัน トラบใดที่เขายังคงอาศัยอยู่ ณ เมืองแห่งการอพยพ(มดีนะฮ์)และเมืองอิสลาม และเมื่อใดที่พวกเขาอพยพไปยังเมืองอื่น ดังนั้นชาวมุสลิมก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลครอบครัวของพวกเขาอีกต่อไป”(179).

และครั้งหนึ่งขณะที่อะมีรุลมุมิเนีนฮุมาฮ์ บุตรอัลค็อฎฎอบพำนักอยู่ ณ เมืองซาม(ตะมัสกัส) ท่านได้เดินทางชาวคริสต์กลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นโรคเรื้อน ท่านจึงสั่งให้มอบเงินที่ได้จากการบริจาคทานส่วนหนึ่งให้แก่พวกเขา และสั่งให้จ่ายเบี้ยอุปถัมภ์รายเดือนเพื่อใช้เลี้ยงปากท้องแก่พวกเขา(180).

และอะมีรุลมุมิเนีนฮุมาฮ์ บุตรอับดุลอะซีซได้เขียนสารถึงอะดีย บุตรฮัรเราะฮ์อะฮ์ ผู้สำเร็จราชการ ณ เมืองบัสเราะฮ์(บัสรา)ว่า

“และเจ้าจงสอดส่องดูแลและสำรวจหาชาวซิมมียี่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของเจ้า ผู้ซึ่งมีอายุมากแล้ว และไม่มีพลังกำลัง หรือทุพพลภาพ และไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ แล้วจงนำเอาทรัพย์สินจากกอง

(179) Abu Yusuf, Kitab al-Kharaj, pp.155-156

(180) al-Baladhuri, p.135, al-Qardowwi, Ghair al-Muslimin, p.17

คลังของชาวมุสลิมไปแจกจ่ายเป็นเบี้ยอุปถัมภ์รายเดือนให้แก่พวกเขาตามความจำเป็นของแต่ละคน”(181).

และเนื่องเพราะคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتَلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا مِنْ دَيْرِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ)) (182)

“อัลลอฮ์ไม่ได้ทรงห้ามไม่ให้พวกเจ้ามีคุณธรรม(ทำดี) และยุติธรรมต่อบรรดาชนต่างศาสนาที่ไม่ได้สู้รบใน เรื่องศาสนากับพวกเจ้า และไม่ได้ขับไล่พวกเจ้าออกจากถิ่นฐานของพวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักบรรดาผู้ยุติธรรมเสมอ”.

เนื่องจากว่าได้เคยมีชาวตาบิอินบางท่านจ่ายชะกาตฟีฏเราะฮ์ให้แก่บรรดานักบวชชาวคริสต์ ดังนั้นฮุละมาอูบางท่านจึงให้คำชี้ขาด(ตัดสิน)ว่าอนุญาตให้จ่ายชะกาตแก่พวกเขาได้

และท้ายนี้ผู้เขียนขอกล่าวว่า

ยังมีสิทธิอื่น ๆ ที่เป็นที่ยุติกันอีกมากมายที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง ในที่นี้ เพราะถือว่าสิทธิต่างๆ เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ปกติทั่วไป อาทิเช่น

1. สิทธิเสรีภาพในการหาเลี้ยงชีพและการทำมาค้าขาย
2. สิทธิเสรีภาพในที่พักอาศัย(เคหะสถาน)และการโยกย้าย
3. สิทธิเสรีภาพทางการศึกษา

(181) Abu Ubaid, p.57, Ibn Zanjuyah Humaid, *al-Arwal*, 1986, Riyadh: Malik Faisal Center for Research, p.152

(182) al-Qur'an: al-Mumtahanah (8)

4. สิทธิเสรีภาพในความคิด
5. สิทธิเสรีภาพทางสังคม
6. สิทธิเสรีภาพในการครอบครองทรัพย์สิน ที่ดิน ฯลฯ⁽¹⁸³⁾

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะผู้เขียนจะยุติปลายปากกา ผู้เขียนรู้สึกว่ายังมีบางประเด็นที่ต้องอธิบายให้หมดข้อสงสัย ดังนั้นผู้เขียนจึงอยากจะทำด้วยสองนัยยะดังนี้

-นัยยะที่หนึ่ง : สิทธิต่างๆที่ชนต่างศาสนิกพึงได้รับในอิสลามตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ล้วนมาจากบัญญัติแห่งชะรีฮ์หรือวิวรณ์ของอัลลอฮ์ ซึ่งมีระบุอย่างชัดเจนในคัมภีร์อัลกุรอานหรือแบบอย่างและคำพูดของศาสนทูตมุหัมมัด ﷺ ผู้ซึ่งไม่พูดด้วยอารมณ์แน่นอนนี่คือสิทธิอันถาวรและจะคงอยู่ต่อไปอย่างไม่เปลี่ยนแปลงจวบจนวันสิ้นโลก เพราะนี่คือคำสั่งของอัลลอฮ์และคำสั่ง(แบบอย่าง)ของศาสนทูตของพระองค์ พระองค์ทรงตรัสว่า

(183)ดู: al-Turoiqi Abdullah, *Fiqh al-Ihtisab Ala Ghair al-Muslimin* (Public Regulations Relevant to non-Muslims), 1416H. Riyadh: Dar al-Muslim, pp.43-58, 'Ajik Bassaam, *al-Hiwar al-Islami al-Masih: al-Mabadi' al-Tarikh al-Maudu'at al-Ahdaf*, 1998, Dar Qutaibah, p.48, Barakah Abd al-Mun'im, *al-Islam wa al-Musawat baina al-Muslimin wa Ghair al-Muslimin*, 1990, Alexandria: Muassasah Shabab al-Jamiah, p.215, al-Zaid Soleh, *Ahkam Aqd al-Aman wa al-Musta'manin*, 1406H. Riyadh: Sharikat al-Sofahat al-Dhahabiyah, p.109, 112, al-Zain Hasan, *al-'Auda' al-Qanuniyah li al-Nasowrow wa al-Yahud fi al-Diyar al-Islamiyah Hatta al-Fath al-Uthmani*, 1988, Beirut: Dar al-Fikr al-Hadith, pp.49, 74-99, 193-212

((وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا))⁽¹⁸⁴⁾

“ไม่เป็นการบังควรสำหรับผู้ศรัทธาชายและหญิง เมื่ออัลลอฮ์และรَسُولของพระองค์ได้กำหนด(ให้กระทำ)สิ่งใดแล้ว พวกเขาจะมีทางเลือกอื่นอีกในกิจการของพวกเขา และผู้ใดฝ่าฝืนอัลลอฮ์และรَسُولของพระองค์ แน่แน่นอนว่าเขาได้หลงผิดอย่างชัดแจ้งแล้ว”.

สิ่งต่างๆเหล่านั้นเป็นสิทธิของพวกเขาซึ่งอัลลอฮ์ได้ทรงบัญญัติไว้โดยผ่านรَسُولของพระองค์ มันไม่ใช่กฎหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้นมาเองซึ่งสามารถยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเมื่อไหร่ก็ได้เมื่อใดที่บรรดาผู้ปกครองหรือประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกเสีย แต่ทว่าคำสั่งต่างๆของอิสลามไม่อนุญาตให้มุสลิมคนใดบ้ายเบี่ยง หรือไม่ยอมปฏิบัติตาม หรือคัดค้าน หรือปฏิบัติสวนทางกับคำสั่งดังกล่าว

ส่วนสิทธิมนุษยชนต่างๆที่มีระบุในสนธิสัญญาระหว่างประเทศในปัจจุบันเป็นเพียงกฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งสามารถที่จะเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก หรือไม่ปฏิบัติเมื่อไหร่ก็ได้ เมื่อบรรดาผู้ที่บัญญัติมันขึ้นมาหรือประชาชนเห็นว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่บางประเทศกลับใช้วิธีเลือกปฏิบัติ กล่าวคือจะปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศเฉพาะในสิ่งที่สอดคล้องกับนโยบายของประเทศตน

(184) al-Qur'an: al-Ahzab (36)

เท่านั้นและจะละทิ้งอื่นจากนั้น ส่วนประเทศมหาอำนาจและองค์กรระหว่างประเทศกลับฉวยโอกาสนำกฎหมายและพันธะกรณีต่างๆ เหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือต่อรองเพื่อบีบบังคับและข่มขู่ประเทศบางประเทศที่เป็นคู่อริกับพวกเขาให้ยอมจำนนและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆที่พวกเขาได้วางไว้

ในขณะที่บัญญัติอิสลามต่างๆ ซึ่งส่วนหนึ่งได้แก่บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของชนต่างศาสนา จะไม่จำนนต่อสิ่งใดๆทั้งสิ้น แต่ทว่ามันเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามในทุกๆยุคสมัยและทุกๆสถานที่โดยผู้ที่ละเลยและเพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามดังกล่าวจะถือว่ามีความผิดและได้รับบาป(ที่ต้องถูกสอบสวนในวันปรโลก)

-นัยยะที่สอง : ที่กล่าวทั้งหมดข้างต้น ล้วนเป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงความอึดแอ็บและพึงพอใจในสิทธิต่างๆที่บรรดาชนต่างศาสนาได้เสพสุขอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอิสลาม ซึ่งบางที่พวกเขาอาจจะไม่เคยประสบกับการให้ความสำคัญเช่นนี้มาก่อนเลยในประเทศที่ไม่ใช่อิสลาม แต่ทว่า บางครั้งพวกเขาบางคนอาจจะแย้งว่า

“สิทธิต่างๆที่พวกเขาเคยได้รับมานั้นเป็นสิ่งที่มึนมนานมาแล้ว ส่วนปัจจุบันชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามมีสภาพที่แตกต่างกับสมัยก่อนอย่างสิ้นเชิง”.

ดังนั้นผู้เขียนขอตอบทันทีว่า แท้จริงผู้ที่มีใจเป็นกลางและยอมรับในสภาพความเป็นจริงย่อมทราบดีว่าแม้แต่ปัจจุบันพวกเขาก็ยังคงได้รับสิทธิพิเศษเหล่านั้นเหมือนเดิมอยู่ พวกเขามีตำแหน่ง

ทางการที่สูงส่งในประเทศอิสลามหลายๆประเทศ ทั้งๆที่พวกเขาเป็นเพียงชนกลุ่มน้อยเท่านั้น ดังนั้นเราจึงอยากจะขอร้องบรรดาชนต่างศาสนาให้มีใจเป็นธรรม และเป็นพยานด้วยความสัจจริงดังที่พวกเราชาวมุสลิมถูกบัญชาให้กระทำ ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ ۗ شٰهَدَآءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلٰى اَنْفُسِكُمْ اَوْ اَوْلَادِيْنَ وَاٰلِ قَرٰبِيْنَ ۗ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا فَاَللّٰهُ اَوْلٰى بِمَا تَتَّبِعُوْنَ اَلْهٰوٰى اَنْ تَعْدِلُوْا ۗ وَاِنْ تَلَوْا اَوْ تَعْرَضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا))⁽¹⁸⁵⁾

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ในการให้การเป็นพยานเพื่ออัลลอฮ์(โดยไม่ลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง) แม้ว่าจะเป็นที่ภัยแก่ตัวตัวเอง หรือพ่อแม่บังเกิดเกล้า หรือญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้(ที่เจ้าจะเป็นพยานให้)นั้นจะเป็นคนมั่งมีหรือขัดสน(จนทำให้เจ้าเกิดความรู้สึกลำเอียงและเห็นใจ) เพราะการเป็นพยาน(อย่างเป็นทางการ)เพื่ออัลลอฮ์นั้นสมควรยิ่งกว่าทั้งสอง ดังนั้นเจ้าจงอย่าปฏิบัติตามอารมณ์ในการที่จะอ้างความยุติธรรมไว้ และถ้าหากพวกเจ้าเพิกเฉย(ละเลย) และบิดพลิ้ว(ไม่ยอมให้การเป็นพยาน)ดังนั้นแท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”.

(185) al-Qur'an: al-Nisa' (135)

การปฏิบัติดีของชาวมุสลิมต่อชนต่างศาสนาในยุคปัจจุบันนั้นบรรดาชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามสามารถเป็นสักขีพยานได้เป็นอย่างดี และการเป็นพยานของพวกเขาเหล่านั้นมีมากมาย แต่ผู้เขียนขอยกมาเพียงสองตัวอย่างเท่านั้น

- **ตัวอย่างแรก :** ชาวคริสต์แห่งประเทศอียิปต์ได้ประกาศในหนังสือพิมพ์ Herald Tribune (สารแห่งการปกป้องเสรีภาพของประชาชน) ประจำวันที่ 5 เดือน พฤศจิกายน 1998 จำนวนหนึ่ง หน้ากระดาษเต็ม โดยได้มีบรรดาแกนนำชาวคริสต์ที่เป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ พนักงานทั่วไป ทนายความ แพทย์ และบรรดาบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม ร่วมกันลงลายมือชื่อมากกว่า 2,000 คน เพื่อยืนยันว่า

“แท้จริงแล้วบรรดาชาวคริสต์เชื้อสายกิบฎี๋ย สามารถปฏิบัติศาสนกิจของพวกเขาด้วยความอิสระในประเทศอียิปต์ พวกเขาสามารถสร้างโบสถ์ของพวกเขา และแท้จริงความสัมพันธ์ของพวกเขากับชาวมุสลิมเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรอย่างยิ่ง พวกเขาสามารถมีชีวิตในสังคมกับชาวมุสลิมได้อย่างสันติ⁽¹⁸⁶⁾”

- **ตัวอย่างที่สอง :** ซัลฟาน ซาโลม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศแห่งรัฐบาลยิว(อิสราเอล) ณ ประเทศปาเลสไตน์ ได้ให้สัมภาษณ์ต่อหนังสือพิมพ์ al-Sharq al-Awsat อันดับที่ 9872 ประจำวันอาทิตย์ ที่ 22/4/1424 ฮ.ศ. ตรงกับวันที่ 22/6/2003 ค.ศ. ซึ่งท่านเป็นชาวตูนิเซียโดยกำเนิด โดยมีใจความดังนี้

(186) A'id Thabit, p.21

“ชาวยิวที่อาศัยอยู่ในประเทศอาหรับ(คาบสมุทรอาระเบีย)ได้เสพลุขอยู่กับความมีอิสระในการปฏิบัติศาสนกิจ...”

ท่านยังกล่าวต่อไปว่า

“ฉันหมายถึง ชาวยิวตลอดชีวิตอันยาวนานของพวกเขามีชีวิตภายใต้ร่มเงาแห่งการปกครองของชาวอาหรับที่ประเสริฐกว่าเมื่อครั้งที่พวกเขามีชีวิตอยู่ภายใต้การปกครองของชาวคริสต์แห่งตะวันตก และนี่คือความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์อย่างหนึ่ง

ตัวอย่างเช่น ชาวยิวได้ถูกไล่ต้อนออกจากประเทศสเปนในปี 1492 ฮ.ศ. ในขณะที่พวกเขาได้มีชีวิตอยู่ในอาณาจักรอิสลามแห่งอันดาลูเซียอย่างมีอิสระ ในขณะที่พวกเขาได้รวมตัวกันเป็นชุมชนชาวยิวที่ใหญ่ยิ่งภายใต้การปกครองของชาวมุสลิมอาหรับ ดังนั้นเมื่อไหร่เล่าที่ชาวยิวเหล่านั้นถูกไล่ต้อนออกจากอันดาลูเซีย? พวกเขาถูกไล่ต้อนออกมาหลังจากที่ชาวคริสต์ได้มีชัยชนะเหนือชาวมุสลิม

และหลังจากที่ชาวยิวถูกขับไล่ออกจากอันดาลูเซียและโปรตุเกส พวกเขาต้องได้อพยพไปยังโมร็อกโกและอัฟริกาเหนือ และส่วนหนึ่งของพวกเขาได้ใช้ชีวิตอยู่ในอียิปต์อย่างหรรษาและผาสุกยิ่ง

และอีกตัวอย่างหนึ่งคือ จะมีที่ไหนเล่าที่ชาวยิวต้องใช้ชีวิตอย่างทนทุกข์(อย่างร้อนระอุ)? ไม่ใช่ที่ตะวันตกดอกหรือ

แท้จริงชาวยิวได้ใช้ชีวิตอันยาวนานอย่างมีความสุขภายใต้การปกครองของอิสลาม และสภาพดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปจนกระทั่งหลังสงครามโลกเมื่อปี ค.ศ. 1948 และตอนนั้นครอบครัวของฉันยังไม่ได้อพยพไปยังตูนิเซีย จนกระทั่งปี 1958 ค.ศ.”

และเมื่อมีคนถามท่านว่า “ครอบครัวของท่านต้องพบกับความทุกข์จากการแบ่งแยกอันเนื่องมาจากความเป็นชาวยิวของพวกเขาหรือเปล่าขณะที่พวกเขามีชีวิตอยู่ ณ ประเทศตุนิเซีย?”

ท่านตอบว่า “ฉัน...ขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮ์ ที่นั่นพวกเขาไม่พบกับความทุกข์ยากใดๆเลย ไม่เลย แต่ทว่าพวกเขากลับเป็นครอบครัวที่มั่งคั่ง และมีความสัมพันธ์กับชาวมุสลิมอย่างดีเลิศ”.

ผู้เขียนขอกล่าวว่า แท้จริงเมื่อเราทำการเปรียบเทียบระหว่างสภาพความเป็นอยู่ของชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศอิสลามกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวมุสลิมชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศต่างๆที่ไม่ใช่อิสลามไม่ว่าปัจจุบันหรืออดีตที่ผ่านมา เราจะพบว่ามีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงระหว่างทั้งสองกรณี...มีอะไรเกิดขึ้นหรือกับชาวมุสลิมในสงครามครูเสด ในสเปน ในจีน และในสหภาพโซเวียต? และพวกเขาปฏิบัติอย่างไรต่อชาวมุสลิมในบออลขาน รัสเซีย ปาเลสไตน์ อินเดียและฟิลิปปินส์ ?

แน่แท้คำตอบของมันเป็นเรื่องที่ควรแก่การพิจารณาและใคร่ครวญยิ่ง และหลังจากนั้นก็คงมีแต่จิตสำนักแห่งความเป็นธรรมและคำพูดที่เป็นจริงและความยุติธรรม(เท่านั้นที่จะเป็นเครื่องตัดสิน) และควรนำเอาสัจธรรมแห่งคำตรัสของอัลลอฮ์ต่อไปนี้เป็นนโยบายหลักในการปฏิบัติต่อผู้อื่น นั่นคือ

((وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْا اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ
لِلتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ مَا تَعْمَلُوْنَ ۝۱۸۷))

(187) al-Qur’an: al-Ma’idah (8)

“และจงอย่าปล่อยให้การเกลียดชังต่อพวกหนึ่งพวกใดทำให้พวกเจ้าไม่ยุติธรรมกับพวกเขา จงดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเถิด เพราะมันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำเกรงยิ่งกว่า และพวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮ์ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างต่อสิ่งที่พวกเจ้ากระทำอยู่”.

และอัลลอฮ์ทรงเป็นผู้ตัดสินความที่ดีที่สุด

ภาคผนวก

อิสลามกับลักษณะพิเศษ ของคาบสมุทรอาระเบีย

ไต่มีคำถามมาถึงผู้เขียนหลังจากที่ผู้เขียนได้เสร็จสิ้นจาก การอภิปรายในหัวข้อนี้ในการประชุมสัมมนาเรื่อง “สิทธิมนุษยชนในอิสลาม” (Human rights in Islam) ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี มีใจความว่า

“พวกท่านอ้างได้อย่างไรว่าอิสลามได้ให้ความคุ้มครองต่อชนต่างศาสนาในด้านความมีอิสระในความเห็น ในขณะที่ประเทศซาอุดีอาระเบียกลับห้ามไม่ให้พวกเขาปฏิบัติศาสนกิจอย่างโจ่งแจ้ง และห้ามไม่ให้ไม่ให้พวกเขาสร้างโบสถ์และศาสนสถาน?”.

ต่อคำถามนี้ผู้เขียนขอก้าวชี้แจงดังนี้⁽¹⁸⁸⁾

เป็นที่ทราบกันดีว่าประชาคมโลกในยุคปัจจุบันประกอบด้วยประเทศต่างๆที่มีอำนาจปกครองในดินแดนของแต่ละประเทศที่มีอาณาเขตที่ต้องยอมรับ และแต่ละประเทศมีอำนาจอธิปไตยในการตรากฎหมายและระเบียบต่างๆเพื่อใช้บังคับพลเมืองในประเทศ และใช้กับบรรดาผู้ที่พำนักอยู่ในประเทศนั้น และมีสิทธิที่จะไม่ยึดปฏิบัติ ตามกฎหมายต่างด้าวในประเทศของตน แต่บางครั้งกฎหมายต่างด้าวเหล่านั้นกลับไม่ถูกนำมาใช้อ้างอิงเลย นอกจากกฎหมายระเบียบต่างๆ และศาลสถิตยุติธรรมที่กำหนดโดยพลเมือง(หรือคณะบริหาร)ภายในประเทศของแต่ละประเทศเท่านั้น

(188) Minutes of the 5th meeting of the preparatory committee of the Supreme Council for Islamic Affairs, Kingdom of Saudi Arabia, 1420H. (1999A.D.)

ส่วนกรณีของการปฏิบัติตามสนธิสัญญาและมติที่กำหนดโดยสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นการปฏิบัติตามข้อแม้ที่ว่าต้องไม่ไปกระทบกับกฎหมายหรือกิจการภายในของประเทศและบั่นทอนความมั่นคงและความสงบภายใน ดังที่ได้มีระบุในหนังสือสนธิสัญญาระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน โดยมีระบุในวรรคที่ (2) มาตราที่ (29) ในหัวข้อ "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน" (The Universal Declarations of Human Rights) ซึ่งอนุมัติโดยสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ (General Assembly of the United Nations) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 มีใจความว่า

"In the exercise of his rights and freedoms, everyone shall be subject only to such limitations as are determined by law solely for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others and of meeting the just requirements of morality, public order and the general welfare in a democratic society"⁽¹⁸⁹⁾.

(แต่ละบุคคลจะไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามสิทธิและตามอำเภอใจของเขา นอกจากภายใต้กรอบข้อแม้ต่างๆที่กฎหมายของประเทศนั้นๆได้ระบุไว้ โดยมีเป้าหมายเพื่อจำกัดการประกั้นการยอมรับในสิทธิ และอิสรภาพของผู้อื่น และเพื่อเป็นการให้เกียรติ

(189) Human Rights : A Collection of International Documents, v.1 p.10

ในสิทธิของพวกเขา และคงไว้ซึ่งความยุติธรรมในเรื่องของศีลธรรมและระเบียบสาธารณะ และเพื่อสร้างความสบายใจแก่ทุกคนที่อาศัยอยู่ในสังคมประชาธิปไตย).

ส่วนกฎหมายของซาอุดีอาระเบียที่พลเมืองทุกคนพึงพอใจและยอมรับนั้นเป็นกฎหมายแห่งบัญญัติอิสลามที่มาจากคัมภีร์ของอัลลอฮ์(อัลกุรอาน)และสุนนะฮ์(แบบอย่าง)ของท่านศาสนทูตมุหัมมัด ﷺ ดังมีระบุไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายแม่ของประเทศซาอุดีอาระเบีย

และจากการทบทวนบัญญัติต่างๆของอิสลามพบว่าแท้จริงอิสลามได้ยอมรับในสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ด้านการศรัทธาและความเชื่อ ยอมรับ(อนุญาต)การปฏิบัติศาสนกิจของชนต่างศาสนิก และยอมรับ(อนุญาต)การสร้างศาสนสถานในประเทศอิสลาม⁽¹⁹⁰⁾ และจะยกเว้นก็เฉพาะในเขตคาบสมุทรอาระเบียเท่านั้น เพราะคาบสมุทรอาหรับเป็นสถานที่อันทรงเกียรติ(สถานที่หวงห้าม)ของอิสลาม มันเป็นสัญญาณแรกของอิสลาม เป็นที่พำนักแห่งแรก เป็นศูนย์กลางและเมืองหลวงแห่งแรกของประเทศอิสลาม และเป็นศูนย์กลางของประเทศอิสลามต่างๆตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ที่นั่นเป็นแหล่งที่แสงสว่างแห่งศาสนทูตได้เจิดจรัสเพื่อทำลายล้างความอธรรมแห่งอวิชชา⁽¹⁹¹⁾ ด้วยเหตุนี้บัญญัติอิสลามจึงห้ามไม่ให้ชน

(190) Ibn Qaiyim, *Ahkam Ahlu al-Thimamah* (Regulations of the Covenant) v.2 p.130

(191) Bakar Abu Zaid, *Khosow-is Jazirah al-Arab*, p.29

ต่างศาสนิกปฏิบัติศาสนกิจของพวกเขาอย่างโจ่งแจ้งและสร้างศาสนสถานในเขตคาบสมุทรอาระเบียแห่งนี้⁽¹⁹²⁾.

อะมีรุลมุหิหนิน อุมัร บุตรอัลค็อฎฎอบ เล่าว่าท่านรสุล ได้กล่าว(ก่อนเสียชีวิต)ว่า

((لَا يُخْرَجَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ حَتَّى لَا أَدْعَ إِلَّا مُسْلِمًا))⁽¹⁹³⁾

“แน่นอนฉันต้องนำชาวยิวและคริสต์ออกจากเขตคาบสมุทรอาหรับให้ได้ และฉันจะไม่ปล่อยให้พวกเขาพำนักอยู่ในเขตนี้ จนกว่าจะมีแต่ชาวมุสลิมเท่านั้น”

อาอิชะเล่าว่าท่านรสุล ๕ กล่าวว่

((لَا يَبْقَيْنَ دِينَانَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ))⁽¹⁹⁴⁾

“จะต้องไม่มีสองศาสนาอยู่ในคาบสมุทรอาหรับอย่างเด็ดขาด”

อาอิชะฮุกกล่าวว่า “คำสั่งเสียสุดท้ายของท่านรสุล ๕ คือ “จงอย่าปล่อยให้สองศาสนาร่วมอยู่ในคาบสมุทรอาระเบียแห่งนี้⁽¹⁹⁵⁾”.

และอีกรายงานหนึ่งระบุว่า “จะต้องไม่มีสองศาสนาร่วมอยู่ในแผ่นดินอาหรับ”⁽¹⁹⁶⁾.

(192) al-Turaiqie Abdullah, *Fiqhu al-Ihtisab Ala Ghairi al-Muslimin* (Pubic Regulations Relevant to non-Muslims) p.48

(193) Muslim, v.2 p.1388

(194) Malik bin Anas, al-Muwatto' v.2 p.892

(195) Ahmad bin Hanbal, *al-Musnad*, v.6 P.275

(196) Malik bin Anas, v.2 p.892

อับดุลลอฮฺ บุตรอุมัร บุตรอัลค็อฎฎอบเล่าว่า ท่านรสุล ๕ กล่าวว่

((لَا يَجْمَعُ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ دِينَانَ))⁽¹⁹⁷⁾

“สองศาสนาจะไม่รวมอยู่ในคาบสมุทรอาระเบียแห่งนี้”

เมื่อเป็นเช่นนั้น ชาอูดีอาระเบียซึ่งยึดมั่นในบัญญัติศาสนาในด้านการเมืองทั้งภายในและนอกประเทศ จึงจำเป็นต้องห้ามไม่ให้มีการปลูกสร้างศาสนสถานในรูปแบบต่างๆที่ไม่ใช่มีสติ และไม่นุญาตให้มีการเชิดชูศาสนาอื่นในเขตนี้อย่างโจ่งแจ้งและเปิดเผย อันเนื่องเพราะสถานภาพและความพิเศษของคาบสมุทรอาหรับในด้านศาสนาตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว

และการกระทำดังกล่าวของชาอูดีอาระเบียไม่ได้ค้านกับข้อตกลงระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานแต่อย่างใด โดยเฉพาะสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ชนในด้านความมีอิสระในการศรัทธาและการปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งบางครั้งอาจจะมีความขัดแย้งอยู่บ้างเกี่ยวกับความเข้าใจและวิธีการนำหลักพื้นฐานดังกล่าวมาปฏิบัติ และขอบเขตที่ไม่ควรเข้าไปล่วงล้ำ

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าข้อตกลง มติ และการปฏิญญาต่างๆซึ่งออกโดยสหประชาชาติที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะสิทธิด้านการเปิดเผยศาสนาและความศรัทธาของแต่ละคน และด้านการปฏิบัติศาสนกิจและสร้างศาสนสถาน ไม่ว่าจะปฏิบัติเป็นรายบุคคลหรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม และไม่ว่าจะปฏิบัติอย่างไรก็ตาม

(197) al-Albani, *Salsalah al-Ahadith al-Sahihah* (924)

ลับ ๆ ก็ตาม⁽¹⁹⁸⁾ ทั้งหมดนั้นไม่ได้มีหน้าที่ครอบคลุมทั้งหมด แต่ทว่า ความหมายของมันถูกจำกัดด้วยมติที่มีระบุในวรรคที่ (3) มาตราที่ (18) ในสนธิสัญญานานาชาติเฉพาะที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนด้าน พลเมืองและการเมืองการปกครอง (The International Treaty of Human Civil and Political Rights) ออกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 1966 ค.ศ. โดยระบุไว้ว่า

“Freedom to manifest one’s religion or beliefs may be subject only to such limitations as are necessary to protect public safety, order, health, or morals or the fundamental rights and freedoms of others”⁽¹⁹⁹⁾.

(ไม่อนุญาตให้ควบคุม(จำกัด)เสรีภาพของมนุษย์ในการเชิดชู หรือเปิดเผยศาสนาหรือความเชื่อของเขาเว้นแต่ด้วยข้อแม้ต่างๆที่ กฎหมาย(ของแต่ละประเทศ)ได้บังคับไว้ และจำเป็นต้องกระทำเพื่อ ปกป้องความสันติสุขของพลเมือง(ภายในประเทศ)หรือระเบียบ โดยทั่วไป หรือสุขภาพของประชาชน หรือจารีตประเพณีต่างๆไป หรือสิทธิของผู้อื่น และอิสรภาพในด้านการเมืองการปกครอง.

เช่นเดียวกับมาตราที่ (1) ของคำปฏิญญาสากลในเรื่องของ การทำลายรูปแบบต่างๆของการฝึกฝนและการแบ่งแยกบนพื้นฐาน แห่งศาสนาหรือความเชื่อที่อนุวัติโดยสมัชชาใหญ่ (General

(198) Article 18 of The Universal Declaration of Human Rights), Human Rights : A Collection of International Documents v.1 p.6

(199) Human Rights, v.1 p.36

Assembly) แห่งสหประชาชาติในมติหมายเลข (55) ซึ่งออกเมื่อ วันที่ 25 พฤศจิกายน 1981 ค.ศ. ในสมัยประชุมที่ 36 โดยวรรคที่ (2) ของมาตราที่ (1) มีใจความว่า

“ไม่อนุญาตให้ควบคุม(จำกัด)เสรีภาพของผู้ใดในการเปิดเผย ศาสนาหรือความเชื่อของเขาเว้นแต่ในสิ่งที่กฎหมาย(ของแต่ละ ประเทศ)ได้กำหนดขอบเขตไว้แล้ว เพราะความจำเป็นเพื่อปกป้อง ความสันติสุขของทุกคนหรือระเบียบโดยทั่วไป หรือสุขภาพของ ประชาชน หรือจารีตประเพณีต่างๆไป หรือสิทธิของผู้อื่น และ อิสรภาพของพวกเขาในด้านการเมืองการปกครอง”⁽²⁰⁰⁾.

ชนต่างศาสนิกจำเป็นต้องเข้าใจว่าแท้จริงบัญญัติอิสลามไม่ได้ เอาโทษต่อบรรดาผู้ติดตามศาสนาแห่งฟากฟ้า(คริสต์และยิว)เพราะ (ความแตกต่างด้าน)ความเชื่อของพวกเขา หรือเพราะการปฏิบัติ ศาสนกิจของพวกเขาที่ค้านกับอิสลาม และต้องเข้าใจว่าแท้จริง ศาสนาอิสลามวางอยู่บนรากฐานที่ว่า **“ไม่มีการบังคับใด ๆ ในเรื่อง ศาสนา”** ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

((لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ))⁽²⁰¹⁾

“ไม่มีการบังคับใด ๆ ในเรื่องศาสนา (เพราะ)แท้จริงทาง นำ(ความถูกต้องของอิสลาม)นั้นได้ประจักษ์แจ้งแล้ว

(200) Human Rights, v.1 p.170

(201) al-Qur’an: al-Baqoroh (256)

จากทางที่หลงผิด ดังนั้นผู้ใดปฏิเสธ(ไม่ศรัทธา)ต่อสิ่ง
เคารพสักการะต่าง ๆ อื่นจากอัลลอฮฺ(ญอชุต) และศรัทธา
ต่ออัลลอฮฺ(เพียงพระองค์เดียว) แท้จริงเขาได้ยึดเหนี่ยว
กับห่วงชัยอันมั่นคงไว้แล้วโดยมันจะไม่มี การตัดขาด
ตลอดไป และอัลลอฮฺทรงได้ยินและทรงรอบรู้เสมอ”.

และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

((وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ ۗ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفِرْ
إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهَا ۗ إِنَّ يَسْتَعْجِلُونَا
يُعَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۗ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ
مُرْتَفِقًا ﴿٢٠٢﴾))

“จงกล่าวเถิด(มุหัมมัด)ว่า “สัจธรรมนั้นมาจากองค์
อภิบาลของพวกเจ้า ดังนั้นผู้ใดประสงค์(จะศรัทธา
ต่ออัลลอฮฺ)ก็จงศรัทธา และผู้ใดประสงค์(จะไม่ศรัทธา
ต่ออัลลอฮฺ)ก็จงปฏิเสธเสีย แท้จริงเรา(อัลลอฮฺ)ได้
เตรียมไฟนรกไว้แล้วสำหรับบรรดาผู้อธรรม(ผู้ปฏิเสธ
ศรัทธา)ซึ่งกระโຈມของมันจะปิดล้อมพวกเขาไว้ และ
หากพวกเขาร้องขอความช่วยเหลือก็จะถูกช่วยเหลือด้วย
น้ำที่คล้ายน้ำทองแดงที่จะคอยลวกใบหน้า(ของพวกเขา)
เขา)จนสุก ช่างเป็นเครื่องดื่มที่ร้ายกาจ และที่พิศพิงที่
ทรมาณยิ่ง”.

(202)al-Qur’an: al-Kahfi (29)

และแท้จริงอิสลามเป็นศาสนาที่มีความกรุณาและเรียบง่าย และ
แท้จริงชาวมุสลิมได้เอื้อเฟื้อแก่ชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่นอกเขต
คาบสมุทรอาระเบีย โดยอนุญาตให้พวกเขาปลูกสร้างและปกป้อง
ดูแลศาสนสถานของพวกเขา และอนุญาตให้ปฏิบัติศาสนกิจได้อย่าง
เปิดเผย ดังที่มีปรากฏในประเทศอิสลามหลาย ๆ ประเทศที่ชาวมุสลิม
ได้พิชิตด้วยการต่อสู้ทางทหาร พวกเขา(ชาวมุสลิม)ได้ยอมรับใน
ศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจของชาวคัมภีร์ทั้งหลาย ทั้งที่เป็น
ชาวยิวและชาวคริสต์ ยกเว้นในเขตคาบสมุทรอาระเบียเท่านั้นที่
อิสลามไม่อนุญาตให้มีการสร้างศาสนสถานนอกจากมัสญิดเท่านั้น
และไม่อนุญาตให้ชนต่างศาสนาปฏิบัติศาสนกิจอย่างโจ่งแจ้ง พร้อม
กับไม่อนุญาตให้มีศาสนานอื่นโดดเด่นเคียงข้างศาสนาอิสลาม เพราะ
คาบสมุทรอาระเบียเป็นเขตพิเศษ(แผ่นดินต้องห้าม)ในบัญญัติอิสลาม
ที่ไม่เหมือนกับเขตอื่น ๆ

และการเจาะจงห้ามเฉพาะคาบสมุทรอาระเบียนั้นไม่ได้เป็นการ
สร้างจุดยืนจะเพื่อแบ่งแยกระหว่างชาวอาระเบียกับบรรดาชนต่างศา
สนิกที่ไม่ใช่ชาวอาระเบียเท่านั้น แต่ทว่าการห้ามดังกล่าวยัง
ครอบคลุมชาวอาระเบียที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนด้วย

เช่นเดียวกับที่บัญญัติอิสลามได้ทำให้พื้นที่ส่วนหนึ่งของ
คาบสมุทรอาระเบียเป็นเขตต้องห้ามเฉพาะ โดยไม่อนุญาตให้ชน
ต่างศาสนาไม่ว่าจะเป็นชาวอาระเบียหรือไม่ใช่อาระเบียก็ตามเดิน
ทางเข้าไปในเขตที่บริสุทธิ์และต้องห้ามดังกล่าวอย่างเด็ดขาด นั่นคือ
มหานครมักกะฮฺและมหานครมดีนะฮฺ และแม้แต่ชาวมุสลิมเองก็ไม่
อนุญาตให้บ้นทอนเกียรติของเขตดังกล่าวเช่นกัน ไม่ว่าจะด้วยการ

ล่าสัตว์บก หรือถอนต้นไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และถือว่ามุสลิมที่กระทำการดังกล่าวเป็นผู้ที่กระทำบาปในศาสนา.

ภายใต้ร่มเงาแห่งความพิเศษด้านศาสนาและประวัติศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคาบสมุทรอาระเบียนี้เอง สถานสภาพและกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเขตดังกล่าวได้ดำเนินมาเป็นเวลามากกว่า 14 ศตวรรษมาแล้ว โดยไม่มีการสร้าง โบสถ์ วัดและศาสนสถานของศาสนาใดๆในเขตนี้เลย นอกจากมัสยิดเพียงชนิดเดียวเท่านั้น และชนต่างศาสนิกก็ไม่สามารถเชิดชูสัญลักษณ์แห่งศาสนกิจของพวกเขาในเขตนี้ด้วย

และด้วยความพิเศษอันนี้ จึงเป็นหน้าที่ของชาอูดีอาระเบียที่ต้องปกป้องรักษาอย่างที่สุดและยึดมั่นในบัญญัติศาสนาอย่างเคร่งครัด ด้วยการไม่อนุญาตให้ชนต่างศาสนิกเข้ามาตั้งถิ่นฐานและสร้างศาสนสถานในเขตนี้ และห้ามไม่อนุญาตให้ชนต่างศาสนิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างโจ่งแจ้งอีกด้วย

และความเป็นพื้นที่พิเศษนี้ได้บังคับให้ชาอูดีอาระเบียต้องรับผิดชอบในระดับนานาชาติซึ่งไม่ได้มีขอบเขตเฉพาะในแถบคาบสมุทรอาระเบียเท่านั้นแต่ยังครอบคลุมประชากรมุสลิมทั่วโลกซึ่งมีจำนวนมากกว่า 1,200,000,000 คน (หนึ่งพันสองร้อยล้าน) ที่คัดค้านไม่ให้มีการสร้างศาสนสถานใดๆอื่นจากมัสยิดในประเทศชาอูดีอาระเบีย เพื่อเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งห้ามของท่านรَسُول ๕ เกี่ยวกับสิ่งดังกล่าว และเนื่องจากว่าในคาบสมุทรอาระเบียมีกะบะฮ์อยู่ ซึ่งเป็นกิบลัต(ทิศทาง)ที่มุสลิมหันไปทางนั้นในการละหมาดทุกวันของพวกเขา และยังมีมหานครมักกะฮ์ มหา

นครมะดีนะฮ์ เขตต้องห้ามแห่งมหานครมักกะฮ์ และเขตต้องห้ามแห่งมหานครมะดีนะฮ์ และสถานที่ประกอบศาสนกิจอันบริสุทธิ์อื่นๆ อันเป็นที่ถวิลหาของจิตใจชาวมุสลิมทุกแหล่งหล้าและใฝ่ฝันที่จะเดินทางไปถึงเพื่อประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์

และถึงแม้ว่าประเทศอิสลามต่างๆทั่วโลกเห็นด้วยกับการสร้างศาสนสถานสำหรับชนต่างศาสนิกบนผืนแผ่นดินชาอูดีอาระเบียก็ตาม—ซึ่งแน่นอนว่าจะไม่มีประเทศอิสลามประเทศใดเห็นด้วย—ถึงกระนั้นชาอูดีอาระเบียก็ไม่สามารถที่จะอนุญาตหรือเห็นด้วยกับประเทศเหล่านั้นได้ เพราะสภาพการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่มีความเลือกสำหรับชาอูดีอาระเบีย เพราะว่าข้อผูกมัดหรือจุดยืนดังกล่าวเป็นบัญญัติของศาสนาที่ไม่มีใครสามารถล่วงละเมิดได้ และถือว่าการเรียกร้องใดๆเพื่อให้มีการยกเลิกข้อห้ามไม่ให้ชนต่างศาสนิกปฏิบัติศาสนกิจ และอนุญาตให้พวกเขาปฏิบัติได้อย่างเปิดเผยในสถานที่สาธารณะ เป็นการล่วงล้ำบัญญัติศาสนาที่อันตรายยิ่ง และเท่ากับว่าเป็นการเรียกร้องเพื่อให้ล่วงละเมิดกฎพื้นฐานของกฎหมายนานาชาติอีกด้วย ส่วนประเทศชาอูดีอาระเบียก็จะกลายเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดต่อกฎพื้นฐานแห่งบัญญัติอิสลาม อันเป็นบัญญัติแห่งฟากฟ้า ไม่ใช่กฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งสามารถแก้ไขหรือยกเลิกเมื่อไหร่ก็ได้ ดังนั้นชาอูดีอาระเบียจึงไม่มีอำนาจที่จะกระทำเช่นนั้นได้ ถึงแม้ว่าจะมีความเข้มแข็งมากมายปานใดก็ตาม และถึงแม้ว่าจะมีสิทธิอันชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขก็ตาม ด้วยเหตุนี้สภาถาวรเพื่อการค้นคว้าทางวิชาการและการให้คำชี้ขาดปัญหาศาสนาแห่งราชอาณาจักรชาอูดีอาระเบีย (The Permanent Council of

Scholarly Research and Religious Decrees in the Kingdom of Saudi Arabia) จึงได้ออกแถลงการณ์(ฟัตวา) หมายเลข (12413) ลงวันที่ 1/4/1421 ฮ.ศ. ตรงกับวันที่ 3/7/2000 ค.ศ. เพื่อยืนยันว่าไม่อนุญาตให้สร้างศาสนสถานของชนต่างศาสนิกอย่างเด็ดขาด และไม่อนุญาตให้พวกเขาปฏิบัติศาสนกิจอย่างเปิดเผยในเขตคาบสมุทรอาระเบียแห่งนี้

และสภาอิสลามนานาชาติเพื่อการเชิญชวนและสงเคราะห์ (The World Islamic Council for Da'wah and Relief) ได้ออกแถลงการณ์ในสภาที่ประชุมซึ่งนำโดยอธิการบดีมหาวิทยาลัยอัซฮัรแห่งกรุงไคโร เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2000 ค.ศ. เกี่ยวกับแถลงการณ์ต่างๆที่ออกโดยคาร์ดินัล เบวี (Cardinal Bevi) พระสังฆนายก(bishopric)แห่งโปแลนด์และนักบวชท่านอื่นๆที่เป็นเจ้าหน้าที่ของโบสถ์คริสต์นิกายคาทอลิกแห่งอิตาลีและกรุงวาติกันที่คัดค้านชาวมุสลิม และเรียกร้องให้มีการสร้างโบสถ์ในซาอุดีอาระเบีย คำแถลงการณ์ดังกล่าวมีใจความสำคัญดังนี้

“ขอยืนยันอย่างเด็ดขาดว่าคาบสมุทรอาระเบียที่มีใจกลางอยู่ที่ประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นกำแพงทางภูมิศาสตร์ด้านการศรัทธาของชาวมุสลิม และอิสลามไม่อนุญาตให้มีสองศาสนาอยู่ในเขตนี้ และไม่อนุญาตให้ป่าวกประกาศศาสนาอื่นจากอิสลามเพื่อให้เป็นที่รู้จักบนผืนแผ่นดินนี้ เช่นเดียวกับคณะบริหารสภาที่ไม่เห็นด้วยและคัดค้านการเรียกร้องใดๆเพื่อสร้างโบสถ์บนผืนแผ่นดินซาอุดีอาระเบียอีก หลังจากที่ได้ยืนยันอย่างเด็ดขาดแล้วเมื่อครั้งก่อนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในการสนทนาโต้ตอบกันอย่างยืดเยื้อกับ

สภาวาติกันโดยผ่านสภาอิสลามนานาชาติเพื่อการสนทนา และมีมติเห็นชอบที่จะปิดแฟ้มปัญหานี้และจะไม่หวนกลับไปขุดคุ้ยและสืบสาวอีกต่อไปเป็นครั้งที่สอง”.

นายคริสโตฟ เบเตอร์บาวแมน และคริสเตียน ยาจิ กล่าวว่า

“แท้จริงสาเหตุที่(แท้จริงที่ทำให้)ไม่มีโบสถ์หรือศาสนสถานในประเทศซาอุดีอาระเบียนั้นต้องกลับคืนสู่สาเหตุแรกนั่นคือเพราะไม่มีพลเมืองดั้งเดิมที่เป็นชาวคริสต์หรือยิวอาศัยอยู่ในซาอุดีอาระเบียเลย ดังนั้น จะ(เรียกร้องให้มีการ)สร้างโบสถ์และศาสนสถานไว้เพื่อใคร”⁽²⁰³⁾.

เช่นเดียวกับบรรดาอุละมาอิสลามท่านอื่นๆที่ได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่า ผู้ใดก็ตามที่ปกครองคาบสมุทรอาระเบีย ดังนั้นเขาต้องไม่อนุญาตให้มีการสร้างศาสนสถานของชนต่างศาสนิกขึ้นในเขตนี้เช่นกัน⁽²⁰⁴⁾.

และการหย่อนยานและละเลยในเรื่องนี้จะกระทบต่อกฎหมายทั่วไปของซาอุดีอาระเบียและความสงบของประเทศด้วย เพราะทั้งสองสิ่งนี้ดำรงอยู่บนพื้นฐานแห่งบัญญัติอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งซาอุดีอาระเบียไม่มีพลเมืองที่เป็นชนต่างศาสนิกอาศัยอยู่เลย ส่วนบรรดาชนต่างศาสนิกที่มีอยู่เป็นเพียงผู้มาอาศัยชั่วคราวเท่านั้น โดยที่พวกเขาเดินทางมาด้วยความสมัครใจและสอดคล้องกับสัญญาการ

(203) Thabit A'id, *Islam Fi Uyun Swisra* (The Swiss Views of Islam) p.45

(204) Bakar abu Zaid, *Khoso-is Jazirah al-Arab* (Unique Features of the Arabic Peninsula) p.83

ทำงานที่ระบุไว้ว่าพวกเขาจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศที่พวกเขาทำงานอยู่อย่างเคร่งครัด และชาวอู่อาระเบียได้รองรับบรรดาผู้ที่เดินทางมาเป็นจำนวนนับล้านคน ซึ่งมีเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ทั้งที่เดินทางมาเพื่อทำงานและเพื่อการค้า ในขณะที่พวกเขานับถือศาสนาต่างๆที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการอนุญาตให้ทุกคนปฏิบัติศาสนกิจของพวกเขาอย่างโจ่งแจ้ง และอนุญาตให้สร้างโบสถ์และศาสนสถานบนผืนแผ่นดินนี้ เท่ากับเป็นการสร้างปัญหาอย่างไม่สิ้นสุดและบั่นทอนต่อเสถียรภาพ สันติภาพ และระเบียบการปกครองของประเทศ

และสิ่งที่ควรแก่การยำและยืนยันอีกอย่างหนึ่งคือเสรีภาพในการศรัทธาและการนับถือศาสนาส่วนบุคคลสำหรับบรรดาคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในชาวอู่อาระเบียนั้นไม่ได้เป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมายของประเทศ และผู้ใดที่ไม่มีสิทธิที่จะไปก้าวภายในศาสนกิจหรือพิธีกรรมส่วนบุคคลของพวกเขา หรือไปบังคับพวกเขาให้ละทิ้งศาสนาหรือความเชื่อที่พวกเขานับถืออยู่ และยังไม่เคยมีชาวคริสต์คนใดที่ถูกกีดกันหรือถูกทำโทษเนื่องเพราะความเชื่อของพวกเขา หรือเพราะเขาได้ปฏิบัติศาสนกิจในบ้านของเขาตราบใดที่เขาไม่แสดงออกอย่างโจ่งแจ้ง

และเพื่อเป็นการยืนยันในสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จึงขอกกล่าวว่าบรรดาทูตานุทูต กงสุลและคนทั่วไปที่ไม่ใช่มุสลิมซึ่งอาศัยอยู่ในชาวอู่อาระเบีย พวกเขามีอิสระในการปฏิบัติศาสนกิจอย่างลับๆ(ไม่เปิดเผย)ในบ้านของพวกเขา และไม่มีผู้ใดในหมู่พวกเขาที่ต้องประสบกับปัญหาเพราะการกระทำดังกล่าว

แต่ถ้าการปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าวออกนอกกรอบของการกราบไหว้บูชาสู่การปาวประกาศและเปิดเผยอย่างโจ่งแจ้ง หรือการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ารับนับถือศาสนาที่ตนสังกัดอยู่ จะทำให้เป็นภัยต่อความสงบและกฎหมายทั่วไปของประเทศ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งที่ขัดตกลงและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนไม่อนุญาต ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในมาตราที่ (18) ของสนธิสัญญานานาชาติด้านสิทธิพลเมืองและการเมืองการปกครอง (The International Treaty on Civil and Political Rights) เช่นเดียวกับมาตราที่ (1) ของปฏิญญาสากล (The International Declarations) ในเรื่องของการไม่แบ่งแยกผู้อาศัยบนพื้นฐานแห่งศาสนาและความเชื่อ.

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่ประจักษ์ว่า ในขณะที่ชาวอู่อาระเบียได้ยึดปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายแห่งบัญญัติอิสลามอย่างเคร่งครัดในด้านการให้ความเคารพและปกป้องรักษาสหิทธิการปฏิบัติศาสนกิจของชนต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศที่สอดคล้องกับลักษณะพิเศษของประเทศในด้านศาสนา ประวัติศาสตร์ และสภาพที่ตั้ง ขณะเดียวกันมันก็สอดคล้องกับสิ่งที่ได้ระบุไว้ในสนธิสัญญาและปฏิญญาสากลต่างๆดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

และอัลลอฮฺทรงเป็นผู้นำทางสู่แนวทางที่เที่ยงตรงเสมอ